

Sinteza

obiectiilor și propunerilor cu referire la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri), număr unic 979/ME/2022)
(în baza avizelor recepționate la prima avizare și consultării publice)

Nr.	Autoritatea emitentă a obiectiei/proponerii	Conținutul obiectiei/proponerii	Opinia autorului
1.	Ministerul Apărării (demers nr. 11/6 din 04.01.2023)	<p>Printre principalele prevederi ale proiectului de lege nominalizat din domeniul raporturilor de muncă, autorul propune <i>excluderea anumitor prevederi existente în raport cu agenții economici din articolele 11, 44 și 45 din Legea nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei</i>, având la bază faptul că din Codul muncii a fost eliminată obligativitatea prezentării angajatorului de către persoana care se angajează a documentelor de evidență militară pentru recruți și rezerviști. Astfel, din Codul muncii art.57 alin.(1) a fost abrogată lit.c) ce prevedea obligativitatea prezentării documentelor de evidență militară pentru recruți și rezerviști la încheierea contractului individual de muncă. Este de menționat că prevederile Codului muncii au eliminat doar obligativitatea prezentării documentelor de evidență militară la angajarea în muncă, însă nu a eliminat obligativitatea angajatorului de a ține evidența militară a angajaților săi și nici nu a eliminat obligația militară a angajaților de a se afla la evidență militară, care este reglementată în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova (art.57 alin.(1), art.108 alin.(2), Legii nr.345/2003 cu privire la apărarea națională (art.art.4, 14, art.15, 39-41), Legii nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei (art.art.1-3, 11, art.44, 45). Prevederile constituționale și legale menționate reglementează obligațiunea militară ca fiind o datorie constituțională a cetățenilor Republicii Moldova, iar evidența militară a cetățenilor este o parte componentă a sistemului general de stat de evidență și analiză a resurselor</p>	<p>Nu se acceptă. Art. 57 alin. (1) litera c) din Codul muncii a fost abrogat ce prevedea obligativitatea prezentării documentelor de evidență militară pentru recruți și rezerviști la încheierea CIM. Odată cu acest amendament angajatorii nu au pârghii pentru organizarea unei astfel de evidențe militare pentru recruți și rezerviști, deoarece nu mai au dreptul să ceara documentele de evidență militară la angajare. Mai mult ca atât, cererea de a prezenta acest document poate fi calificată de către potențialul angajat ca o depășire a atribuțiilor de serviciu și o încălcare a prevederilor confidențialității datelor personale. Totodată, refuzul de angajare în acest caz poate fi calificat ca o discriminare a candidatului față de alți candidați, deoarece potrivit principiilor fundamentale din Codul muncii se interzice orice discriminare în raporturile de muncă. Prin urmare, statul urmează a găsi alte modalități de a fi informat ce ține de evidența militară, în special, în ultimii ani au fost lansate și activează mai multe Registre deținute de organele statului ce permit obținerea informației despre recruți și rezerviști fără a obliga angajatorii de a ține astfel de evidențe.</p>

umane și materiale necesare pentru apărarea națională. Aceste reglementări obligă angajatorul, să asigure evidența zilnică și să informeze lunar Ministerul Apărării despre încadrarea și eliberarea din serviciu a persoanelor, precum și să asigure evidența acestora conform normelor legale.

Angajatorul organizează evidența militară în temeiul prevederilor Legii nr.1245/2002(art.art.1-3, 11, și respectiv art.44 alin.(1) lit.a) și art.45 alin.(7), ce stabilesc organizarea evidenței militare, inclusiv obligația de ținare a evidenței militare a salariaților cu obligații militare de către autoritățile publice, instituțiile publice și agenții economici. Obligația angajaților (tinerii chemați la recrutare, recruți și rezerviști) să se prezinte, la primirea ordinelor de chemare emise de centrele militare și obligația agenților economici de a anunța de îndată centrele militare despre motivele neprezentării angajaților săi sunt prevăzute la art.45 alin.(7) al Legii nr.1245/2002.

Pentru asigurarea realizării normelor constituționale privind evidența militară a cetățenilor ca parte importantă a obligațiunii militare, precum și a prevederilor Codului muncii ce au eliminat obligativitatea prezentării documentelor de evidență militară la angajarea în muncă, **prezentăm următoarele propuneri la Art. III. – Legea nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei**, după cum urmează:

1. Se acceptă excluderea la articolul 11 alineatul (2) și (9) a textului „și agenții economici, indiferent de tipul de proprietate”.

2. La articolul 44, denumirea articolului și alineatul (1), propunem să fie modificat după cum urmează:

„Articolul 44. Obligațiile autorităților publice, ale instituțiilor publice și ale agenților economici

(1) Autoritățile publice, instituțiile publice și agenții economici, indiferent de tipul de proprietate, în privința salariatilor proprii, sunt obligați:

Nu se acceptă.

Obligațiile date sunt improprie mediului de afaceri. Și astfel de norme de exceptare nu schimbă conceptul expus în proiect.

- a) să țină evidența la zi și să comunice lunar centrelor militare, cu excepția agenților economici, datele privind încadrările și eliberările din serviciu. Instituțiile de învățământ, indiferent de tipul de proprietate, sunt obligate, de asemenea, să comunice centrelor militare, în termen de 10 zile de la data începerii studiilor, numele studenților și elevilor care nu au îndeplinit serviciul militar și audiază cursurile anului I de învățământ pe facultăți și specializări, în termen de 30 zile – numele studenților și elevilor (recluților) care și-au întrerupt studiile, au fost exmatriculați sau au rămas repetenți, să întocmească anual tabelele nominale ale studenților și elevilor din ultimul an de studii și să le prezinte, la cerere, centrelor militare;
- b) să încadreze, cu excepția agenților economici, în serviciu recluți și rezerviști numai dacă aceștia au fost luați în evidență de centrul militar;
- c) să întocmească anual tabelele nominale ale tinerilor care urmează să fie recluțați se să le prezinte, la cerere, centrelor militare;
- d) să verifice dacă recluții și rezerviștii respectă regulile de evidență militară și să ia măsurile necesare în acest sens;
- e) să acorde, la solicitarea recluților chemați pentru încorporare, un concediu plătit de 5 zile, în scopul rezolvării problemelor personale și familiale;
- f) să acorde recluților și rezerviștilor, chemați la centrele militare pentru clarificarea situației militare, un concediu plătit de cel mult 3 zile;
- g) să înmâneze cetățenilor ordinele de chemare ale centrelor militare și să asigure prezentarea lor la data, ora și locul prevăzut în ordin.”

3. La articolul 45 alineatul (7), se propune menținerea textului ”și agenții economici”, pentru a asigura anunțarea și prezentarea cetățenilor chemați prin ordinele centrelor militare,

Nu se acceptă.

Obligațiile date sunt improprii mediului de afaceri.

		<p>acordării concediului recruților, conform prevederilor art.44 alineatul (1) în redacția propusă mai sus.</p> <p>Totodată, aducem la cunoștință că Ministerul Apărării a elaborat un proiect de lege pentru modificarea Legii nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, Legii nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și altor acte normative pentru îmbunătățirea sistemului de evidență și analiză a resurselor umane și materiale necesare pentru apărarea națională, care în viitorul apropiat va fi prezentat spre coordonare.</p>	
2.	<p>Agencia de Guvernare Electronica (demers nr.3007-2 din 05.01.2023)</p>	<p>Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” a examinat proiectul și, pornind de la competențele Agenției, comunicăm susținerea plenară a inițiativei legislative respective.</p> <p>Totodată, în vederea îmbunătățirii redacționale a proiectului, la Art. IV pct. 3 din proiectul de lege, la litera m) cu care se propune de a fi completat art. 55 din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, recomandăm substituirea sintagmei „tehnologiilor informaționale” cu sintagma „tehnologiei informației”. Această propunere se argumentează prin prevederile Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova (CORDM), aprobat prin Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr.11/2021, și ale Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM), aprobat prin Ordinul directorului general al Biroului Național de Statistică nr.28/2019, în care se utilizează anume noțiunea „tehnologia informației”.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost modificat.</p>
3.	<p>Agencia Relații Funciare și Cadastru (demers nr.36/01-06/7 din 06.01.2023)</p>	<p>Lipsa de obiecții și propuneri.</p>	
4.	<p>Ministerul Culturii (demers nr.04/2-07/43 din 04.01.2023)</p>	<p>Proiectul urmează a fi revăzut prin prisma cerințelor față de optimizarea regimului de autorizare și supraveghere privind siguranța alimentelor în unitățile de cazare din mediul rural,</p>	<p>Se acceptă parțial. Obiecția expusă nu se referă la un articol concret din proiect. Astfel, analiza problemelor activității</p>

	<p>instituirea unor reguli speciale și simplificate de autorizare sanitară a unităților de alimentație publică din cadrul unităților de cazare situate în mediul rural.</p> <p>În acest context, considerăm judicios instituirea unor norme derogatorii de la art.7 și 18 din Legea nr .221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, de la art. 21 alin.5) din Legea nr.10 din 03.02.2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice.</p> <p>Totodată accentuăm, că necesită instituirea unor norme derogatorii de la Hotărârea Guvernului nr. 1209/2007 cu privire la prestarea serviciilor de alimentație publică. De asemenea, propunem completarea art. 3 alin.6⁴) din Legea nr. 93/1998 cu privirea la patenta de întreprinzător „Activitatea a minim 2 case rurale per 1 titular de patentă, din cadrul la aceeași unitate teritorial-administrativă” care va permite ca titularul patentei, să solicite o singură patentă în cazul în care deține în proprietate două case rurale.</p>	<p>caselor rurale și pensiunilor agroturistice, precum și elaborarea de amendamente la legislație va fi obiectul unui alt exercițiu de ”dereglementare” efectuat de ministere.</p>
<p>6. Ministerul Justiției (demers nr. 04/179 din 10.01.2023)</p>	<p>Potrivit notei informative, proiectul de lege urmărește excluderea barierelor administrative, cerințelor, sancțiunilor nejustificate sau depășite, astfel fiind diminuate costurile pentru agenții economici în activitatea de întreprinzător. În acest sens, principalele prevederi ale proiectului de lege vizează următoarele domenii: raporturile de muncă; construcții și urbanism; controlul de stat asupra activității de întreprinzător; siguranța alimentelor; activitatea executorilor judecătorești; precum și modificarea Legii nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale prin stabilirea că în edițiile Monitorului Oficial în format electronic împreună cu textul actelor normative va fi pus la dispoziția tuturor utilizatorilor și textul notelor informative.</p> <p>1. De ordin general, pe tot parcursul proiectului se vor revizui sursele de publicare a actelor normative propuse spre modificare, ținând cont de faptul că sunt eronate. Astfel,</p>	<p>Nu se acceptă. În proiect este corect menționat sursa de publicare a Legii nr.173/1994 - Legea nr.173/1994 privind</p>

	<p>atenționăm că <i>Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale</i> a fost republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 203-206, art. 784. Totodată, sursa de publicare se va indica după următoarea schemă: (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, anul publicării, numărul Monitorului, numărul articolului).</p> <p>2. Cu referire la Art. I (modificarea art. 10 din <i>Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale</i>), vom nota că publicarea notelor informative în părțile I-III ale ediției în format electronic a Monitorului Oficial nu se conformează art. 56 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, potrivit căruia doar actele normative se publică, în condițiile legii, în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau, după caz, în monitoarele oficiale ale raioanelor, municipiilor și ale unităților teritoriale autonome cu statut juridic special ori în Registrul actelor locale. Totodată, actele normative pot fi aduse la cunoștință persoanelor și prin publicarea acestora pe paginile web oficiale ale autorităților publice sau prin afișarea lor în locuri autorizate.</p> <p>În context, menționăm că Nota informativă nu este un act normativ, ea însoțește un proiect de act normativ și nu un act normativ. Or, autorul proiectului propune ca fiecare act normativ să fie însoțit de o nota informativă alta decât cea care a însoțit proiectul de act normativ în condițiile în care în părțile I-III ale Monitorului Oficial se publică doar actele normative (art. 5 din <i>Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale</i>).</p> <p>Mai mult, scopul principal al notei informative este justificarea necesității intervențiilor legislative și a raționamentelor care au dictat aceste intervenții, noutățile pe care le prezintă noul cadru propus, dar nu reprezintă un ghid</p>	<p><i>modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.653)</i></p> <p>Se acceptă. Amendamentul la <i>Legea nr.173/1994</i> este exclus din proiect.</p>
--	---	---

asupra modului în care urmează a fi aplicat cadrul normativ respectiv.

Potrivit art. 72 din *Legea nr. 100/2017*, interpretarea oficială a actului îi revine autorității care a adoptat/aprobat/emis actul normativ și nu se rezumă la textul notei informative. Astfel, argumentul autorului că se va reduce numărul solicitărilor de interpretare este greu de reținut. De asemenea, art. 71 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017* nu stabilește caracterul exclusiv al notei informative ca sursă de identificare a voinței autorului actului normativ, deoarece proiectul de act normativ are și alte materiale aferente precum analize ex-ante, analiza impactului de reglementare, sinteza obiecțiilor și propunerilor etc.

La modul practic, inițiativa legislativă a Guvernului (care este însoțită de nota informativă) se publică pe pagina web a Parlamentului în formula în care a fost aprobată de cabinetul de miniștri și nu se actualizează. Având în vedere că unica autoritate legislativă este Parlamentul, inițiativa Guvernului poate fi modificată substanțial în procesul adoptării legii, iar nota informativă ar putea să nu coincidă cu textul Legii adoptate. Publicarea unei astfel de note informative ar lansa mai multă confuzie decât claritate.

Totodată, dacă unele note informative au un conținut sumar, altele, dimpotrivă, sunt foarte voluminoase. În anumite situații aspectele abordate în notă sunt dezvoltate prin alte materiale aferente proiectului, astfel apare întrebarea dacă acestea la fel urmează a fi publicate.

O altă situație care merită a fi reținută este faptul că publicarea notelor informative doar în formatul electronic a ediției Monitorului Oficial ar reprezenta o abordare discriminatorie din perspectiva asigurării accesului la informații cu caracter public tuturor persoanelor și nu doar unui cerc limitat de subiecți abonați la astfel de servicii publice electronice. Conținutul

Monitorului Oficial, care este unica publicație oficială a statului, indiferent de formatul ediției (tipărit sau electronic) trebuie să fie același pentru a se asigura accesul tuturor persoanelor la aceeași informație de interes public.

Nu trebuie să ne scape faptul că semnatarii actelor normative și ai notelor informative sunt diferiți. Art. 102 alin. (4) din *Constituția Republicii Moldova* statuează: „Hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de Prim-ministru, se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.” La rândul său, art. 73 alin. (1) din *Legea nr. 797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului* prevede că: „Legile și hotărârile adoptate de Parlament se semnează de Președintele Parlamentului [...]”. Nota informativă însă, „se semnează, în modul prevăzut de legislație, de conducătorul autorității responsabile de elaborarea proiectului de act normativ sau adjunctul acestuia.”, potrivit art. 30 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017*.

Adițional, potrivit art. 9 din *Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale*, pentru publicarea actelor oficiale nu se încasează plata. Astfel, pornind de la prevederile art. 1 din legea enunțată, notele informative la proiectele de legi, hotărâri de guvern și a actelor normative a autorităților publice nu prezintă „acte oficiale”, respectiv pentru publicarea notei informative statul va fi obligat să achite suplimentar mijloace financiare din bugetul de stat. Astfel, modificarea propusă ar putea genera cheltuieli de la bugetul de stat, acestea nefiind prevăzute pentru anul 2023, potrivit *Legii nr. 359/2022 bugetului de stat pentru anul 2023*. Având în vedere implicațiile pe care le va genera adoptarea propunerii legislative asupra bugetului de stat, devin incidente prevederile art. 131 alin. (6) din *Constituție*, potrivit cărora nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare. Respectiv, în privința celor expuse urmează să se

pronunțe Ministerul Finanțelor, potrivit atribuțiilor din domeniul de competență al acestuia.

În altă ordine de idei, considerăm eronată concluzia autorului proiectului menționată în Analiza impactului de reglementare, precum că „accesul online la notele informative a proiectelor de acte normative adoptate va permite mediului de afaceri să înțeleagă mai clar condițiile de activitate și se va evita sutele de adresări și petiții de interpretare către autoritățile publice. La fel, funcționarii care vor ști că notele informative se fac publice vor avea mai multă grijă la întocmirea acestora. ”, din următoarele considerente:

Potrivit pct. 5 din *Hotărârea de Guvern nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional*, „Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente (note informative comprehensive, studii analitice, analize ex-ante, tabele de concordanță cu legislația comunitară, alte materiale care au stat la baza elaborării proiectului de decizie etc.) prin publicarea lor obligatorie pe pagina web oficială a autorității publice, precum și pe pagina web www.particip.gov.md”.

Concomitent, considerăm judicioasă dezvoltarea/aplicarea Sistemului Informațional e-Legislație, având în vedere că Sistemul Informațional e-Legislație va fi aceea platformă care va asigura transparența activității de legiferare (art. 22 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017*) și nu trebuie confundat sau substituit cu Monitorul Oficial în format electronic. În acest sens, sunt relevante prevederile art. 22 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017* care stabilesc expres ce informații trebuie să conțină Sistemul Informațional e-Legislație: a) inițiativă legislativă; b) numele, prenumele și datele de contact ale persoanei responsabile de elaborarea proiectului de act normativ sau, după caz, informația despre grupurile de lucru create și componența acestora; c) studiul de cercetare, după caz;

d) conceptul proiectului, după caz; e) proiectul actului

normativ; f) dosarul de însoțire al proiectului, conform art. 40; g) informația referitoare la consultarea publică a proiectului; h) alte documente care au tangență cu procesul de elaborare a proiectului.)

În această ordine de idei, agenții economici, în vederea clarificării sensului unui act normativ sau al unor dispoziții din acesta, vor putea accesa Sistemul Informațional e-Legislație sau, după caz, paginile web oficiale ale autorităților publice, precum și pagina web www.particip.gov.md, pentru consultarea notei informative și a studiilor analitice, analizelor ex-ante, tabelelor de concordanță cu legislația comunitară, altor materiale care au stat la baza elaborării proiectului de decizie, în scopul înțelegerii clare a condițiilor de activitate și finalităților urmărite de către autorii proiectelor, fără ca statul să suporte cheltuieli suplimentare pentru publicarea notei informative în Monitorul Oficial în formatul electronic.

Totodată, subliniem că autoritățile publice la elaborarea unei note informative, sunt obligate să se conducă și să respecte prevederile și modelul prezentat în anexa nr. 1 din *Legea nr. 100/2017*. Respectiv, nota informativă trebuie să cuprindă cel puțin următoarele compartimente: a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ; b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite; c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene; d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi; e) fundamentarea economico-financiară; f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare; g) avizarea și consultarea publică a proiectului; h) constatările expertizei anticorupție; i) constatările expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene; j) constatările expertizei juridice; k) constatările altor expertize.

3. Cu referire la Art. IV (modificarea Codului muncii):

	<p>În dispoziția de modificare se vor exclude cuvintele „și completările”, iar cuvintele „se completează” se vor substitui cu cuvintele „se modifică”, ținând cont de faptul că modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Prin urmare, nu este necesară referința la completare, deoarece modificările includ și completările (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).</p> <p>La pct. 3, după textul „Articolul 55”, se va completa cu textul „alineatul (1)”, în vederea precizării normei.</p> <p>La pct. 4 menționam că, propunerea privind completarea art.76 cu lit. f¹) a <i>Codului muncii</i> în redacția propusă de autor excedă domeniul de reglementarea a normei juridice, deoarece articolul în cauză stabilește cazurile de suspendare a contractului individual de muncă <u>în circumstanțe ce nu depind de voința părților</u>. Mai mult decât atât, conform art. 86 alin. (1) lit. h) absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă constituie motiv pentru concediere.</p> <p>La pct. 8 cuvintele „se exclude” se vor substitui cu cuvintele „se abrogă”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>A fost propusă modificarea art.78, alin. (2) cu acest nou temei de suspendare.</p> <p>Se comentează. Propunerea de abrogare a art.114¹ din Codul muncii este exclusă din proiect, reieșind din faptul că Parlamentul deja a adoptat Legea nr. 353 din 22.12.2022 pentru modificarea unor acte normative, prin care a fost modificat Codul muncii, fiind abrogat articolul dat.</p> <p>Se acceptă.</p>
--	--	---

„se abrogă”, iar în cazul eliminării unor cuvinte, sintagme, enunțuri se utilizează verbul „se exclude” (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).

La pct. 9, redacția propusă la art. 116 alin. (1) este lipsită de previzibilitate și claritate în ceea ce privește perioada în care se va programa concediul anual.

La pct. 10, atenționăm că autorul proiectului nu a argumentat necesitatea modificărilor propuse la art. 117 alin. (3) din *Codul muncii*, mai mult subiecții vizati de aceste reglementări putând admite eventual interpretări abuzive, în defavoarea salariatului, având în vedere că, actualmente, indemnizația de concediu se plătește de către angajator cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu. Astfel, considerăm oportun excluderea acestui punct.

La fel, propunem excluderea pct. 11, având în vedere că prevederile art. 141 alin. (2) din *Codul munci* consacra o garanție suplimentară a salariatului față de eventualele acțiuni abuzive ale angajatorului de achita salariul în valută străină.

La pct. 12, în ceea ce privește caracterul opțional al Regulamentului intern al unității considerăm că propunerea e în defavoarea salariatului în raport cu drepturile deja garantate ale acestuia, cum ar fi: securitatea și sănătatea în muncă în cadrul unității; respectarea principiului nediscriminării, eliminarea hărțuirii sexuale și a oricărei forme de lezare a demnității în

Nu se acceptă.

Acest document este unul formal întocmit la unitate în special cu număr mic de salariați. Oricum orice angajator este cointerestat și singur pentru a avea programate concediile pentru a nu perturba activitatea acestuia.

(Pct.21. din proiectul definitivat)

Se acceptă parțial.

La art. 117 alin. (3) va avea următoarea redacție:
”*(3) Indemnizația de concediu se plătește de către angajator cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu, sau la o altă dată agreeată de părți, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care a fost acordat concediu.*”

(Pct.22. din proiectul definitivat)

Se acceptă.

Amendamentul a fost exclus din proiect.

Nu se acceptă.

În practică acest regulament intern este un act formal care trebuie de ținut la unitate și arătat inspectorilor în cazul controalelor efectuate. Este o ”crestomație” de norme, extrase din Codul Muncii, Contractul de muncă, convenții colective,

	<p>muncă; drepturile, obligațiile și răspunderea angajatorului și ale salariaților etc. Or, în cazul în care reprezentanții salariaților vor solicita semnarea unui astfel de act juridic, angajatorul nu va fi obligat să întocmească un regulament intern. Totodată, considerăm că întocmirea în „mod benevol” a regulamentelor interne de către angajatori prezintă o normă juridică abuzivă, astfel propunem excluderea acesteia.</p> <p>În concluzie, având în vedere cele expuse mai sus, recomandăm consultarea modificărilor propuse la <i>Codul muncii</i>, într-un dialog social deschis și transparent, cu organizațiile sindicale și patronatele.</p> <p>La Art. VI, cu referire la completarea cu sbp. 5.8¹ a anexei nr. 6 din <i>Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară</i>, sugerăm revizuirea acestuia potrivit normelor de tehnică legislativă menite să asigure forma sistemică și coordonată a conținutului normelor juridice, fiind obligatorii la elaborarea proiectelor de acte normative. În acest sens propunem forma tabelară a noului sbp. 5.8¹ pentru a asigura completarea uniformă a anexei.</p> <p>Cu referire la Art. V și Art. VII, atenționăm că prevederile în cauză urmează a fi excluse din proiectul de lege, având în vedere că pentru asigurarea stabilității cadrului normativ și evitarea promovării unor concepte contradictorii de către diferite autorități, se impune centralizarea sarcinii de modificare a legislației codificate (în speță a <i>Codului contravențional</i> și <i>Codului de executare</i>). Această necesitate derivă din prevederile pct. 6, 7 ale <i>Regulamentului cu privire la</i></p>	<p>legislație. Contractul de muncă și legislația sunt suficiente pentru a garanta drepturile și obligațiile angajatului. (Pct.23. din proiectul definitivat)</p> <p>Se comentează. Propunerile de modificare ale Codului muncii au fost consultate cu Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova și cu Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, propunerile fiind incluse în proiectul de lege definitivat. (A se vedea mai jos demersurile din prezenta)</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă. Modificările incluse în proiect sunt propuse în mod punctat așa încât nu există riscul de a altera cumva conceptele din Codurile de executare a Republicii Moldova și Contravențional a Republicii Moldova sau de a crea contradicții cu normele existente în Codurile respective.</p>
--	---	---

organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 698/2017, precum și din Dispoziția Prim-ministrului Republicii Moldova nr. 1506-686 din 13 septembrie 2016, fiind împuternicit expres Ministerul Justiției de a centraliza sarcina de modificare a legislației codificate, în scopul reducerii numărului de inițiative de modificare a legislației codificate și oferirea unui termen rezonabil pentru intrarea în vigoare a noilor instituții/proceduri sau a celor revizuite în scopul adaptării și asimilării cu noile tendințe atât a profesioniștilor, cât și a justițiabililor. Astfel, se propune ca modificările la *Codul contravențional* și *Codul de executare* să fie centralizate și promovate consolidat de către Ministerul Justiției.

În mod particular, menționăm că completarea alin. (4)² al art. 440 din *Codul contravențional*, cu textul: „Limitele în cauză nu restricționează agentul constator să constate faptele contravenționale și să-și exercite atribuțiile în conformitate cu prezentul Cod în afara controlului de stat asupra activității de întreprinzător”, în esență, nu operează cu norme juridice noi, dar le consacră pe cele existente în *Codul contravențional*, și anume la art. 1, potrivit căreia: „(1) Prezentul cod este lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, care determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale.”. Totodată, conform art. 385 din *Codul contravențional*: „(1) Agentul constator este reprezentantul autorității publice care soluționează, în limitele competenței sale, cauza contravențională în modul prevăzut de prezentul cod.”. Astfel, considerăm oportun excluderea prevederilor respective din proiect.

Nu se acceptă.

Această completare este necesară datorită practicii care s-a creat în timp. O parte din judecători și practicieni interpretează precum că constatarea unei contravenții de un organ de control poate fi efectuată doar prin inițierea controlului în modul prevăzut de Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Problema în cauză a fost semnalată în special de organele de control, cărora le sunt de multe ori anulate rezultatele controlului și constatarea contravenției, din aceste motive.

Mai mult, din cauza acestei interpretări eronate se atestă tendința organelor de control de a completa art.19 din Legea nr.131/2012 cu tot mai multe temeiuiri de controale inopinate sau chiar de a depune toate eforturile de a se exonera de la Legea nr.131/2012.

La Art. VIII (modificarea Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice), pct. 3, în vederea respectării normelor de tehnică legislativă, propunem substituirea textului „21/4” cu textul „21^{4*}”.

La Art. XI, privind completarea alin. (10) de la art. 4 a Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător cu textul „În privința contravențiilor constatate în cadrul controlului de stat se aplică mecanismul de remediere conform capitolului V¹ din Codul Contravențional nr. 2018/2008”, remarcăm că aceasta prevede consacră ideea deja existentă norma de la art. 46¹ alin. (2) din Codul contravențional, din acest motiv, propunem excluderea prevederilor respective din proiect.

La Art. XV alin. (1), semnalăm că regula generală privind intrarea în vigoare a actelor normative, statuată în art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, prevede că actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Totodată, alin. (3) al acestui articol dispune „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.” Astfel, nota informativă urmează să

Se acceptă.

Nu se acceptă.

Această prevedere este importantă pentru ca să fie clar că principiul controlului consultativ se aplică în cazul contravențiilor prin intermediul mecanismului prevenției, să nu fie evitată interpretarea că în primii 3 ani de activitate nu se va constata în genere contravenția.

Cu atât mai mult, este importantă această clarificare și legătură cu art.46¹ din Codul Contravențional, odată ce acest articol a fost propus pentru modificare așa încît mecanismul de prevenție să fie aplicat în toate cazurile de constatare a contravenției și nu doar în cazul contravențiilor depistate în cadrul controlului de stat.

Se acceptă.

Norma privind intrarea în vigoare a legii la data publicării a fost exclusă din proiect. Astfel, legea va intra în vigoare conform prevederilor art. 56 alin. (1) din Legea nr. nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

	<p>include argumentarea intrării în vigoare a actului normativ la data publicării.</p> <p>Adițional, alin (2) urmează a fi revizuit ținând cont de prevederile art. 48 „Dispozițiile tranzitorii” din <i>Legea nr. 100/2017</i>, pentru a se exclude dublarea normelor juridice.</p> <p><i>Cu referire la Art.II</i> din proiectul de Lege examinat, considerăm oportun reexaminarea intenției de abrogare a Legii nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe din următoarele considerente:</p> <p>Scopul principal al Legii nr.1466/1998 este protecția suveranității și asigurarea securității economice a țării, dezvoltarea economiei naționale prin intermediul stimulării activității economice externe, asigurarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe.</p> <p>Legea nr.1466/1998 propusă spre abrogare este unicul act legislativ unde se regăsesc noțiunile de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>tranzacții economice externe</i> - tranzacții de export, reexport, import, reimport, barter, cooperare, leasing și orice alte operațiuni și tranzacții externe; - <i>repatrierea mijloacelor bănești</i> - încasarea de la rezidenți, în termenul stabilit, a mijloacelor bănești aferente exportului de mărfuri, prestării de servicii/lucrări rezidenților, precum și altor operațiuni și tranzacții externe în conturi deschise la băncile licențiate în Republica Moldova, volumul mijloacelor fiind indicat în declarația vamală, iar costul serviciilor prestate sau al lucrărilor executate în documentele confirmative (contract, acte privind lucrările executate sau serviciile prestate, factură/invoice); - <i>data repatrierii mijloacelor bănești</i> - data la care sumele de încasat au fost trecute în contul exportatorului sau importatorului (responsabilului financiar) la băncile licențiate din Republica Moldova; 	<p>Se acceptă.</p>
<p>7. Ministerul Finanțelor (<i>demers nr.15/2-03/7/29 din 10.01.2023</i>)</p>		<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prin menținerea obligației de repatriere și a sancțiunilor aplicate în acest sens, agenții economici rezidenți de bună-credință sunt pasibili de răspundere și pot fi sancționați pentru acțiunile/inacțiunile companiilor rezidente care nu-și îndeplinesc obligațiile contractuale (adică, neachitarea în termen pentru mărfurile/serviciile procurate). Astfel, pe lângă faptul suportării unor prejudicii financiare cauzate de neexecutarea de către terți a obligațiilor contractuale, agenții economici rezidenți sunt pasibili suplimentar la sancțiunile din partea statului prevăzute de Legea în cauză.</p> <p>Considerăm, că agenții economici însuși sunt interesați în repatrierea și încasarea mijloacelor bănești din comerțul extern. De asemenea, astfel de reglementări nu se regăsesc în practica statelor europene.</p> <p>Nu pot fi acceptate astfel de prevederi din aviz, conform cărora <i>subsidiar, menționăm, că autorul proiectului nu specifică careva exemple concrete din practica statelor europene în care nu există reglementări în domeniul repatrierii mijloacelor bănești din tranzacțiile economice externe.</i></p> <p>Autorul avizului trebuie să aducă dovezi și exemple de state unde există așa reglementări. Menționăm, că libera circulație a capitalurilor este una dintre cele patru libertăți fundamentale ale</p>

	<p>- <i>repatrierea mărfurilor și serviciilor</i> - efectuarea importului prevăzut în contractele economice externe;</p> <p>- <i>data expedierii mărfii</i> - data perfectării documentelor vamale care confirmă exportul de mărfuri;</p> <p>- <i>data primirii mărfii</i> - data eliberării de către serviciile vamale a mărfii în circulație liberă pe teritoriul vamal al Republicii Moldova.</p> <p>Aceste noțiuni sunt utilizate de către funcționarii vamali în procesul de efectuare a controalelor ulterioare.</p> <p>Un alt aspect important pentru organul vamal este faptul obligativității efectuării importului de mărfuri în urma plăților efectuate pentru import.</p> <p>Totodată, această Lege prevede înregistrarea în conturile bancare a încasărilor de la efectuarea exportului, în caz contrar, în urma efectuării exporturilor, mijloacele bănești vor fi transferate direct pe conturile din afara Republicii Moldova (banii nu se vor întoarce în Republica Moldova).</p> <p>Subsidiar, menționăm, că autorul proiectului nu specifică careva exemple concrete din practica statelor europene în care nu există reglementări în domeniul repatrierii mijloacelor bănești din tranzacțiile economice externe.</p> <p>Suplimentar, menționăm că susținem poziția expusă anterior la acest subiect de către Serviciului Fiscal de Stat prin scrisoarea nr.26-12/1-07-130624 din 22.12.2022 adresată Ministerului Economiei (se anexează).</p> <p><i>În ceea ce privește Art.XI, pct.2 din proiectul de lege examinat, care prevede obligația anexării listelor de verificare la delegația de control, considerăm oportun revizuirea normei menționate prin prisma următoarelor aspecte.</i></p> <p>Potrivit art.5¹ alin.(2) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, listele de verificare se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina electronică a organului de control. Astfel,</p>	<p>pieței unice a UE. Aceasta nu este doar cea mai recentă libertate, ci și cea mai largă, având în vedere dimensiunea sa unică ce include țările terțe. Or, Legea nr.1466/1998 nu poate fi considerată că contribuie la această libertate.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Nu este clar ce presupune autorul avizului prin „dublarea caracterului public al listelor”. Cu toate că Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător impune efectuarea controlului doar în temeiul și limitele listelor de verificare, se dovedește că nu totdeauna se procedează astfel și nu totdeauna persoanele</p>
--	---	---

	<p>implementarea normei propuse la art. XI, pct.2 din proiectul de lege respectiv, va conduce la dublarea caracterului public al listelor de verificare.</p>	<p>verificate cunosc despre utilizarea obligatorie a listelor de verificare. Această măsură complementară este necesară pentru informarea adecvată și la timpul potrivit a persoanei controlate, dar și pentru contracararea abuzurilor potențiale în cadrul controlului.</p>
<p>8.</p>	<p>Serviciul Fiscal de Stat a examinat proiectul pentru modificarea și completarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri), plasat spre consultare publică pe site-ul https://particip.gov.md/ro, prin care, conform art. II se propune abrogarea Legii cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe nr. 1466 din 29.01.1998, în legătură cu care își expune opinia aferentă infra. De principiu, obiectivele principale ale Legii nr. 1466 din 29.01.1998 sunt protecția suveranității și asigurarea securității economice a țării, dezvoltarea economiei naționale prin intermediul stimulării activității economice externe, asigurarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe. În acest sens, prin repatrierea mijloacelor bănești se realizează încasarea de la nerezidenți, în termenul stabilit, a mijloacelor bănești aferente exportului de mărfuri, prestării de servicii/lucrări nerezidenților, precum și altor operațiuni și tranzacții externe în conturi deschise la băncile licențiate în Republica Moldova, volumul mijloacelor fiind indicat în declarația vamală, iar costul serviciilor prestate sau al lucrărilor executate în documentele confirmative (contract, acte privind lucrările executate sau serviciile prestate, factură/invoice); iar prin repatrierea mărfurilor și serviciilor se realizează efectuarea importului prevăzut în contractele economice externe. Acțiunile de repatriere a mijloacelor bănești, mărfurilor și serviciilor provenite din tranzacțiile economice externe contribuie la o creștere economică stabilă și la dezvoltarea durabilă a</p>	<p>Nu se acceptă A se vedea argumentarea supra la avizul Ministerului Finanțelor.</p>

economiei naționale în ansamblu, iar în consecință are loc gestionarea rațională a economiei, asigurarea condițiilor de protecție a intereselor economice naționale și protecția împotriva amenințărilor externe. Argumentul abrogării Legii nr. 1466 din 29.01.1998 precum că agenții economici nu ar trebui să fie sancționați de două ori pentru imposibilitatea recuperării datorilor legate de activitatea comercială externă este neîntemeiat, întrucât prevederile art. 5 alin. (7) reglementează expres cazurile când nu sunt supuse sancțiunilor pecuniare sumele nerepatriate de la export-import provenite din tranzacțiile economice externe, inter alia pe toată perioada examinării litigiilor în instanțele judecătorești/de arbitraj și executării hotărârilor emise, dacă față de partenerul extern a fost începută procedura judiciară sau de arbitraj. Conform prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 1466 din 29.01.1998, controlul asupra repatrierii mijloacelor bănești, a mărfurilor și serviciilor provenite din tranzacțiile economice externe se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat în timpul controalelor efectuate la agenții economici, în modul stabilit de legislație. Astfel, în cadrul controalelor efectuate la agenții economici de către organul de control fiscal, premergător constatării încălcărilor privind repatrierea mijloacelor bănești și a celor materiale și aplicarea sancțiunilor pecuniare, sunt analizate toate circumstanțele de drept și de fapt privind respectarea prevederilor legale de rigoare de către agenții economici, iar în cazul în care sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 5 alin. (7) din Legea nr. 1466 din 29.01.1998, sancțiunile nu se aplică. În finalitate, considerăm necesară reexaminarea chestiunii abrogării Legii nr. 1466 din 29.01.1998 prin determinarea opțiunilor eficiente de soluționare a problemei ori de atingere a obiectivului urmărit, cu efectuarea unei analize a impactului de reglementare și cu luarea în considerare a achitabilității în raporturile dintre stat și întreprinzător, a

	<p>efectelor sau consecințelor modificărilor respective asupra securității economice a țării.</p> <p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (CNPDCP) a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri) (număr unic 919/ME/2022) și, rețineșind din competențele funcționale, comunică următoarele: Astfel, s-a constatat, că prin proiectul de lege se intenționează completarea art. 2 și art. 15 ale Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, cu excepții și restricții de la anumite prevederi legale. Potrivit notei informative la proiect, scopul acestor modificări este de a acorda dreptul persoanelor supuse controlului de stat asupra activității de întreprinzător de a efectua înregistrarea audio și/sau video a inspectorilor ce se află în exercițiul funcției și efectuează controlul de stat, fără obligația de a preveni despre acest fapt în prealabil sau de a obține consimțământul inspectorului. La fel, în notă se face referire că, în prezent o astfel de excepție există doar în raport cu organele de drept față de cetățeni, dar nu și vice-versa, astfel pentru a putea filma un inspector sau polițist care este în exercițiul funcției oricum trebuie de obținut în prealabil permisiunea. Modificarea va acorda un instrument viabil de luptă contra corupției și abuzurilor comise de organele de control. Astfel, în contextul celor consemnate în nota informativă la proiect se va remarca că dreptul organelor de drept de a efectua înregistrări audio și/sau video este prevăzut în actele normative ce reglementează nemijlocit activitatea acestor organe/autorități și nu în Legea nr. 133/2011. Prin urmare, modificările aduse articolelor prenotate din Legea privind protecția datelor cu caracter personal sunt irelevante, inoportune și nejustificate în raport cu conținutul/sensul actual al acestor articole, care la moment, au un scop bine punctat și adresat strict organelor de drept. Mai mult, urmează a specifica că, actualmente, Legea privind</p>	<p>Se acceptă. Modificările la Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal se exclud din proiect. Complementar, se ajustează modificările din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, care au același obiect de reglementare.</p>
9.	<p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (CNPDCP) <i>(demers nr.04-01/39 din 10.01.2023)</i></p>	

protecția datelor cu caracter personal oferă un instrument viabil și legal persoanelor controlate de a realiza operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal, prin metoda înregistrării audio și/sau video a inspectorilor ce se află în exercițiul funcției și efectuează controlul de stat, acțiuni ce pot fi încadrate în prevederile art. 5 alin. (5) lit. e) din legea menționată supra.

Remarcăm că, prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător, cade sub incidența domeniului de aplicare a legii prenotate, care, la art. 2 alin. (2) lit. a) statuează că, domeniul de acțiune al prezentei legi se extinde asupra prelucrării datelor cu caracter personal efectuate în cadrul activităților desfășurate de operatori aflați pe teritoriul Republicii Moldova iar, intervenția asupra literei d) din art. 2 alin. (2) al Legii 133/2011, nu este necesară și nici justificată. Mai mult, atragem atenția asupra faptului că, norma prevăzută la art. 2 alin. (2) lit. d) vizează exclusiv activitatea organelor de drept, care prelucreează date cu caracter personal în cadrul procedurii penale sau contravenționale în condițiile legii, iar reieșind din specificul activității desfășurate sunt abilitați de a aplica restricții/exceptii la prelucrarea datelor cu caracter personal și realizarea drepturilor subiecților de date, în scopul neprejudicierii acțiunilor/obiectivelor urmărite în exercitarea competențelor legale. Astfel, activitatea organelor de drept nu poate fi mereu proporțională sau egalată sferei controlului de stat asupra activității de întreprinzător. În partea ce vizează completarea articolului 15 din Legea 133/2011 cu un nou alineat, cu următorul cuprins „(5) Excepțiile și restricțiile prevăzute la alineatele (1) și (2) pot fi aplicate, la rândul lor și de persoanele fizice sau juridice care interacționează cu autoritățile publice în situațiile prevăzute la alineatul (1) cu scopul de a asigura respectarea drepturilor și libertăților personale și/sau a membrilor familiei și a preveni posibile abuzuri sau acțiuni ilegale din partea reprezentanților

autorităților publice în cauză”, menționăm că aceste completări exced sfera de reglementare și nu se încadrează în articolul vizat, care are un alt sens și scop. De specificat că, voința legiuitorului a fost de a institui prin art. 15 excepții și restricții, doar în cadrul acțiunilor prevăzute la art. 2 alin. (2) lit. d) și la art. 5 alin. (5) lit. g) din Legea nr. 133/2011 și doar în scopul apărării naționale, al securității statului și menținerii ordinii publice, al protecției drepturilor și libertăților subiectului datelor cu caracter personal sau ale altor persoane, dacă prin aplicarea art. 4 alin. (1), art. 12 alin. (1) și (2), art. 13, 14 din lege este prejudiciată eficiența acțiunii sau obiectivul urmărit în exercitarea competențelor legale ale autorității publice. Supleativ, remarcăm că atât Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date, precum și Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date, nu prevăd careva excepții și privilegii speciale pentru activitatea de prelucrare a datelor cu caracter personal, efectuată în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător, acestea fiindu-i atribuite normele generale/generice de prelucrare a datelor cu caracter personal. La fel, la acest compartiment dorim a atenționa, că art. 15 din Legea 133/2011 nu oferă excepții de la prevederile art. 5 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, or, preținsele înregistrări audio/video urmează a fi efectuate în baza unui temei legal prevăzut în legislația de domeniu de activitate, fapt care asigură încadrarea prelucrării de date la temeiurile legale statuate de art. 5 alin. (5) al legii precitate.

Or, în conformitate alin. (1) al articolului prenotat, prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează cu consimțământul subiectului datelor cu caracter personal. Totodată, alin. (5) al aceluiași articol, statuează că consimțământul subiectului datelor cu caracter personal nu este cerut în cazurile în care prelucrarea este necesară pentru: a) executarea unui contract la care subiectul datelor cu caracter personal este parte sau pentru luarea unor măsuri înaintea încheierii contractului, la cererea acestuia; b) îndeplinirea unei obligații care îi revine operatorului conform legii; c) protejarea vieții, integrității fizice sau a sănătății subiectului datelor cu caracter personal; d) executarea sarcinilor de interes public sau care rezultă din exercitarea prerogativelor de autoritate publică cu care este învestit operatorul sau terțul căruiu îi sânt dezluate datele cu caracter personal; e) realizarea unui interes legitim al operatorului sau al terțului căruiu îi sânt dezluate datele cu caracter personal, cu condiția ca acest interes să nu prejudicieze interesele sau drepturile și libertățile fundamentale ale subiectului datelor cu caracter personal; e 1) efectuarea auditului public extern; f) scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică, cu condiția ca datele cu caracter personal să rămână anonime pe toată durata prelucrării. g) schimbul de date în condițiile legislației în vigoare cu privire la schimbul de date și interoperabilitate. Drept urmare, toți operatorii de date cu caracter personal, fără excepții și limitări urmează să prelucreze datele cu caracter personal în baza unui temei legal bine fundamentat, inclusiv organele de drept, cărora le este aplicabil art. 15 al Legii 133/2011. Reiterăm, că consimțământul nu constituie unicul temei legal de prelucrare a datelor cu caracter personal, iar art. 5 alin. (5) al Legii 133/2011, ar oferi operatorilor de date, inclusiv persoanelor supuse controlului, legitimitatea de a realiza operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal, prin metoda înregistrării audio și/sau video a inspectorilor ce se află în exercițiul funcției și efectuează

controlul de stat, în special în contextul modificării propuse la art. 25 al Legii 131/2012. În aceste condiții, pentru constatarea, exercitarea sau apărarea unui drept în instanță, fie în cadrul procedurilor judiciare, fie în cadrul unei proceduri administrative persoanele controlate ar putea avea un interes legitim în prelucrarea datelor cu caracter personal prin metoda înregistrării audio și/sau video a inspectorilor, în condițiile prevăzute de art. 5 alin. (5) lit. e) a Legii nr. 133/2011. Este relevant a puncta că modificările aduse la art. 25 al Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, prin care se propune a fi completat cu o nouă literă, cu următorul cuprins: „k) să efectueze înregistrări video și/sau audio a acțiunilor inspectorilor pe întreaga durată a activității de control, fără obligația de a informa despre acest fapt sau a obține consimțământul inspectorilor sau organului de control;” ar fi suficiente și depline în vederea încadrării acțiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal efectuate de către persoanele supuse inspecției, în 4 conformitate cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal. De altfel, art. 12 alin. (3) din Legea 133/2011 prevede cazurile în care informarea subiectului de date cu caracter personal nu este necesară, cum ar fi: în cazul în care înregistrarea sau dezvoltarea datelor cu caracter personal este prevăzută în mod expres de legislație. Suplimentar, în contextul argumentelor prezentate supra, considerăm de prisos menținerea textului „...”, fără obligația de a informa despre acest fapt sau a obține consimțământul inspectorilor sau organului de control;” și propunem excluderea lui. În alt context, menționăm prevederile art. 28, art. 54 alin. (2) și alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, potrivit cărora, statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanimitate recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele

	<p>securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. În lumina celor menționate supra, CNPDCP nu susține modificările propuse la Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. În rest, comunicăm despre lipsa obiecțiilor și propunerilor suplimentare.</p>	
<p>10. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale <i>(demers nr. 05/2-95 din 09.01.2023)</i></p>	<p>Cu titlu general: Având în vedere că pe domeniul energiei activitățile de control de stat sunt efectuate de către organul supravegherii energetice de stat - Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, considerăm judicios ca prezentul proiect să fie consultat și cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.</p> <p>La proiectul de lege: I. La Art. I (completarea art. 10 alin. (3) al Legii nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale), în temeiul principiilor activității de legiferare statuate la art. 3 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, nu este clară oportunitatea publicării în Monitorul Oficial a notelor informative la proiecte de acte normative, deoarece acestea nu au caracter normativ, dar vin doar cu motivarea necesității care a stat la baza elaborării și aprobării actului. Astfel, propunerea de completare a art. 10 din Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, cu obligativitatea publicării „notelor informative” a actelor normative publicate în partea I-III a ediției în format electronic a Monitorului Oficial, urmează a fi</p>	<p>Se acceptă. Proiectul de lege definitivat va fi transmis pentru consultare Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.</p> <p>Se acceptă. Amendamentul la Legea nr.173/1994 este exclus din proiect.</p>

revăzută prin prisma art. 1 din Legea nr. 173/1994, care expres stabilește categoriile de acte oficiale care sunt publicate în Monitorul Oficial.

Complementar, cu referire la argumentele expuse în nota informativă a proiectului de lege, potrivit căreia „*accesul online la Notele informative a proiectelor de acte normative adoptate va permite mediului de afaceri să înțeleagă mai clar condițiile de activitate și se va evita sutele de adresări și petiții de interpretare către autoritățile publice*”, remarcăm că atât în notele informative la proiectele de acte normative, precum și în alte documente aferente proiectului (ex: rapoartele de analiză ex ante, analiză a impactului de reglementare) de asemenea, se conțin informații care argumentează necesitatea intervenției. Iar, respectivele documente fac parte din „*dosarul de însoțire a proiectului actului normativ*”, care de regulă, este disponibil pe paginile web oficiale ale autorităților care au competență de adoptare a actului normativ. În aceste condiții, reprezentanții mediului de afaceri au posibilitatea să facă cunoștință cu întreg setul de documente aferente proiectului de act normativ, fără a se limita la nota informativă.

Prin urmare, considerăm că „*publicarea notelor informative*” în Monitorul Oficial, nu va avea efectul scontat expus de autor, or acestea și la moment sunt disponibile pe paginile web oficiale ale autorităților publice.

În același context, luând în considerare funcționalitatea Registrului de stat al actelor juridice (www.legis.md), în caz de necesitate, se propune atașarea notelor informative pe acest portal.

II. La Art. XI pct. 4 (modificarea art. 25 al Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător), considerăm judicios că înregistrarea video/audio a controlului poate fi acceptată, însă inspectorii trebuie să fie notificați despre faptul că controlul este înregistrat.

Se acceptă parțial.

Litera k) de la articolul 25 a fost redactată în modul în care să fie evidentă o legătură mai clară cu Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, corespunzător și modul de

	<p>Totodată, nu este clar ce se va întâmpla cu aceste înregistrări, inclusiv modul de publicare/prelucrare a acestora.</p> <p>În contextul respectiv, menționăm că aceste înregistrări urmează a fi utilizate doar în cazul când sunt contestate rezultatele controlului și pot fi prezentate în calitate de probe. În alte cazuri publicarea acestor înregistrări poate fi efectuată doar cu acordul persoanelor înregistrate. Menționăm că, lipsa unei reglementări clare poate conduce la apariția în spațiul public a unor informații cu caracter personal sau pot fi utilizate pentru influențarea rezultatelor controlului.</p> <p>Drept urmare, se propune expunerea lit. k) propusă spre completare după cum urmează: „<i>să efectueze înregistrări video și/sau audio a acțiunilor inspectorilor pe întreaga durată a activității de control, cu informarea despre acest fapt a inspectorului, fără obligația de a obține consimțământul acestuia sau organului de control, însă fără dreptul de a face publică înregistrarea audio/video.</i>”</p> <p><i>Înregistrările audio/video efectuate vor putea fi prezentate doar organelor de urmărire penală, la solicitarea acestora.</i></p> <p><i>Se interzice efectuarea înregistrărilor video și/sau a pozelor la documentele în curs de întocmire, până la finalizarea controlului și semnarea/aprobarea acestora.”</i></p> <p>Concomitent, propunem operarea următoarelor modificări la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în vederea atingerii finalităților urmărite prin prezentul proiect, și anume:</p> <p>1. La art. 2, art. 15 alin. (1), art. 19 alin. (2¹) și art. 31² alin. (1), se propune substituirea cuvântului „<i>anual</i>” cu cuvântul „<i>trimestrial/semestrial/anual (în dependență de domeniul de competență)</i>”, la forma gramaticală corespunzătoare.</p> <p>În context, menționăm că, există o mulțime de autorizații de construire la care durata de execuție a lucrărilor</p>	<p>utilizare a înregistrărilor obținute va avea loc în limita deja prevăzută de Legea nr.133/2011.</p> <p>Se comentează.</p> <p>Propunerile înaintate sunt binevenite și vor fi luate în calcul în contextul exercițiului amplu de revizuire a cadrului normativ și instituțional în domeniul controlului de stat, care se va solda cu mai multe modificări, inclusiv a Legii</p>
--	---	--

nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

este prevăzută mai mică de 12 luni (3-6 luni), respectiv, există riscul ca unele obiective în construcții să nu fie supuse controlului.

2. La art. 15 alin. (7), se propune redarea în redacție nouă a alineatului dat, cu următorul cuprins:

„Executarea planului controalelor trebuie să fie clară, previzibilă și consecutivă, pentru fiecare subdiviziune separată din cadrul organului de control, luându-se în considerare domeniul și competența teritorială a subdiviziunii. Organul de control este obligat să respecte ordinea de executare stabilită în plan, separat pe subdiviziuni”.

3. La art. 18, se propune completarea cu un alineat nou în următoarea redacție:

„(3) În cazul când la inițierea controlului inopinat, din motive argumentate nu este posibilă înmânarea delegația de control contra semnătură, persoanei care urmează a fi supusă controlului, inspectorii pot să înmâneze exemplarul delegației de control după efectuarea controlului, însă până la semnarea procesului-verbal de control. Despre înmânarea ulterioară a delegației de control se face o mențiune expresă în delegația de control”.

4. La art. 19 alin. (1) punctul 2), cuvintele „proprietatea persoanelor” se propune a fi substituite cu cuvintele „dreptului de proprietate”, deoarece pericolul iminent poate să fie și asupra proprietății publice, nu doar a proprietății private.

5. La art. 21, având în vedere că controlului inițiat de Agenția pentru Supraveghere Tehnică în domeniul de competență este supus preponderent obiectul în construcție, indiferent de subiectul ce deține obiectul, propunem completarea art. 21 cu un nou alineat, alineatul (8) cu următorul conținut: *„(8) În cazul în care până la inițierea controlului, obiectul supus controlului nu mai este deținut de persoana inclusă în planul de control, este necesar de a înlocui persoana*

	<p><i>supusă controlului, modificând datele specificate la art. 8, totodată fiind emisă o nouă delegație de control”.</i></p> <p>III. La Art. XII (modificarea art. 6 alin. (4) al Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe), considerăm judicios menținerea redacției actuale a normei a cărei modificare se propune, or, norma în redacția propusă are un potențial caracter inechitabil față de unii proprietari din blocul locativ, aceștia fiind limitați în dreptul de a lua decizia privind trecerea locuințelor în categoria încăperilor cu altă destinație decât cea de locuință.</p> <p>IV. La Art. XIV pct. 2 (completarea art. 4 al Legii nr. 150/2017 cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico - edititară, cu alineatul (8)), luând în considerare că prevederea propusă spre includere figurează în art. 14 alin. (1) lit. m)-p) din Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, întru evitarea repetării acestei norme, se recomandă excluderea alineatului (8) propus spre completare.</p> <p>La proiectul Notei informative: În conformitate cu Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, se propune substituirea cuvântului „telecomunicații” cu sintagma „comunicații electronice”.</p>	<p>Se acceptă parțial. Modificarea propusă a fost ajustată, pentru a fi asigurat interesul unui cerc cât mai larg de locuitori.</p> <p>Se acceptă parțial. Trimiterea expresă la Legea nr.163/2010 se exclude, luând în calcul că aceasta va fi înlocuită cu Codul urbanismului și construcțiilor.</p> <p>Se acceptă.</p>
<p>11. Ministerul Muncii și Protecției Sociale <i>(demers nr.07/71 din 06.01.2023)</i></p>	<p>Completarea propusă în Art. 1 din proiect, nu se susține, dat fiind că potrivit art. 71 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, de Nota informativă care însoțește proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ se ține cont la interpretarea actului normativ. La rândul său, prin art. 72 al Legii prenotate, interpretarea actului normativ se realizează exclusiv de către Parlament prin adoptarea legilor de interpretare sau de autoritățile care au adoptat, au aprobat sau au emis actele supuse interpretării, iar</p>	<p>Se acceptă. Amendamentul la Legea nr.173/1994 este exclus din proiect.</p>

actul normativ se interpretează printr-un act normativ de aceeași categorie și forță juridică. Concomitent, la aprobarea oricărui proiect de act normativ, acesta se publică cu Nota informativă atât pe pagina web a autorității emitente la compartimentul transparență decizională, cât și în cadrul ședințelor Guvernului. În acest context nu este oportun a se mai publica încă o dată în ediția Monitorului Oficial cu ediția în format electronic.

Referitor la modificările propuse la **Art. IV:**

1. **Modificarea propusă la alin. (6) al art. 42¹ din Codul muncii**, se susține, considerând oportun de a extinde arealul de metode de prezentare a informației din partea angajatorului către angajat.

2. **Modificarea propusă la art. 48 alin. (1) din Codul muncii**, nu se susține, considerăm că este necesar a se menține redacția actuală a normei juridice.

3. **Completarea propusă la art. 55 alin. (1) din Codul muncii**, nu se susținedat fiindcă în alin. (1) al art. 55 din Codul muncii sunt enumerate suficientetemeiuri legale de încheiere a contractului individual de muncă pe durată determinată și nu este cazul a se evidenția angajații în domeniul la care se face referință. Astfel, la încheierea contractului individual de muncă pe durată determinată pentru efectuarea lucrărilor cu angajații în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor poate fi aplicat temeiul de la lit. k) al alin. (1) din art. 55.

Nu se acceptă.

Proiect de contract în scris transmis cu semnătura olografa sau electronica este în viziunea noastră cerință exagerată pentru angajator. Important că există obligația de informare de la alin.(1) care rămâne a fi executată de angajator prin orice cale aleasă de acesta.

(Pct. 5. din proiectul definitivat)

Nu se acceptă.

Mediul de afaceri din sectorul tehnologiei informației se confruntă cu anumite probleme de interpretare de către organele statului de posibilitatea angajării unor salariați pentru o perioadă determinată conform lit. k) a art.55. Prin urmare, se propune menționarea expresă a unui temei nou ce va viza contractarea pentru efectuarea de lucrări a angajaților din domeniul tehnologiei informației.

(Pct. 7. din proiectul definitivat)

4. **Completarea propusă la art. 76 din Codul muncii** se susține, însă nu este clar care vor fi acțiunile angajatorului în cazul în care angajatul va prezenta angajatorului argumentarea/documentul care confirmă lipsa acestuia de la serviciu.

5. **Modificarea propusă la art. 86 alin. (1) lit. h** nu se susține, din considerentele că motivul de concediere având ca temei absența de la serviciu timp de 4 ore consecutive fără a ține cont de pauza de masă în timpul zilei de muncă, se aplică în cazul tuturor formelor de angajare cum ar fi: regimul flexibil de muncă, timpul de muncă parțial, durata redusă a timpului de muncă, inclusiv care presupune durata zilnică a timpului de muncă de 8 ore, 7 ore, 6 ore, cu excepția situației când durata zilnică a timpului de muncă al salariatului este mai mică de 4 ore. Deci, norma juridică în redacția actuală este suficientă și nu este cazul de a se concretiza.

6. **Modificarea propusă la art. 97¹ alin. (4)**, se susține din considerentele expuse la pct. 1 privind alin. (6) al art. 42¹ din Codul muncii.

7. Modificarea propusă la art. art. 106, nu se susține, dat fiindcă în absența unui sistem de măsurare a duratei timpului lucrat în fiecare zi de fiecare angajat, nu este posibil să se determine în mod obiectiv numărul de ore lucrate și numărul de ore suplimentare efectuate. Acest lucru face excesiv de dificilă în practică asigurarea respectării garanțiilor legale privind timpul de muncă și odihnă sau remunerarea muncii.

Se acceptă parțial.

A fost propusă modificarea art.78, alin. (2) cu un nou temei de suspendare.

Nu se acceptă.

Considerăm că 4 ore trebuie să reprezinte jumătate din norma zilnică de lucru, adică de cel puțin 8 ore. Pentru a face claritate acest temei pentru un regim de lucru mai mic de 8 ore se propune următoarea redacție: "h) absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă – pentru salariații cu regim de muncă de minim 8 ore pe zi, și cel puțin jumătate din regimul de muncă a zilei în care salariatul a absentat – pentru salariații cu regim de muncă mai mic de 8 ore pe zi".
(Pct.11. din proiectul definitivat)

Nu se acceptă.

Potrivit art.106 Angajatorul este obligat să țină, în modul stabilit evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare. În "modul stabilit" presupune conform modelului Tabelului de evidență a timpului de muncă recomandat prin CONVENȚIE COLECTIVĂ (NIVEL NAȚIONAL) nr. 17 din 28.02.2020. Iar

proiectul oferă opțiunea de a ține evidența fie conform modelului aprobat prin convențiile colective naționale, fie să țină evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat în condițiile stabilite cu salariații prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia.”

Se comentează.

Propunerea de abrogarea a acestui articol este exclus din proiect, reieșind din faptul că Parlamentul deja a adoptat Legea nr. 353 din 22.12.2022 pentru modificarea unor acte normative, prin care a fost modificat Codul muncii, fiind abrogat articolul dat.

8. **Abrogarea art. 114¹ din Cod**, se susține, dat fiind că modul de calculare a duratei concediului de odihnă anual proporțional timpului lucrat într-un an de muncă este o normă juridică procesuală (de procedură) și urmează a fi încorporată într-un act normativ elaborat întru organizarea executării legilor, în Codul muncii fiind prevăzută o normă juridică de trimitere.

9. **Modificările propuse la art. 116 alin. (1) și alin. (5), art. 117 alin. (3), art. 141 alin. (2) și la art. 198 alin. (2) din Codul muncii se susțin.**

Propuneri de ordin general, ce survin din însăși caracterul actului juridic. Astfel, potrivit art. 4 din Legea nr. 100/2017, actul normativ are caracter public, obligatoriu, **general și impersonal**, prevederile actului normativ sânt executorii, opozabile tuturor subiecților de drept și, în caz de necesitate, sânt impuse prin forța de constrângere a statului. La rândul său, potrivit art. 60 din Legea prenotată, Codul (ca act normativ ce conține norme juridice generale) este un act normativ adoptat de către Parlament care cuprinde, într-un sistem unitar, cele mai importante norme juridice dintr-o anumită ramură a dreptului. În contextul celor expuse, modificările propuse la Codul muncii nu conțin prevederi importante (norme juridice generale), ci conțin prevederi cu caracter specific de explicare sau pentru

		<p>organizarea executării normei juridice existente, care pot fi încorporate în norme juridice speciale, aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În acest context, se propune modificări a se opera în Legile speciale conform domeniului de reglementare a actelor normative respective.</p>	
<p>12.</p>	<p>Cancelaria de Stat (<i>demers nr.31-06-208 din 10.01.2023</i>)</p>	<p>Cu referire la propunerea de modificare a Legii nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, potrivit căreia actele normative publicate în Monitorul Oficial în format electronic să fie însoțite de notele informative, considerăm că soluția propusă necesită o abordare mai complexă, în corelare cu alte acte legislative, în special cu Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care reglementează interacțiunea subiecților implicați în procesul de legiferare.</p> <p>Or, completarea Legii nr.173/1994 cu o normă generală care prevede că actele normative publicate sunt însoțite de notele informative, fără reglementarea relațiilor juridice în cadrul procesului de publicare a actelor respective, riscă să rămână o normă declarativă, cu eventuale deficiențe de aplicare a acesteia, în special în situația în care actul normativ nu este remis spre publicare de către autoritate decidentă (<i>a se vedea art. 1 alin.(4) din Legea nr.173/1991 tine de publicarea legilor promulgate</i>).</p> <p>În aceste condiții, având în vedere cele menționate și luând în considerare că, potrivit legii, în Monitorul Oficial se publică doar actele oficiale, atât în format electronic, cât și în format tipărit, care au aceeași forță juridică, ceea ce presupune că ambele formate sunt identice, precum și faptul că nota informativă la un proiect de act normativ nu poate fi calificată ca fiind un act oficial, în sensul Legii nr.173/1994, pentru a nu denatura conceptul privind publicarea actelor oficiale, care stă la baza actului legislativ menționat, dar, în același timp, pentru</p>	<p>Se acceptă. Amendamentul la Legea nr.173/1994 este exclus proiect.</p>

a facilita interpretarea și aplicarea corectă de către medii de afaceri a normelor de drept, considerăm că obiectivul urmărit de autorii proiectului supus avizării ar putea fi atins prin utilizarea/dezvoltarea mecanismului prevăzut la art.58 alin.(5) și (6) din Legea 100/2017, care asigură publicarea, în format electronic, în Registrul de stat a actelor juridice, a textelor consolidate a actelor oficiale și care conține referințele de rigoare la dosarele de însoțire (inclusiv notele informative) ale proiectelor actelor normative din Sistemul informațional. Având în vedere, însă, că, potrivit legii, Registrul de stat al actelor juridice se ține în formă electronică de către Ministerul Justiției, conform regulamentului aprobat de către Guvern, sugerăm consultarea acestor aspecte și cu ministerul respectiv.

In partea ce ține de modificările propuse la art.4 alin. (1⁴) din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător (art. XI pct. I din proiect), comunicăm următoarele remarci.

Art. 19 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Legea nr. 131/2012 stabilește clar că temei de inițiere a unui control inopinat constituie ne prezentarea informație în termenul stabilit de lege sau de un act normativ, iar art. 4 alin. (1⁴) din aceeași lege prevede un termen de 10 zile lucrătoare pentru efectuarea controlului propriu zis.

Prin urmare, propunerea de a exclude termenul de 10 zile pentru efectuarea controlului ar avea un efect invers asupra mediului de afaceri, deoarece ar permite organului de control să efectueze controale inopinate, fără a ține cont că urmează să se încadreze într-o perioadă de timp bine determinată.

Nu se acceptă.

Temeiul de la art.19 alin. (1) pct. 3) se referă la verificarea informației, care, conform legii, este raportată în mod obligatoriu, adică se referă la situația când un agent economic nu raportează informația care se impune de legea de specialitate să fie acordată periodic (indiferent de voința organului de control).

Ori completarea despre solicitarea informației ce a avut loc la art.4 în contextul „legii prevenției” creează un temei nejustificat de control inopinat în afara art.19 (deși doar în art.19 pot fi enumerate aceste temeuri). Cu atât mai mult că așa-numita „efectuare a controlului prin solicitarea informației” care a fost introdus în

art.4 nu clarifică categoria de informații care poate fi solicitată. Astfel, se creează posibilitatea ca organul de control să abuzeze prin solicitarea informațiilor pe care agentul economic nu le deține sau nu le poate acorda în 10 zile lucrătoare, astfel obținând un temei valid de inițiere a unei vizite inopinate de control.

Mai mult, termenul de 10 zile este contradictoriu cu prevederile ce reglementează termenul desfășurării controlului (5 zile), dacă așa-numitul „control prin solicitare de informații” a fost inițiat în limitele legii, atunci deja după 5 zile delegația pentru acest control trebuie să expire. Însăși abordarea propusă prin completările la art.4 este greșită, odată ce dacă există o delegație de control în raport cu o persoană controlată, în situația în care inspectorul purcede la solicitarea de informații (la distanță), aceasta nu-l împiedică să efectueze și vizită de control, pentru aceasta nu este necesar refuzul persoanei controlate de a prezenta informația solicitată.

Nu se acceptă.

Propunerea înaintată vine efectiv să înlocuiască „foarte grave” cu „infracțiuni”, odată ce pentru infracțiuni există un mecanism clar de identificare și calificare, ceea ce la moment nu este pentru „foarte grave” și, ce este mai important, ținește anume în categoria încălcărilor foarte grave care pot avea un grad sporit de pericol social (fiind prevăzute de legea penală).

Atenționăm că, însăși calificarea din Legea nr.131/2012 a încălcărilor în minore, grave și

Cu referire la propunerea de modificare a art. 4 alin. (10) din Legea nr. 131/2012, remarcăm că redacția actuala a alineatului 10 prevede în mod expres că „controalele planificate în primii de 3 ani de activitate de la data înregistrării de stat a persoanei care practică activitate de întreprinzător poartă un caracter consultativ și nu se vor solda cu sancțiuni sau măsuri restrictive, cu excepția cazurilor când în cadrul controlului se depistează încălcări foarte grave în sensul prezentei legi”. Astfel, potrivit noțiunii de calificare a nivelului de încălcare „foarte gravă”, care se regăsește la art. 5¹ alin. (3) lit. c) din Legea nr. 131/2012, constatăm că aceasta face referire la încălcări a căror înlăturare nu este posibilă în timpul

	<p>controlului, însă acțiuni în acest sens necesită a fi întreprinse imediat, deoarece „crează pericol iminent și imediat pentru mediu, viața, sănătatea și proprietatea persoanei controlate și/sau angajații acesteia ori creează pericol iminent și imediat pentru societate”.</p> <p>Respectiv, excluderea cuvintelor „încălări foarte grave în sensul prezentei legi” din art. 4 alin. (10) creează premise agenților economici să admită, la prima abatere, încălcări foarte grave care pun în pericol iminent și imediat mediul înconjurător, viața, sănătatea oamenilor și societatea, fără a purta vreo răspundere pentru aceste încălcări.</p>	<p>foarte grave se referă în primul rând la modul de apariție și materializare a riscului (luând în calcul că inspectorul trebuie să reacționeze anume la risc), dar nu neapărat în raport cu mărimea prejudiciului sau pericolului pentru societate. Astfel, pot fi încălcări „foarte grave” ca și modalitate de materializare a riscului (imediat și în mod iminent), însă care nu este necesar să poarte un nivel sporit de pericol social. Ori intenția modificării anume că este selectarea încălcărilor foarte grave la care inspectorul trebuie să reacționeze cu tot spectrul de atribuții, de încălcările „foarte grave” pe care ar putea să le elimine prin consultare, prescripții și colaborare cu agentul economic.</p> <p>Amintim că lipsa de claritate în această privință și a dus în primul rând la nerespectarea controlului consultativ în primii 3 ani.</p> <p>Astfel, în cazul existenței unui prejudiciu sau grad de pericol social înalt răspunderea pentru încălcările (fie contravenționale sau penale) va surveni în orice caz, exact în modul prevăzut de legea penală sau contravențională</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Propunerea de completare a alineatului (10) din art. 4 privitor la aplicarea mecanismului de remediere conform capitolului V¹ din Codul Contravențional se exclude.</p>
	<p>De asemenea, remarcăm că propunerea de completare a alineatului (10) cu prevederi referitoare la aplicarea de către organele de control a procedurii de remediere, în cazul contravențiilor constatate în cadrul controlului de stat, dublează mecanismele și instrumentele existente în legislație (a se vedea art. 8 alin. (1) din Legea nr. 131/2012 care prevede deja aplicarea de către organele de control a mecanismului de remediere prevăzut de capitolului V¹ din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008).</p>	

<p style="text-align: center;">Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (<i>demers nr. 14-03/40 din 11.01.2023</i>)</p>	<p>1) Obiecții argumentate și explicite pe marginea cărora trebuie să se ajungă la un acord: <i>La proiectul de Lege:</i> Art. III, în contextul în care potrivit Notei informative propunerea de modificare a Legii nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, vine ca rezultat al eliminării obligativității prezentării documentelor de evidență militară pentru recruți și rezerviști la încheierea contractelor individuale de muncă, nu este clar de ce s-a păstrat obligația de evidență a recruților și rezerviștilor pentru autoritățile publice și instituțiile publice, întrucât în normele vizate de proiect acestea apar în calitate de angajatori, dar nu ca purtători ai autorității. Art. IV: pct. 3, intenția de completare al articolului 55 cu litera m¹), dorum să observăm că potrivit Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova, aprobat prin Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 11/2021, în domeniul tehnologiilor informaționale se regăesc următoarele ocupații: conducători de unități din domeniul TI, instructori formatori, specialiști în tehnologia informației, tehnicieni în informatică și comunicații, montatori și reparatori în tehnologia informație. Având în vedere ocupațiile menționate, considerăm că autorul urmează să reanalizeze dacă pentru toți salariații care au aceste ocupații va fi aplicat contractul individual de muncă pe durată determinată;</p> <p>pct. 4, intenția de completare al articolului 76 cu litera f¹), atragem atenția că absența salariatului constituie temei și de concediere a acestuia conform articolului 86 alineatul (1) litera h) din Codul muncii. Având în vedere această posibilitatea de încetare a raporturilor de muncă cu salariatul care absentează, nu este clară eficiența practică a normei propuse, întrucât la împlinirea a 4 ore consecutive de absență angajatorul va putea aplica mai degrabă concedierea, decât suspendarea.</p>	<p>Nu se acceptă. Proiectul dat are ca obiectiv îmbunătățirea activității și eliminarea poverii administrative pentru mediul de afaceri. Respectiv, amendamentele au fost elaborate pentru a exclude astfel de obligații de evidență militară pentru agenții economici.</p> <p>Se comentează. În calitate de salariați cu care se va încheia contracte pe perioadă determinată vor putea fi antrenați din toate ocupațiile prevăzute în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova, la domeniul tehnologiilor informaționale.</p> <p>Nu se acceptă. Mediul de afaceri a propus astfel de normă pentru a soluționa problema neprezentării la locul de muncă a salariatului fără a avea date despre cauza lipsei acestuia. Concedierea nu este cea mai bună soluție deoarece se propune un temei de suspendare în acest sens.</p>
--	--	--

	<p>pct. 7, intenția de modificare a articolului 106, în opinia Ministerului norma prin care obligă angajator la ținerea evidenței timpului de muncă al salariațului urmărește scopul de a garanta respectarea de către angajator al timpului de muncă reglementat de Codul muncii și remunerării echitabile a salariaților. Astfel, considerăm necesar a se analiza suplimentar asupra eventualei impact negativ pe care l-ar putea avea propunerea autorului față de salariați.</p> <p>pct. 9, intenția de modificare al articolului 116, în contextul propunerii de modificare al alineatului (1), considerăm necesar de analizat efectul acestora asupra prevederilor alineatului (6) care menționează despre „<i>aprobarea</i>” programării concediilor de odihnă anuale în condițiile alineatului (1) și (2).</p> <p>pct. 12, intenția de modificare al articolului 198, atragem atenția autorului că Codul muncii leagă de regulamentul intern un șir de obligații ale angajatorului, cum ar fi de exemplu cea de la articolul 10 alineatul (2) litera f) cu privire obligația de introducere în regulamentul intern al unității a dispozițiilor privind interzicerea discriminării. În ipoteza în care, regulamentul intern al unității va deveni unul opțional, obligațiile legate prin lege de acesta nu vor fi executate.</p> <p>Art. VI, pct. 2 intenția de completare a punctului 5 partea I din Anexa nr. 6 se propune de exclus, întrucât Ministerul a inițiat procesul de elaborare a proiectului de Lege de modificare a unor acte normative prin care se va revizui mecanismul existent de autorizare și înregistrare sanitar veterinar și pentru siguranța alimentelor de către ANSA a operatorilor din domeniul alimentar.</p>	<p>Nu se acceptă. Nu va avea impact negativ. Proiectul acordă mai multe opțiuni părților în ceea ce ține de evidența timpului de muncă.</p> <p>Se acceptă. Aprobarea dată deja evident că este opțională în sensul alin. (1) și (2).</p> <p>Se acceptă. Articolul 10, alin. (2), lit. f) va avea următorul cuprins: ”f) să întreprindă măsuri de prevenire și/sau interzicere a discriminărilor după oricare criteriu și a hărțuirii sexuale.”.</p> <p>Nu se acceptă Elaborarea și promovarea unui proiect de lege poate necesita un termen destul de mare. Modificările propuse în proiect soluționează incertitudinea existentă la eliberarea unor acte permise. Astfel, agenții economici vor avea certitudinea obținerii actului permisiv necesar pentru activitățile, care preconizează a fi</p>
--	--	---

			desfășurate. Vor fi excluse tergiversările, conflictele și costurile nejustificate.
<p align="center">Centrul de Armonizare a Legislației (<i>demers nr. 31/02-69-152 din 09.01.2023</i>)</p>	<p>Proiectul național are drept scop modificarea și completarea mai multor acte normative, în speță: Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, Legea nr. 1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004, Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe, Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, Legea nr. 150/2017 cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, în vederea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asigurării accesului online tuturor utilizatorilor la Notele informative a proiectelor de acte normative adoptate și publicate în părțile I - III ale ediției electronice a Monitorului Oficial (<i>Art. I. din proiectul național, propunerea de completare a prevederilor art. 10, alin. (3) din Legea nr. 173/1994</i>); - abrogării integrale a prevederilor Legii nr. 1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, în vederea anulării oricăror restricții privind circulația capitalului, în particular în ceea ce privește obligațiile privind repatrierea mijloacelor bănești (<i>Art. II. din proiectul național, propunerea de abrogare a Legii nr. 1466/1998</i>); 	<p>Proiectul național are drept scop modificarea și completarea mai multor acte normative, în speță: Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, Legea nr. 1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004, Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe, Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, Legea nr. 150/2017 cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, în vederea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asigurării accesului online tuturor utilizatorilor la Notele informative a proiectelor de acte normative adoptate și publicate în părțile I - III ale ediției electronice a Monitorului Oficial (<i>Art. I. din proiectul național, propunerea de completare a prevederilor art. 10, alin. (3) din Legea nr. 173/1994</i>); - abrogării integrale a prevederilor Legii nr. 1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, în vederea anulării oricărui restricții privind circulația capitalului, în particular în ceea ce privește obligațiile privind repatrierea mijloacelor bănești (<i>Art. II. din proiectul național, propunerea de abrogare a Legii nr. 1466/1998</i>); 	desfășurate. Vor fi excluse tergiversările, conflictele și costurile nejustificate.

- excluderii unor prevederi ce țin de evidența și raportarea de către agenți economici a situației militare a salariaților (*Art. III. din proiectul național, propunerea de modificare a prevederilor art. 11, art. 44 - 45 din Legea nr. 1245/2002*);

- revizuirii legislației muncii, în special, în partea ce ține de informarea și consultarea salariaților, condițiile de activitate, cazurile de încheiere a unui contract individual de muncă pe durată determinată, motivele de suspendare a contractului individual de muncă, motivele concedierii, evidența timpului de muncă ș.a. (*Art. IV. din proiectul național, propunerea de modificare și completare a prevederilor art. 42¹, 48, 55, 76, 86, 97¹, 106, 114¹, 116 - 117, 141 și 198 din Codul Muncii*);

- digitalizării relațiilor dintre executorii judecătorești și băncile comerciale, prin modificarea prevederilor Codului de executare (*Art. V. din proiectul național, propunerea de modificare a prevederilor art. 22 din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004*);

- unificării tipurilor de activități ce necesită autorizarea/înregistrarea sanitar-veterinară, dar și revizuirii prevederilor ce țin de verificarea medicală la angajare și periodică a salariaților persoanele care urmează a fi angajate în funcții care implică activitatea cu produse alimentare precum și din sectorul alimentației publice (inclusiv HORECA) (*Art. VI., Art. VIII. și Art. IX. din proiectul național, propunerea de modificare a prevederilor art. 18, și anexei nr. 6 din Legea nr. 221/2007, art. 49 din Legea nr. 10/2009 și art. 14, 16 - 17, 21 și anexa nr. 3 din Legea nr. 231/2010*);

- fortificării obligației controlului consultativ (*Art. VII., Art. XI. și Art. XIII. din proiectul național, propunerea de modificare a prevederilor art. 440 din Codul Contravențional, art. 4, 18, 21 și 25 din Legea nr. 131/2012 și art. 7 din Legea nr. 179/2016*);

	<p>- completării cadrului normativ privind protecția datelor cu caracter personal, în partea ce ține de domeniul de aplicabilitate a acestuia, cu posibilitatea prelucrării datelor cu caracter personal în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător (Art. X. din proiectul național, propunerea de completare a prevederilor art. 2 și 15 din Legea nr. 133/2011);</p> <p>- revizuirii cadrului normativ cu privire la locuințe și rețele de comunicații în partea ce ține de schimbarea destinației locuințelor și privind înregistrarea obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară (Art. XII. și Art. XIV. din proiectul național, propunerea de completare a prevederilor art. 6 din Legea nr. 75/2015 și art. 2 și 4 din Legea nr. 150/2017).</p> <p>Cu privire la cadrul normativ supus modificării menționăm că, unele din actele normative menționate sunt acte naționale armonizate care au asigurat transpunerea legislației UE, după cum urmează: Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 transpune <i>Directiva 91/533/CEE</i> a Consiliului din 14 octombrie 1991 privind obligația angajatorului de a informa lucrătorii asupra condițiilor aplicabile contractului sau raportului de muncă¹, <i>Directiva 1999/70/CE</i> a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEEP, <i>Directiva 2001/23/CE</i> a Consiliului din 12 martie 2001 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități, <i>Directiva 2002/14/CE</i> a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2002 de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor din Comunitatea Europeană, <i>Directiva 97/81/CE</i> a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind acordul-cadru cu privire la munca pe fracțiune de normă, încheiat de UCPE, CEIP și CES, <i>Directiva 92/85/CEE</i> a Consiliului din 19</p>
--	---

¹ Abrogată prin *Directiva (UE) 2019/1152* a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă în Uniunea Europeană.

	<p>octombrie 1992 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează [a zecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] și Directiva 98/59/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la concedierile colective; Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior transpune <i>Directiva 98/6/CE</i> a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1988 privind protecția consumatorului prin indicarea prețurilor produselor oferite consumatorilor; și Legea nr. 133/2011 transpune <i>Directiva 95/46/CE</i> a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date².</p> <p>Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Politicii Europene în domeniul facilitării activității mediului de afaceri.</p> <p>Așadar, modificările inițiate prin prezentul proiect de Lege au fost examinate prin prisma prevederilor actelor UE menționate <i>supra</i>, în vederea identificării prevederilor normative armonizate supuse revizuirii, fiind constatată intervenția asupra art. 2, alin. (5), lit. d) și cuprinsul art. 15 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal (Art. X. din proiectul național).</p> <p>Proiectul național propune o nouă redacție pentru art. 2, alin (2), lit. d) din Legea nr. 133/2011 evidențiind în domeniul</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Modificările la Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal se exclud din proiect. Complementar, se ajustează modificările din Legea nr.131/2012 privind</p>
--	---	--

² *Abrogată prin Regulamentul (UE) 2016/679* al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor - RGPD).

	<p>material de aplicare al normelor Legii domeniul „prelucrării datelor cu caracter personal în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător” de comun cu cel al „prelucrării datelor cu caracter personal în cadrul acțiunilor de prevenire și investigare a infracțiunilor, punerii în executare a sentințelor de condamnare și al altor acțiuni din cadrul procedurii penale sau contravenționale”. În acest context menționăm, că prevederea propusă se încadrează în domeniul material și teritorial al Regulamentului (UE) 2016/679 fixat de art. 2 și 3, care stabilesc că acesta se aplică prelucrării datelor cu caracter personal, efectuată total sau parțial prin mijloace automatizate de către operator sau de o persoană împuternicită de operator ”pe teritoriul Uniunii, indiferent dacă prelucrarea are loc sau nu pe teritoriul Uniunii”, indiferent de tipul activității realizate. Totuși, ținând seama de faptul că proiectul își propune asimilarea prelucrării datelor cu caracter personal în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător cu activitatea de prelucrare a datelor cu caracter personal în cadrul acțiunilor de prevenire și investigare a infracțiunilor, această completare urmează a fi analizată prin prisma art. 1 și 2 din Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016³ care prevede expres obiectul de reglementare și domeniul de aplicare, și anume: „prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmării penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor, inclusiv al protejării împotriva amenințărilor la adresa securității publice și al prevenirii acestora”, or, controlul de stat asupra activității de întreprinzător nu poate fi egalat și nici integrat în</p>	<p>controlul de stat asupra activității de întreprinzător, care au același obiect de reglementare.</p>
--	--	--

³ **Directiva (UE) 2016/680** a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmării penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului

activitatea de prevenire, depistare, investigare sau urmărire penală.

Cu referire la textul actual al art. 15 din Legea nr. 133/2011 cumulat cu modificarea propusă pentru art. 2, alin. (2), lit. d) în proiect, menționăm că, Regulamentul (UE) 2016/679, în art. 23, prevede expres restricțiile care pot fi aplicate de operatorul de date cu caracter personal, prin norme naționale domeniului de aplicare al obligațiilor și al drepturilor subiectului de date cu caracter personal, iar **activitatea de exercitare a controlului de stat asupra activității de întreținător nu se regăsește și, respectiv, nu cade sub incidența prevederilor acestuia**, ori, restricțiile pot fi impuse, pentru anumite scopuri prescise, precum: (a) securitatea națională; (b) apărarea; (c) securitatea publică; (d) prevenirea, investigarea, depistarea sau urmărirea penală a infracțiunilor sau executarea sancțiunilor penale, inclusiv protejarea împotriva amenințărilor la adresa securității publice și prevenirea acestora; (e) alte obiective importante de interes public general ale Uniunii sau ale unui stat membru, în special un interes economic sau financiar important al Uniunii sau al unui stat membru, inclusiv în domeniile monetar, bugetar și fiscal și în domeniul sănătății publice și al securității sociale; (f) protejarea independenței judiciare și a procedurilor judiciare; (g) prevenirea, investigarea, depistarea și urmărirea penală a încălcării eticii în cazul profesiorilor reglementate; (h) funcția de monitorizare, inspecție sau reglementare legată, chiar și ocazional, de exercitarea autorității oficiale în cazurile menționate la literele (a)-(e) și (g); (i) protecția persoanei vizate sau a drepturilor și libertăților altora; (j) punerea în aplicare a preferențelor de drept civil.

Totodată, cu referire la propunerea de completare cu alin. (5) a art. 15 din Legea nr. 133/2011 (art. X din proiect) și cea referitor la completarea art. 25 din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător cu lit. k) (art. XI din

		<p>proiect), menționăm că acestea nu aduc careva îmbunătățiri cadrului legal existent în domeniu ori normele respective, formulate pentru toate activitățile de prelucrare a datelor cu caracter personal (nu doar pentru activitatea de control de stat asupra activității de întreprinzător) se regăsesc deja în Legea nr. 133/2011. Astfel, redacția actuală a art. 5 al Legii nr. 133/2011, la pct. 5 lit. c), prevede că, consimțământul subiectului datelor cu caracter personal nu este cerut în cazurile în care prelucrarea este necesară pentru protejarea vieții, integrității fizice sau a sănătății subiectului datelor cu caracter personal.</p> <p>Cu privire la celelalte proiecte de acte normative supuse modificării prin prezentul demers normativ, menționăm că, propunerile de modificare și completare inițiate nu au ca scop transpunerea unor prevederi ale legislației UE și nu afectează gradul de compatibilitate a dispozițiilor armonizate cu actele UE transpuse anterior.</p> <p>În concluzie, apreciem că, proiectul național nu are ca scop transpunerea directă a unor prevederi din legislația UE relevantă, iar propunerile de modificare și completare aduse Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și art. 25 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, urmează a fi reexaminată din prin prisma observațiilor expuse mai sus.</p> <p><i>Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.</i></p>	
15.		<p>1. Art. VI propus spre avizare, nu se acceptă. Articolul necesită a fi revizuit, întrucât există o suprapunere de activități care deja sunt supuse autorizării</p>	<p>Nu se acceptă. Anexa nr. 3 la Legea nr.231/2010 cu privire la comerțul interior prevede o listă expresă de</p>

<p>sanitar veterinar de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (Anexa nr.6 din Legea 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară pct. 3.3, 5.4, 5.7). De asemenea se suprapune cu art.23¹ alin.(3) lit.b) din Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normelor de sănătate și de bunăstare a animalelor, care prevede că operatorii care comercializează produse alimentare de origine nonanimală deja se supun înregistrării oficiale pentru siguranța alimentelor.</p> <p>Respectiv, se menționează că procedura de autorizare sanitară veterinară este una complicată, ce obligă operatorii să dețină un contract de angajare/prestare servicii încheiat cu un medic veterinar, ceea ce nu este relevant pentru operatorii ce practică activități de comerț. Autorizarea sanitară veterinară a operatorilor din domeniul comerțului nu ar contribui la facilitarea mediului de afaceri dimpotrivă, ar impune bariere. Subsecvent, se menționează că, la nivel de Uniune Europeană, operatorii care practică activități de comerț, se supun înregistrării sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor, procedură simplificată de obținere a actului permisiv de la autoritatea competentă.</p> <p>Astfel, în scopul facilitării activităților operatorilor ce practică activități de comerț cu produse alimentare și alimentație publică, este necesar de a modifica un șir de acte normative ce reglementează activitatea operatorilor din domeniul alimentar, și anume: Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normelor de sănătate și de bunăstare a animalelor și Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor. Astfel, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, se află la etapa de definitivare a propunerilor de modificare a actelor normative menționate</p>	<p>activități pentru care este necesară autorizarea/înregistrarea sanitar-veterinară. La eliberarea actelor permise, ANSA se conduce de Anexa nr. 6 la Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară. Între aceste 2 acte normative există diferențe semnificative cu referire la activitățile care urmează a fi autorizate și denumire (Comerț/unitate).</p> <p>Menționăm, că propunerile din proiect vizează doar operatorii care comercializează produse alimentare de origine animală și nu poate fi invocată în aviz Legea nr. 50/2013. Totodată, nu atestăm suprapuneri cu Legea nr. 221/2007, dimpotrivă se elimină unele suprapuneri.</p> <p>Elaborarea și promovarea unui proiect de lege poate necesita un termen destul de mare. Modificările propuse în proiect au menirea de a soluționa prompt incertitudinea existentă la eliberarea unor acte permise. Astfel, agenții economici vor avea certitudinea obținerii actului permisiv necesar pentru activitățile, care preconizează a fi desfășurate. Vor fi excluse tergiversările, conflictele și costurile nejustificate.</p>
---	---

supra și urmează ca în termeni proximi să fie remise Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pentru promovare, contribuind astfel la facilitarea activității operatorilor din domeniul alimentar.

2. La art.IX, în pct.1-4, se propune substituirea cuvintelor „anexele nr.3 și 4” cu cuvintele „din domeniul alimentar și unitățile de alimentație publică” – la formele gramaticale corespunzătoare.

3. Art. XI, pct.1 – nu se acceptă

În ce privește modificarea art.4 alin.(10) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în partea ce ține de excluderea textului „*încălcări foarte grave în sensul prezentei legi*” și substituirea cu textul „*indici de infrațiune sau când persoana controlată comite aceeași încălcare gravă sau foarte gravă de două și mai multe ori*” - **nu se susține.**

Se menționează faptul că, în cazul încălcărilor foarte grave, se creează pericol iminent și imediat pentru mediu, viața, sănătatea și proprietatea persoanei controlate și/sau angajații acesteia ori creează pericol iminent și imediat pentru societate. Aceste încălcări nu pot fi omise în scopul facilitării mediului de afaceri și în detrimentul siguranței societății și a drepturilor omului.

Nu se acceptă.

Propunerile de modificare au scopul de a unifica toate tipurile de activități ce necesită autorizarea/înregistrarea sanitar-veterinară și acestea să fie prevăzute într-un singur act normativ, în Anexa nr. 6 la Legea nr. 221/2007, care clasifică în mod clar în 2 capitole distincte ce activități sunt supuse autorizării și înregistrării. Mai mult, să fie o formulare unică pentru obiectul actului permisiv (în prezent avem divergențe considerabile la formularea obiectului, fapt care creează incertitudini). Din aceste considerente se propune excluderea anexei nr. 3.

Nu se acceptă.

Propunerea înaintată vine efectiv să înlocuiască „foarte grave” cu „infrațiuni”, odată ce pentru infrațiuni există un mecanism clar de identificare și calificare, ceea ce la moment nu este pentru „foarte grave” și, ce este mai important, țintește anume în categoria încălcărilor foarte grave care pot avea un grad sporit de pericol social (fiind prevăzute de legea penală).

Atenționăm că însăși calificarea din Legea nr.131/2012 a încălcărilor în minore, grave și foarte grave se referă în primul rând la modul de apariție și materializare a riscului (luând în calcul că inspectorul trebuie să reacționeze anume la risc), dar nu neapărat în raport cu mărimea prejudiciului sau pericolului pentru societate.

	<p>4. Subsecvent, în scopul protecției sănătății consumatorilor se propune completarea Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător cu alin.4¹ care va avea următorul cuprins:</p> <p><i>„4¹ Prin derogare de la alin.4 în cazul încălcărilor grave și foarte grave inclusiv al existenței unui pericol pentru mediu, viața, sănătatea și proprietatea persoanei controlate și/sau angajații acesteia ori a unui pericol iminent și imediat pentru societate termenul de executare a prescripției nu poate depăși 30 zile”</i></p> <p>Este de menționat, că actualmente, în conformitate cu alin.4 termenul de executare a prescripției este de minimum 30 zile cu excepția cazului prevăzut la art.28 alin.(9). În această situație, organul de control se află în imposibilitatea de a indica un termen de executare a prescripției mai mic de 30 zile chiar dacă încălcările depistate sunt grave și foarte grave și prezintă un pericol pentru viața și sănătatea oamenilor. De exemplu, în cazul depistării produselor alimentare neconforme reglementărilor din domeniul alimentar care dăunează sănătății, în conformitate cu art.8 alin.(6) - (9) și art.30 alin.(1) din Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor se aplică prescripția de retragere de pe piață a acestora. În această situația termenul de 30 zile este prea mare, existând riscul ca produsele alimentare neconforme plasate pe piață să aducă prejudicii iremediabile vieții și sănătății consumatorilor.</p> <p>Totodată, cu referire la ambiguități ce se referă la procedura de contestare a actelor administrative emise în cadrul controalelor planificate și inopinate se expun următoarele.</p> <p>În conformitate cu pct.7 din Hotărârea Guvernului nr.600/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Agenția, are misiunea de a asigura implementarea politicilor statului în domeniile orientate spre garantarea siguranței alimentelor și a calității produselor alimentare, inclusiv a alcoolului etilic, a producției</p>	<p>Astfel, pot fi încălcări „foarte grave” ca și modalitate de materializare a riscului (imediat și în mod iminent) însă care nu este necesar să poarte un nivel sporit de pericol social. Ori intenția modificării anume că este selectarea încălcărilor foarte grave la care inspectorul trebuie să reacționeze cu tot spectrul de atribuții, de încălcările „foarte grave” pe care ar putea să le elimine prin consultare, prescripții și colaborare cu agentul economic.</p> <p>Amintim că lipsa de claritate în această privință și a dus în primul rând la nerespectarea controlului consultativ în primii 3 ani.</p> <p>Astfel, în cazul existenței unui prejudiciu sau grad de pericol social înalt răspunderea pentru încălcările (fie contravenționale sau penale) va surveni în orice caz, exact în modul prevăzut de legea penală sau contravențională.</p> <p>În privința propunerilor din pct.4 din aviz:</p> <p>Propunerile înaintate sunt binevenite și vor fi luate în calcul în contextul exercițiului amplitudine de revizuire a cadrului normativ și instituțional în domeniul controlului de stat, care se va solda cu mai multe modificări, inclusiv a Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.</p>
--	--	---

	<p>alcoolice, produselor vitivinicole și a berii, întreținerea unui sistem de măsuri publice menite să asigure sănătatea animală și protecția plantelor, inofensivitatea produselor alimentare și a materiei prime, siguranța ocupațională, precum și protecția consumatorilor în domeniul alimentar.</p> <p>Potrivit art.28 alin.(1) lit.i) din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor, Agenția asigură protecția consumatorilor în domeniul produselor alimentare, la toate etapele lanțului alimentar.</p> <p>Prin urmare, Agenția este autoritatea de control care asigură respectarea drepturilor și intereselor consumatorilor, prin intermediul executării controalelor planificate (art.14-18) și inopinate (art.19) reflectate în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător, la toate etapele lanțului alimentar.</p> <p>Astfel, în conformitate cu art.304 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător, este</p>	
--	--	--

4 (1) Persoana supusă controlului care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, prin delegația de control, decizia de prelungire a duratei controlului sau prin procesul-verbal de control, prin acțiunile sau inacțiunile inspectorului este în drept să le conteste, în tot sau în parte, prin depunerea la organul de control a unei cereri prealabile de contestare, în formă scrisă. Procesul-verbal de control se contestă la organul de control dacă acesta nu conține constatarea contravenției sau semne ale componenței de infrațiune în condițiile art.28 alin.(9)1);

(1¹) Cererea prealabilă de contestare a delegației de control, a deciziei de prelungire a duratei controlului sau a procesului-verbal de control în care nu sânt dispuse prescripții sau măsuri restrictive se depune în termen de până la 30 de zile de la data în care persoanei supuse controlului i-a fost sau trebuia să-i fie adusă la cunoștință delegația de control, decizia de prelungire a duratei controlului sau, respectiv, procesul-verbal de control.

(1²) Cererea prealabilă de contestare a procesului-verbal de control în care a fost dispusă **măsura restrictivă** de suspendare a activității agentului economic se **depune în termenul stabilit pentru executarea măsurii restrictive în cauză.**

(2) Examinarea și emiterea deciziei pe marginea cererii prealabile de contestare se realizează în termen de **până la 10 zile** lucrătoare de la data depunerii cererii. În cazul în care se contestă prescripția sau măsura restrictivă, examinarea și emiterea deciziei pe marginea cererii prealabile de contestare se realizează în termenul stabilit în procesul-verbal de control pentru executarea prescripției sau a măsurii restrictive, dar nu în mai mult de **10 zile lucrătoare** de la data depunerii cererii. Examinarea și emiterea deciziei pe marginea cererii prealabile de contestare a măsurii restrictive de suspendare a activității agentului economic se realizează în termen de până la **5 zile lucrătoare** de la data depunerii cererii.

(3) Contestarea prescripției și a măsurilor restrictive sau a părții sancționatorii din procesul-verbal de control suspendă efectul acestora doar în termenul și în limitele dispuse de organul de control după depunerea cererii prealabile de contestare și doar la solicitarea persoanei supuse controlului.

(4) Acțiunile și inacțiunile inspectorilor pot fi contestate la conducătorul organului de control, în formă scrisă.

(5) Examinarea petițiilor și cererilor prealabile de contestare, conform procedurii prealabile în contenciosul administrativ, depuse de persoana controlată la organul de control se efectuează doar în cadrul consiliilor de soluționare a disputelor, a căror funcționalitate este asigurată de către conducătorul organului de control. Consiliile de soluționare a disputelor funcționează în cadrul organului de control, iar din componența acestora fac parte, în mod obligatoriu, cel puțin trei reprezentanți ai asociațiilor din mediul de afaceri (cu relevanță pentru domeniul de control sau aspectele contestate), conducătorii principalelor subdiviziuni din cadrul organului de control și reprezentantul autorității publice centrale aferente domeniului. Reprezentant al asociațiilor din mediul de afaceri, în sensul prezentei legi, este asociația aleasă în mod transparent și public, conform procedurii stabilite de Guvern.

Consiliile de soluționare a disputelor își organizează și își desfășoară activitatea conform regulamentului-cadru aprobat de Guvern.

	<p>reflectată procedura de contestare a controlului și/sau a rezultatelor acestuia, care în unele cazuri denotă o incertitudine și indic în eroare persoanelor supuse controlului de a percepe modul de contestare a actelor administrative emise de către inspectorii Agenției în cadrul controalelor de stat.</p> <p>Astfel, potrivit alin.(5) din același articol, examinarea petițiilor și cererilor prelabile de contestare, conform procedurii prelabile în contenciosul administrativ, depuse de persoana controlată la organul de control se efectuează doar în cadrul consiliilor de soluționare a dispuțelor, a căror funcționalitate este asigurată de către conducătorul organului de control. Consiliile de soluționare a dispuțelor funcționează în cadrul organului de control, iar din componența acestora fac parte, în mod obligatoriu, cel puțin trei reprezentanți ai asociațiilor din mediul de afaceri (cu relevanță pentru domeniul de control sau aspectele contestate), conducătorii principalelor subdivizii din cadrul organului de control și reprezentantul autorității publice centrale aferente domeniului. Reprezentant al asociațiilor din mediul de afaceri, în sensul prezentei legi, este asociația aleasă în mod transparent și public, conform procedurii stabilite de Guvern.</p> <p>La 25 aprilie 2018, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.380 din aceeași dată, cu privire la aprobarea Regulamentului – cadru privind organizarea și funcționarea Consiliului pentru soluționarea dispuțelor în cadrul organelor de control, în</p>
--	--

(5¹) Decizia cu privire la rezultatele examinării cererii prelabile de contestare poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ, cu excepția deciziei cu privire la rezultatele examinării cererii prelabile de contestare, emisă în cazul prevăzut la art.28 alin.(9).

[Art.30 al.(5) modificat prin LP155 din 15.07.22, MO246-250/05.08.22 art.474; în vigoare 05.09.22]

(6) În scopul examinării practicilor sistematice defectuoase în domeniul controlului de stat este creat Consiliul Național de Soluționare a Dispuțelor în Domeniul Controlului de Stat (în continuare – Consiliu Național). Consiliul Național nu soluționează petiții individuale, acestea fiind examinate doar în calitate de exemple pentru atestarea curențelor în lege sau aplicării defectuoase a legii. Regulamentul Consiliului Național este aprobat de Guvern.

(7) Funcționalitatea Consiliului Național este asigurată de autoritatea de supraveghere a controalelor. Membrii Consiliului Național sânt conducătorii organelor de control, reprezentanți ai asociațiilor de întreprinzători (sau din mediul de afaceri), aleși pe principii de paritate, și conducătorul autorității de supraveghere a controalelor, care prezidează ședințele consiliului. Ședințele Consiliului Național se desfășoară având în vedere petițiile/adresările survenite sau temele propuse de membri și se încheie cu adoptarea deciziilor obligatorii pentru membrii vizati.

temeul art.30 alin.(5) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

Conform pct.23 din hotărârea de Guvern precitată, obiect al contestațiilor, în sensul Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător îl constituie: a)delegația de control; b)decizia de prelungire a duratei controlului; c) procesul-verbal de control; d)acțiunile sau inacțiunile inspectorului/inspectorilor aferente controlului.

În conformitate cu pct.24 din aceeași hotărâre, nu constituie obiect al contestațiilor în sensul prezentului Regulament-cadru procesele-verbale de control prin care au fost constatate contravenții.

Prin urmare, se comunică că, la alin.(5) din art.30 din Legea nr.131/2012, legiuitorul a indicat exhaustiv că cererile prealabile de contestare, conform procedurii prealabile în contenciosul administrativ, depuse de persoana controlată la organul de control se efectuează doar în cadrul consiliilor de soluționare a dispuțelor, a căror funcționalitate este asigurată de către conducătorul organului de control.

Aparent, se distinge că toate actele administrative individuale defavorabile emise în cadrul controlului de stat se contestă de către persoana supusă controlului cu cerere prealabilă în cadrul Consiliului pentru soluționarea dispuțelor, iar potrivit pct.23 din Hotărârea de Guvern nr.380/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Consiliului pentru soluționarea dispuțelor în cadrul organelor de control, obiect al contestațiilor, în sensul Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător îl constituie doar: a) delegația de control; b) decizia de prelungire a duratei controlului; c) procesul-verbal de control; d) acțiunile sau inacțiunile inspectorului/inspectorilor aferente controlului.

Astfel, descripțiile și măsurile restrictive, întocmite de către Inspectorii Agenției sunt exceptate de a fi examinate în cadrul Consiliului pentru soluționarea disputelor din considerentul că pct.23 din Hotărârea Guvernului nr.380/2018 indică exhaustiv care sunt actele administrative contestabile în cadrul Consiliului.

Cât ține de componența Consiliilor de soluționare a disputelor, se reiterează că acesta, în conformitate cu alin.(5) din art.30 Consiliile de soluționare a disputelor funcționează în cadrul organului de control, iar din componența acestora fac parte, în mod obligatoriu, cel puțin trei reprezentanți ai asociațiilor din mediul de afaceri (cu relevanță pentru domeniul de control sau aspectele contestate), conducătorii principalelor subdivizii din cadrul organului de control și reprezentantul autorității publice centrale aferente domeniului. Reprezentantul asociațiilor din mediul de afaceri, în sensul prezentei legi, este asociația aleasă în mod transparent și public, conform procedurii stabilite de Guvern.

Prin urmare, se atrage atenția că reprezentanții asociațiilor din mediul de afaceri nu sunt funcționari publici din cadrul Agenției și nu sunt inițiați² în domeniul controalelor (planificate și inopinate) asigurate de către Inspectorii Agenției, dar pe de altă parte, sunt factori de decizie ce se referă la actele administrative individuale defavorabile în privința persoanelor juridice controlate.

Mai mult, se comunică despre faptul că în majoritatea ședințelor organizate în cadrul Consiliului disputelor a Agenției, membrii supra menționați nu s-au prezentat, în pofida faptului că aceștia au fost notificați despre ședințele organizate.

În altă ordine de idei, se comunică că întru asigurarea funcționalității Consiliului disputelor, sunt necesare și surse financiare care se alocă din bugetul Agenției, totodată fiind necesar și timpul necesar pentru organizarea ședințelor etc.

În concluzie, se consideră imperios de a se menționa că, funcționalitatea Consiliului disputerilor solicită surse financiare, timp și o organizare prealabilă, ceea ce în condițiile actuale este inoportun de a se regăsi în legislația națională.

În susținerea celor expuse, se atrage atenția că la 01 aprilie 2019, a intrat în vigoare Codul administrativ ce reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la îndeplinirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acestora, și care conține suficiente instituții juridice ce se referă la apărarea drepturilor și intereselor persoanelor supuse controlului de stat (art.19, art.162 Cod administrativ).

Codul administrativ, prin intermediul alin.(2) din art.1, statuează că legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în prezentul cod, în alte legi și în alte acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

Prin urmare, se precizează că, codul supra menționat și prevederile Legii nr.131/2012, fac punte de legătură și dezvoltă suficiente mecanisme ce se referă la apărarea drepturilor și interesele persoanelor juridice supuse controlului, iar existența Consiliului disputerilor, derivat din Hotărârea Guvernului nr.380/2018, este inoportună.

Activitatea agenților economici (indiferent de forma de organizare) ce încalcă drepturile și interesele cetățenilor

În pofida faptului că avizul Ministerului Economiei are ca scop facilitarea domeniului de afaceri, Agenția în calitate de autoritate care asigură efectuarea controalelor planificate și inopinabile, comunică despre o lacună ce se referă la întreprinderea măsurilor ce se impun pentru protecția populației împotriva zgomotului ambiental și a vibrației la desfășurarea activității de comerț.

Astfel, se precizează că, Agenția înregistrează o multitudine de sesizări (cereri, plângeri ale persoanelor fizice care nu sunt consumatori²) remise de la autoritățile statului care dețin statut de agent constatat în care se invocă protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț, iar potrivit Legii nr.231/2010 cu privire la comerțul interior, acestea exced competențele funcționale ale Agenției.

Prin urmare, prin demersul nr.10-5760 din 17.10.2022, s-a intervenit către Ministerul Economiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății și Agenția Națională pentru Sănătate Publică cu privire la convocarea grupului de lucru ce se referă la protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț, având în vedere faptul că, anterior, s-au operat modificări la Hotărârea Guvernului nr.1014/2018 cu privire la aprobarea Metodologiei controlului de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor efectuat de către Agenția Națională pentru Sănătate Publică. Astfel, Agenția Națională pentru Sănătate Publică este în imposibilitate de a demara un control de stat în limitele Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în special ce se referă la protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț, iar plângerile și sesizările înregistrate, se expediază în adresa Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, în pofida faptului că ultima asigură controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în baza Legii nr.131/2012, pe întreg lanțul alimentar și în condițiile în care sesizările sunt depuse de către consumatori cu atașarea bonului de casă sau altei probe ce demonstrează procurarea de produse alimentare.

Subsecvent, prin scrisoarea Ministerului Economiei, s-a menționat că Ministerul Sănătății va asigura modificările Legii nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice din

considerentul că, protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț, ține de competența Ministerului Sănătății care este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul de sănătate.

Urmare celor expuse, se consideră oportun modificarea articolul 21⁶ din Legea nr.231/2010 cu privire la comerțul interior, ce indică despre protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț⁴, astfel încât, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor să i se creeze mecanisme juridice cu privire la emiterea unei prescripții opozabile (act administrativ individual defavorabil) persoanei juridice ce va conține obligația de ași verifica nivelul de zgomot, la Agenția Națională pentru Sănătate Publică (sau subdiviziunile acesteia) sau la subdiviziunile abilitate ale administrației publice locale. Or, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Agenția Națională pentru Sănătate Publică nu au competență legală de a efectua controale de stat (în special inopinate) ce se referă la protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț.

Prevederile Legii nr.221/2007 ce se referă la importul, tranzitul și exportul mărfurilor supuse controlului sanitar veterinar de stat

În conformitate cu art.30 din Legea nr.221/2007, supravegherea sanitară veterinară a mărfurilor supuse controlului sanitar veterinar de stat aflate în regim de import, tranzit sau export se efectuează la posturile de inspecție la frontieră.

Prin urmare, prin intermediul medicilor veterinari ce activează în cadrul Posturilor de inspecție la frontieră ale Agenției, Republica Moldova este protejată de mărfuri ce nu corespund cerințelor prevederilor legale (Legii nr.306/2018

privind siguranța alimentelor, Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, etc.).

Este de menționat că potrivit art.34 alin.(4) și (5) din Legea nr.221/2007, exportul de mărfuri supuse supravegherii sanitare veterinare și controlului sanitar veterinar se realizează în condiții similare importului, la care se adaugă respectarea condițiilor sanitare veterinare de sănătate a animalelor, certificarea sanitară veterinară solicitată de țara importatoare și existența notificării de acceptare a importului din partea acesteia și din partea autorităților veterinare competente ale țărilor de tranzit.

Returnarea forțată a unor mărfuri exportate supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar se poate realiza în cazul în care animalele, produsele și subprodusele implicate sânt însoțite de certificate sanitare veterinare sau alte documente cu care au fost exportate.

Autoritățile sanitare veterinare nu poartă răspundere pentru cauzarea unor daune agentului economic ca urmare a expirării termenului de valabilitate sau al celui de durabilitate, determinată de respingerea și returnarea transportului sau reținerea acestuia pentru realizarea procedurilor vamale în cazul nerespectării de către agentul economic a cerințelor sanitare veterinare legale.

Astfel, din aliniatul 4 și 5 ale Legii nr.221/2007, s-a reflectat instituția juridică de retur și de reținere a mărfurilor ce nu corespund prevederilor legale (ex. Legea nr.306/2018) asigurată prin intermediul medicului veterinar din cadrul Postului de inspecție la frontieră, iar în sensul Codul administrativ, returul și reținerea mărfurilor ce se importă în Republică Moldova de către agenții economici, urmează a fi calificate **acte administrative individuale**, or potrivit art.10⁵ din codul precitat, *actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în*

domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Prin urmare, odată cu reglementarea instituțiilor de reținere și de retur a mărfurilor ce se importă în Republica Moldova, legiuitorul este obligat să oglindească și procedura de contestare a acestora, or, în condițiile în care statul impune o anumită conduită (reținere sau retur a mărfurilor) unui cerc de subiecți (agenții economici importatori), se impune necesitatea respectării/garantării principiului controlului judecătoresc al activității administrative, care statuează expres), controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămât de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente⁶.

Pe această cale, se precizează că activitatea posturilor de inspecție la frontieră nu cade sub incidența art.30 din Legea nr.131/2012, astfel, procedura de contestarea a actelor administrative individuale reflectată, nu este opozabilă actelor de retur sau de reținere emise de către medicii veterinari din cadrul posturilor de inspecție la frontieră la etapa importurilor mărfurilor în Republica Moldova de către agenții economici. Mai mult, examinându-se Legea nr.221/2007, aceasta nu conține careva prevederi ce se referă la contestarea actelor de reținere și de retur, acestea fiind examinate prin prisma prevederilor Codului administrativ.

	<p>Astfel, întru facilitatea domeniului de afaceri, se comunică despre oportunitatea modificării Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară în partea Capitolului VIII, cu indicarea exhaustivă a unor prevederi ce se referă la modul de contestare a actelor de reținere sau de retur, conform modelului reflectat în art.30 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, sau după caz, procedura de contestare a actelor de reține sau de retur se va aproba prin ordin al directorului general al Agenției, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p>	
<p>16.</p> <p>Ministerul Sănătății (<i>demers nr. 05/126 din 16.01.2023</i>)</p>	<p>La Art. VIII din proiect, ce prevede modificarea art.49 din Legea nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, propunem excluderea textului: „Efectuarea examinării medicale se va face de către instituțiile medicale publice sau private, costurile fiind acoperite din Fondul Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală (FAOAM)”, deoarece potrivit prevederilor alin.(2) din art.17 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.</p> <p>În același context, aducem în atenție faptul că propunerile incluse în proiectul de lege menționate supra vor condiționa identificarea mijloacelor financiare suplimentare FAOAM, ceea ce contravine prevederilor art.131, alin. (6) din Constituție, care stipulează că nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.</p> <p>La fel este necesar de menționat, că nota informativă a proiectului de lege avizat, ce constituie principalul instrument de motivare a proiectului, conform prevederilor art. 30 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative nu reflectă</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Mediul de afaceri a menționat în cadrul consultărilor că suportă mari cheltuieli privind asigurarea medicală obligatorie și examenele medicale profilactice obligatorii al angajaților, deși achită impozite serioase. Asigurarea medicală obligatorie se achită lunar, deci fiecare persoană asigurată are dreptul o dată în an să treacă examenul medical sine stătător. La moment, mai puțin de 80% din persoanele asigurate nu folosesc acest drept din diverse motive (lipsa de timp, necunoașterea drepturilor, etc.). Prin urmare, s-a propus de inclus controlul medical periodic în lista controalelor gratuite din fondul asigurărilor medicale obligatorii ce va diminua eschivarea de la examenele medicale profilactice obligatorii în cazul când această procedură va fi executată din contul fondului asigurărilor medicale obligatorii.</p>

	<p>impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor necesare pentru implementarea proiectului noului act normativ. Or, semnalam că, în argumentarea prezentată nu a fost identificat nici cuantumul resurselor financiare necesare pentru realizarea prevederilor proiectului, în cazul dat acoperirea din FAOAM a cheltuielilor pentru efectuarea examenelor medicale la angajare și examenelor periodice și nici sursele de finanțare, de suplınire a diminuării unor venituri bugetare, ori după caz, a creșterii cheltuielilor angajate.</p> <p>La Art. VIII din proiect, completările propuse la art. 49 Examine medicale profilactice din Legea nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice stabilesc derogări pentru persoanele angajate în cadrul unităților comerciale. Totodată, formulările propuse pentru articolele respective din proiect (Art. VIII, p.3 și Art. IX, p.4) nu stipulează explicit obiectul derogărilor stabilite și necesită clarificări de ordin conceptual înainte de a expune poziția autorității asupra acestora.</p> <p>Adițional, considerăm important de asigurat implicarea CNAM în procesul de consultări a proiectului elaborat.</p>	<p>Se comentează.</p> <p>Derogarea de bază ține de efectuarea examenului medical potrivit unei proceduri mai simplificate cu înscrierea rezultatelor examenului în adeverință medicală eliberată de medicul de familie și nu în baza fișei medicale individuale conform unui examen medical anevoios, inutil și birocratizat.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul de lege definitivat va fi transmis pentru consultare CNAM.</p>
<p>17.</p> <p>Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova (<i>demers nr. 04/1-88 din 20.12.2022</i>)</p>	<p>Referitor la art. III din proiect, modificarea Legii nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, este una binevenită, dar nu este suficientă, deoarece obligații pentru agenții economici de a duce evidențe cu caracter militar mai sunt prevăzute de Legea nr. 1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate și Legea nr. 1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestări, unde de asemenea este necesar de intervenit.</p> <p>Totodată, obligația agenților economici, menționată în Legea nr.1245/2002 este însoțită de ducerea anumitei evidențe prin diferite registre, care la fel urmează a fi excluse.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În proiect se va include amendamente și Legea cu privire la rezerva Forțelor Armate nr. 1244/ 2002 Articolul 7. Evidența militară a rezerviștilor eliminând textul ”și ai agenților economici, indiferent de tipul de proprietate.”.</p> <p>Este discutabil privind necesitatea amendării Legii nr.1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestări prevede care într-adevăr prevede obligații de evidență și raportare, însă nu a rezerviștilor ci a bunurilor rechiziționabile pe care le au în proprietate sau deținere pe care statul</p>

este în drept să le preia temporar în condițiile legii.

De asemenea, considerăm necesară operarea modificărilor corespunzătoare în următoarele acte normative: Regulamentul cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 283/2005; Regulamentul cu privire la evidența militară, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 631/2003; Regulamentul privind activitatea administrativ-militară, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 77/2001; Regulamentul cu privire la mobilizarea la locul de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 751/2003

Se comentează.
Modificări la Hotărârile de Guvern menționate se vor propune însă la o etapă ulterioară.

Se acceptă.

Redacția din proiect se va modifica și uniformiza cu redacția utilizată și în alte articole din Codul Muncii modificat prin Legea nr.243/2022.

La art.42¹ alin. (6) va avea următorul cuprins:

”(6) Dacă în cadrul unității nu există nici sindicat, nici reprezentanți aleși, informația menționată la alin. (2) se aduce la cunoștința salariaților printr-un:

a) anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, ce poate fi accesat de către fiecare salariat; și/sau

b) anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/sau

c) anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității, inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia.”

Referitor la modificările propuse la art. 48 din Codul muncii, considerăm că problema "proiectului contractului individual de muncă" a fost soluționată prin adoptarea Legii nr. 243/2022, unde alin. (1) al art. 48 a fost completat cu un enunț "Obligația de informare a persoanei selectate în vederea angajării sau a salariatului, în cazul transferului, se consideră îndeplinită de către angajator la momentul semnării contractului sau a acordului suplimentar la contractul individual de muncă".

E de menționat că, Directivele UE obligă statele să respecte Principiile Pilonului European al drepturilor sociale care prevede că lucrătorii au dreptul de a fi informați în scris la încadrarea în muncă în legătură cu drepturile și obligațiile lor care decurg din raportul de muncă.

Modificarea propusă la art. 76 din Codul muncii, se susține, cu considerentul că această suspendare trebuie să fie un drept al angajatorului și nu o obligație. Astfel, se propune ca norma dată să fie inclusă la art. 78 alin. (2) din cod.

Modificarea propusă la art. 86 alin. (1) lit. h) din Codul muncii, nu este clară. Nu este clar dacă autorul a vrut să excludă din lista salariaților care pot fi concediați pentru absență nemotivată, salariații cu regim de muncă redus sau parțial, sau intenția este ca salariații cu regim de muncă redus sau parțial să poată fi concediați în baza articolului respectiv dacă vor absenta proporțional regimului zilnic de muncă. Astfel, propunem ca pentru salariații cu regim de muncă zilnic mai mic de 8 ore, posibilitatea concedierii în baza acestui articol, este, absența salariatului cel puțin jumătate din regimul de muncă a zilei în

Nu se acceptă.

Propoziția a doua din articolul 48, alin. (1): "Informația în cauză va face obiectul unui proiect de contract individual de muncă sau al unei scrisori oficiale, semnate de angajator cu semnătură electronică sau cu semnătură olografă" nu se corelează cu enunțul completat prin Legea nr.243/2022. Mediul de afaceri menționează că problema nu s-a soluționat prin introducerea aceluși enunț. ISM oricum în cadrul controalelor solicită prezentarea precontractului în scris. Enunțul dat se încadrează armonios cu prima propoziție din acest alineat. Adică se stabilește obligația de a informa din partea angajatorului și, respectiv, această obligație de informare se consideră îndeplinită la momentul semnării.

Se acceptă.

La articolul 78 alineatul (2) se completează cu litera a¹ cu următorul cuprins:

"a¹) în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă angajatorul nu deține informații despre motivul absenței."

Se acceptă.

Mediul de afaceri a menționat despre neclaritatea aplicării acestui temei de concediere pentru lipsa de la lucru timp de 4 ore consecutiv din care regim cu durată de muncă. Pentru claritate s-a propus de indica regimul de 8 ore deoarece 4 ore constituie jumătate din regimul de muncă. Se acceptă redacția propusă în aviz:

Art. 86 alin. (1) lit. h): "h) absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive

	<p>care a absentat. Astfel, propunem următoarea redacție a art. 86 alin. (1) lit. h): ”h) absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă - pentru salariații cu regim de muncă de minim 8 ore pe zi, și cel puțin jumătate din regimul de muncă a zilei în care salariatul a absentat - pentru salariații cu regim de muncă mai mic de 8 ore pe zi.”.</p> <p>La propunerile de modificare a art. 97¹, alin. (4) din Codul muncii, poziția CNPM este aceeași ca și la art. 42¹ alin. (6) din cod.</p>	<p>(fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă – pentru salariații cu regim de muncă de minim 8 ore pe zi, și cel puțin jumătate din regimul de muncă a zilei în care salariatul a absentat – pentru salariații cu regim de muncă mai mic de 8 ore pe zi.”.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>La art.97¹ alin. (4) textul: ”printur-un anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității (inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia), precum și pe pagina sa web, după caz.” se substituie cu textul ” <i>printur-uni:</i></p> <p><i>a) anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, ce poate fi accesat de către fiecare salariat; și/sau</i></p> <p><i>b) anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/sau</i></p> <p><i>c) anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității, inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia.”</i></p> <p>Se acceptă.</p> <p>De la alineatul (5) esențial a fost exclusiunea propoziției ”<i>Salariatul trebuie să fie prevenit, în formă scrisă, despre data începerii concediului.</i>” iar prima propoziție deja contravenea cu redacția propusă în proiect.</p> <p>Astfel, la articolul 116, alineatul (5) va avea următorul cuprins:</p> <p>”(5) <i>Dacă concediile de odihnă anuale au fost programate în conformitate cu prevederile alin. (1) și (2), acestea sunt obligatorii atât pentru angajator, cât și pentru salariat, iar angajatorul este în drept să emită ordin (dispoziție, decizie,</i></p>
--	---	--

hotărâre) de acordare a concediului de odihnă anual, în lipsa cererii salariatului.”.

La art. 117 alin. (3) din Codul muncii. Având în vedere că Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 132/1970 cu privire la concediile anuale remunerate (ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1330-XIII din 26.09.1997) prevede la art. 7 alin. (2) că, ”Suma, care i se cuvine salariatului (indemnizația de concediu), urmează a-i fi plătită persoanei în avans, dacă în acordul dintre salariat și patron nu se stabilește altfel.” Propunem la art. 117 alin. (3) din Codul muncii următoarea redacție: ” (3) Indemnizația de concediu se plătește de către angajator cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu, sau la o altă dată agreeată de părți, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care a fost acordat concediu.”.

Referitor la propunerea de modificare a art. 198 din Codul muncii, menționăm că, Regulamentul intern al unității se regăsește în mai multe articole din cod, iar modificarea doar a art. 198 ar crea confuzii și neclarități. De exemplu, la art. 45 din cod, Regulamentul intern al unității face parte din Noțiunea contractului individual de muncă; la art. 10 alin. (2) lit. f, angajatorul este obligat să introducă în regulamentul intern al unității dispoziții privind interzicerea discriminărilor după oricare criteriu și a hărțurii sexuale; la art. 211² alin (2) etapele și procedurile evaluării performanței individuale a salariatului se specifică în regulamentul intern al unității.

(1) și (2), acestea sunt obligatorii atât pentru angajator, cât și pentru salariat, iar angajatorul este în drept să emită ordin (dispoziție, decizie, hotărâre) de acordare a concediului de odihnă anual, în lipsa cererii salariatului.”

Se acceptă.

La art. 117 alin. (3) va avea următorul cuprins:
”(3) Indemnizația de concediu se plătește de către angajator cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu, sau la o altă dată agreeată de părți, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care a fost acordat concediu.”.

Se acceptă.

Au fost elaborate amendamente la mai multe articole care fac referință la acest document prin a evidenția caracterul opțional al acestuia.

**Confederația Națională a
Sindicatelor din Moldova**
(*demers nr. 04-17/985 din
21.12.2022*)

1. Cu referire la modificarea propusă la alin. (6) al art. 42¹ din Codul muncii

Potrivit modificărilor propuse la alin. (6) al art. 42¹ din Codul muncii, dacă în cadrul unității nu există nici sindicat, nici reprezentanți aleși, informația despre: situația economică a unității; situația și evoluția probabilă a ocupării forței de muncă din cadrul unității; deciziile legate de concedierile colective și altele, se va aduce la cunoștința salariaților prin „oricare dintre mijloacele disponibile, care pot face dovada recepționării”. Formularea respectivă este de neînțeles, în contextul în care, prin Legea privind modificarea unor acte normative nr. 243/2022, anume pentru a facilita furnizarea informației din partea angajatorului către salariați și reprezentanții acestora, legiuitorul a stabilit posibilitatea oferirii acesteia (informației) utilizând una din trei modalități, și anume, printr-un:

- anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, care poate fi accesat de fiecare salariat; și/sau
- anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/sau
- anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității, inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia.

Prin urmare, pentru a nu admite diferite forme de exprimare și interpretare a reglementărilor legale, precum și pentru a asigura unitatea de terminologie, alin. (6) din art. 42¹ din Codul muncii, se propune a fi expus în următoarea redacție:
„(6) Dacă în cadrul unității nu există nici sindicat, nici reprezentanți aleși, informația menționată la alin. (2) se aduce la cunoștința salariaților printr-un:

a) anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, care poate fi accesat de fiecare salariat; și/sau
b) anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/sau
c) anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității, inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia.”

Se acceptă.

Redacția din proiect se va modifica și uniformiza cu redacția utilizată și în alte articole din Codul Muncii modificat prin Legea nr.243/2022.

1. La art.42¹ alin. (6) va avea următorul cuprins:
”(6) Dacă în cadrul unității nu există nici sindicat, nici reprezentanți aleși, informația menționată la alin. (2) se aduce la cunoștința salariaților printr-un:

a) anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, ce poate fi accesat de către fiecare salariat; și/sau

b) anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/sau

c) anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității, inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia.”

2. Referitor la modificarea propusă la art. 48 alin. (1) din Codul muncii

Pornind de la faptul că recent, prin Legea nr. 243 din 28 iulie 2022, alin. (1) al art. 48 din Codul muncii, a fost completat cu un enunț cu următorul cuprins: „Obligația de informare a persoanei selectate în vederea angajării sau a salariatului, în cazul transferului, se consideră îndeplinită de către angajator la momentul semnării contractului sau a acordului suplimentar la contractul individual de muncă.”, considerăm că modificarea propusă pentru alineatul respectiv este nejustificată și lipsită de sens, deoarece situațiile invocate de autorii în susținerea propunerii, deja sunt soluționate.

Nu se acceptă.

Propoziția a doua din articolul 48, alin. (1): ”Informația în cauză va face obiectul unui proiect de contract individual de muncă sau al unei scrisori oficiale, semnate de angajator cu semnătură electronică sau cu semnătură olografă” nu se corelează cu enunțul completat prin Legea nr.243/2022. Mediul de afaceri menționează că problema nu s-a soluționat prin introducerea ultimei propoziții în acest articol prin Legea nr.243/. ISM oricum în cadrul controalelor solicită prezentarea precontractului în scris. Ultima propoziție se încadrează armonios cu prima propoziție din acest alineat. Adică se stabilește obligația de a informa din partea angajatorului și respectiv această obligație de informare se consideră îndeplinită la momentul semnării.

3. Cu referire la completarea propusă la art. 55 alin. (1) din Codul muncii

Dispozițiile alin. (1) al art. 55 din Codul muncii prevăd suficiente cazuri/temeiuri legale de încheiere a contractului individual de muncă pe durată determinată (*circa 20 de cazuri*) și permite angajatorului oricând să-și suplinească necesitățile de personal, inclusiv pentru perioada îndeplinirii unei anumite lucrări în diferite domenii (*a se vedea alin. (1) lit. k*). Prin urmare, completarea propusă la art. 55 alin. (1) din Codul muncii o considerăm neargumentată.

Mai mult decât atât, după noi, completarea respectivă vine în contradicție cu:

Nu se acceptă.

Mediul de afaceri din sectorul tehnologiei informației se confruntă cu anumite probleme de interpretare de către organele statului de posibilitatea angajării unor salariați pentru o perioadă determinată conform lit. k) a art.55. Prin urmare, se propune menționarea expresă a unui temei nou ce va viza contractarea pentru efectuarea de lucrări a angajaților din domeniul tehnologiei informației.

- art. 54 alin. (1) din Codul muncii, potrivit căruia, contractul individual de muncă se încheie, de regulă, pe durată nedeterminată;

- art. 54 alin. (4) din Codul muncii, potrivit căruia, se interzice încheierea contractelor individuale de muncă pe durată determinată în scopul eschivării de la acordarea drepturilor și garanțiilor prevăzute pentru salariații angajați pe durată nedeterminată;

- art. 8 din Codul muncii (*interzice discriminarea în sfera muncii*), deoarece ar defavoriza salariații angajați în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor în comparație cu salariații din alte unități care în cazul funcțiilor permanente sunt angajați în baza contractului individual de muncă pe durată nedeterminată.

Totodată, este de menționat că utilizarea în exces a acestei forme de angajare, creează situații de stres pentru salariați, dat fiind faptul că presupune angajarea salariatului într-o funcție permanentă în baza contractului individual de muncă pe durată determinată. Or, anume în acest sens, recent, prin Legea nr. 243 din 28 iulie 2022, legiuitorul a introdus modificări la art. 55 din Codul muncii, în vederea eliminării abuzurilor din partea angajatorilor referitoare la încheierea contractelor individuale de muncă pe durată determinată (*a se vedea alin. (3) și (4) de la art. 55*).

Luând în considerare cele expuse și având în vedere că actualmente nu există o insuficiență de reglementare în ceea ce privește încheierea contractelor individuale de muncă pe durată determinată, completarea propusă la art. 55 alin. (1) din Codul muncii nu este susținută.

4. Cu referire la completarea propusă la art. 76 din Codul muncii

Potrivit completării propuse la art. 76 din Codul muncii, prin lit. f) „în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă

Se acceptă parțial.

Modificarea propusă la art. 76 din Codul muncii, nu este reușită, cu considerentul că această suspendare trebuie să fie un drept al angajatorului

	<p>angajatorul nu deține informația despre motivul absenței”, contractul individual de muncă ar urma să fie suspendat, prin ordinul angajatorului, în circumstanțe ce nu depind de voința părților.</p> <p>Argumentul adus de autorii propunerii este de a acorda dreptul angajatorului la încheierea unui alt contract individual de muncă pe perioada absenței salariatului care absentează din motive necunoscute.</p> <p>Acest argument nu poate fi acceptat și nici nu corespunde realității, deoarece, potrivit dispoziției art. 55, alin. (1), lit. a) din Codul muncii, angajatorul are dreptul la încheierea unui contract individual de muncă pe durată determinată, inclusiv pentru perioada în care salariatul absentează de la locul de muncă. Or, dispoziția respectivă a fost introdusă, la propunerea reprezentanților mediului de afaceri, tocmai pentru a oferi dreptul angajatorului de a angaja o altă persoană, până la elucidarea motivului absenței salariatului.</p> <p>Mai mult decât atât, propunerea pentru completarea art. 76 din Codul muncii nu poate fi susținută și din considerentul că aceasta nu se armonizează cu prevederile art. 75, alin. (4) din același cod, potrivit căreia „Suspendarea contractului individual de muncă și reluarea activității de muncă, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 76 lit. a), b) și d) și art. 78 alin. (1) lit. d¹) și e), se face prin ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului, care se aduce la cunoștința salariatului, sub semnătură sau prin altă modalitate care permite confirmarea recepționării/înștiințării, cel târziu la data suspendării contractului individual de muncă sau a reluării activității de muncă.”.</p> <p>Suplimentar, menționăm că adoptarea modificării propuse, poate avea ca efect iminent încălcarea drepturilor și intereselor salariaților, întrucât nu este clar cum se va proceda în situația când salariatul ulterior va prezenta angajatorului un document care va justifica motivul lipsei lui de la serviciu – i se va</p>	<p>și nu o obligație. Astfel, se propune ca norma dată să fie inclusă la art. 78 alin. (2) din Cod. Astfel, la articolul 78 alineatul (2) se completează cu litera a¹ cu următorul cuprins:</p> <p><i>”a¹) în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă angajatorul nu deține informații despre motivul absenței.”</i></p>
--	---	---

recalcula salariul pentru perioada suspendării „nefondate” a contractului individual de muncă?
Pornind de la cele expuse, completarea propusă la art. 76 din Codul muncii nu este susținută.

5. Cu referire la modificarea propusă la art. 86 alin. (1) lit. h) din Codul muncii

Potrivit art. 86 alin. (1) lit. h) din Codul muncii, unul dintre motivele concedierii (desfacerea contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului) constituie absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă.

Este necesar de menționat că motivul respectiv de concediere este aplicabil inclusiv în cazul formulelor flexibile de muncă, timpului de muncă parțial, duratei reduse a timpului de muncă, cu excepția situației când durata zilnică a timpului de muncă al salariatului este mai mică de 4 ore.

În opinia noastră, norma juridică vizată este una clară, poate fi ușor înțeleasă de orice subiect interesat și nu necesită a fi perfecționată.

De asemenea, menționăm că pe parcursul anilor norma juridică vizată a fost perfecționată de mai multe ori, cu implicarea pleneră a mediului de afaceri.

Cât privește modificarea propusă de autori, menționăm că aceasta nu este însoțită de argumente viabile și convingătoare și, prin urmare, nu este susținută.

6. Referitor la modificarea propusă la art. 97¹ alin. (4) din Codul muncii

Privitor la modificarea propusă la art. 97¹ din Codul muncii, menționăm că pentru această propunere sunt valabile argumentele și propunerile expuse asupra modificării propuse pentru alin. (6) al art. 42¹ din Codul muncii (a se vedea pct. I din prezentul aviz).

Nu se acceptă.

Mediul de afaceri a menționat despre neclaritatea aplicării acestei teme de concediere pentru lipsa de la lucru timp de 4 ore consecutiv din care regim cu durată de muncă. Pentru claritate s-a propus de indica regimul de 8 ore deoarece 4 ore constituie jumătate din regimul de muncă. Se acceptă redacția propusă în aviz:

Art. 86 alin. (1) lit. h): ”h) absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă – pentru salariații cu regim de muncă de minim 8 ore pe zi, și cel puțin jumătate din regimul de muncă a zilei în care salariatul a absentat – pentru salariații cu regim de muncă mai mic de 8 ore pe zi;”.

Se acceptă.

La art.97¹ alin. (4) textul: ”printr-un anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității (inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia), precum și pe pagina sa web, după caz.” se substituie cu textul ” printr-un
ur:

- a) anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, ce poate fi accesat de către fiecare salariat; și/sau
- b) anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/sau
- c) anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității, inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia.”

Nu se acceptă.

Potrivit art.106 Angajatorul este obligat să țină, în modul stabilit evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare. În ”modul stabilit” presupune conform modelului Tabelului de evidență a timpului de muncă recomandat prin **CONVENȚIE COLECTIVĂ (NIVEL NAȚIONAL)** nr. 17 din 28.02.2020. Iar proiectul oferă opțiunea de a ține evidența fie conform modelului aprobat prin convențiile colective naționale, fie să țină evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat în condițiile stabilite cu salariații prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia.”

7. Cu referire la modificarea propusă la art. 106 din Codul muncii

Potrivit art. 106 din Codul muncii în actuala redacție, angajatorul este obligat să țină, în modul stabilit, evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare.

Norma juridică menționată, până la moment, nu a fost criticată pentru inutilitate practică. Dimpotrivă, este una clară, poate fi ușor înțeleasă de orice subiect interesat și nu necesită a fi perfecționată.

Autorii propun expunerea art. 106 din Codul muncii într-o redacție nouă, potrivit căreia, angajatorul este în drept să țină evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare conform modelului aprobat prin convențiile colective naționale sau să țină evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat în condițiile stabilite cu salariații prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia.

Astfel, în eventualitatea adoptării modificării propuse, ținerea evidenței timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat se va transforma dintr-o **obligatie** a angajatorului într-un **drept** al acestuia.

Unicul argument în susținerea modificării propuse la art. 106 din Codul muncii, este că ținerea evidenței timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat este percepută de antreprenori drept formalitate inutilă și birocratică. Or, asemenea argument, nicidecum nu poate fi calificat drept unul judicios.

Mai mult decât atât, considerăm necesar să accentuăm că ținerea evidenței timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat este necesară, în primul rând, **angajatorului** pentru: a asigura respectarea reglementărilor legale referitoare la durata timpului de muncă; a efectua retribuirea corectă a muncii salariaților; a evita apariția unor litigii individuale de muncă.

Pornind de la cele expuse, completarea propusă la art. 106 din Codul muncii nu poate fi susținută.

8. Referitor la abrogarea art. 114¹ din Codul muncii

Completarea Codului muncii cu art. 114¹ a avut drept scop reglementarea modului de calculare a duratei concediului de odihnă anual proporțional timpului lucrat într-un an de muncă și lichidarea golului care a existat în legislația muncii și, prin urmare, asigurarea aplicării corecte și uniforme a prevederilor art. 114 din Cod (*reglementează calcularea vechimii în muncă care dă dreptul la concediu de odihnă anual*) și respectarea drepturilor și intereselor legale ale ambelor părți a raporturilor de muncă.

Afirmația, precum că completarea a fost operată în regim de urgență și fără o consultare convenită cu părțile interesate, nu corespunde realității. Sau, Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie a organizat mai multe runde de consultări publice asupra inițiativei legislative nr. 146 din 20 aprilie 2022, unde mediul de afaceri (CNPM, EBA, FIA, AmCham Moldova) a fost implicat plenar.

Totodată, necesită a fi reținut faptul că recent Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie a organizat o ședință de lucru, prezidată de domnul Dan Perciun, Președinte

Se acceptă.

Acest amendament a fost exclus din proiect, reieșind din faptul că Parlamentul deja a adoptat Legea nr. 353 din 22.12.2022 pentru modificarea unor acte normative, prin care a fost modificat Codul muncii, fiind abrogat articolul dat.

al Comisiei, în cadrul căreia a fost pusă în discuție modalitatea de aplicare în practică a art. 114¹ din Codul muncii și s-a decis că modul de calculare a duratei concediului de odihnă anual proporțional timpului lucrat într-un an de muncă urmează a fi concretizat și reglementat printr-o hotărâre a Guvernului, iar în Codul muncii să fie făcută doar referința la aceasta.

Din aceste considerente, ne exprimăm în susținerea soluției identificate la discuția din cadrul Comisiei parlamentare protecție socială, sănătate și familie și, respectiv, împotriva abrogării art. 114¹ din Codul muncii.

9. Cu referire la modificările propuse la art. 116 alin. (1) și alin. (5) din Codul muncii

Potrivit prevederilor art. 116 din Codul muncii:

- programarea concediilor de odihnă anuale pentru anul următor se face de angajator, de comun acord cu reprezentanții salariaților, cu cel puțin 2 săptămâni înainte de sfârșitul fiecărui an calendaristic (a se vedea alin. (1));
- programarea concediilor de odihnă anuale este obligatorie atât pentru angajator, cât și pentru salariat. Salariatul trebuie să fie prevenit, în formă scrisă, despre data începerii concediului (a se vedea alin. (5)).

Normele juridice menționate, până la moment, nu au demonstrat inutilitate practică. Dimpotrivă, pentru cei care le-au respectat sunt eficiente, întrucât le ajută să evite situațiile de nefolosire a concediilor de odihnă anuale pe parcursul a mai multor ani. Or, anume din cauza nerespectării acestor norme juridice, în cazul unor angajatori, se acumulează perioade de concedii nefolosite cu durate foarte mari.

Mai mult decât atât, ținem să menționăm că normele juridice vizate au la bază prevederile art. 10 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 132 „Privind concediile anuale plătite” (ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1330-XIII din 26 septembrie 1997) și ale pct. 9 din

Nu se acceptă.

Acest document este unul formal întocmit la unitate în special cu număr mic de salariați. Oricum orice angajator este cointeresat și singur pentru a avea programate concediile pentru a nu perturba activitatea acestuia. Iar alineatul (5) nu se va abroga ci se va expune în următoarea redacție

”(5) Dacă concediile de odihnă anuale au fost programate în conformitate cu prevederile alin. (1) și (2), acestea sunt obligatorii atât pentru angajator, cât și pentru salariat, iar angajatorul este în drept să emită ordin (dispoziție, decizie, hotărâre) de acordare a concediului de odihnă anual, în lipsa cererii salariatului.”

Recomandarea Organizației Internaționale a Muncii nr. 98 „Privind concediile anuale plătite”
în aceeași ordine de idei, menționăm că drept unicul argument în susținerea modificărilor propuse la art. 116 alin. (1) și (5) din Codul muncii se menționează că procedurile prevăzute de aceste norme juridice sunt percepute de antreprenori drept formalități inutile și birocratice, ceea ce, nicidecum nu poate fi calificat drept un argument judicios.
Pornind de la cele expuse, ne exprimăm împotriva modificărilor propuse la art. 116 alin. (1) și (5) din Codul muncii.

10. Cu referire la modificările propuse la art. 117 alin. (3) din Codul muncii

Conform art. 117 alin. (3) din Codul muncii, indemnizația de concediu se plătește de către angajator cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu.
Norma juridică vizată are la bază prevederile art. 7 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 132 „Privind concediile anuale plătite” (ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1330-XIII din 26 septembrie 1997).

Autorii proiectului propun ca alin. (3) din art. 117 al Codului muncii să fie expus într-o redacția nouă, potrivit căreia, indemnizația de concediu se plătește de angajator la o dată agreeată de părți, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care salariatul se află în concediu.

Unicul argument al autorilor proiectului de lege, este că norma juridică respectivă face imposibilă efectuarea calculului indemnizației, dacă persoana pleacă în concediu de la data de 1 a lunii următoare. Or, această afirmație nicidecum nu poate fi calificată drept un argument judicios.

Mai mult, pe lângă faptul că propunerea autorilor diminuează semnificativ drepturile și garanțiile salariaților și este lipsită de argumente consistente și convingătoare, aceasta vine în contradicție cu prevederile art. 371 din Acordul de Asociere

Se acceptă.

La art. 117 alin. (3) va avea următorul cuprins:
”(3) *Indemnizația de concediu se plătește de către angajator cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu, sau la o altă dată agreeată de părți, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care a fost acordat concediu.*”.

RM-UE (ratificat prin Legea nr. 112 din 2 iulie 2014), care nu admite încurajarea comerțului sau a investițiilor prin reducerea nivelului de protecție prevăzută în legislația națională în materie de mediu sau de muncă.

Pornind de la cele expuse, ne exprimăm împotriva modificării propuse la art. 117 alin. (3) din Codul muncii.

11. Referitor la modificarea propusă la art. 141 alin. (2) din Codul muncii

Potrivit art. 141 alin. (2) din Codul muncii (în redacția Legii nr. 243/2022), în contractul individual de muncă părțile pot conveni asupra cuantumului salariului în valută străină, cu achitarea în monedă națională la un curs de schimb al leului moldovenesc agreat de părți care nu poate fi mai mic de cursul oficial de schimb al leului moldovenesc stabilit de Banca Națională a Moldovei, valabil la data de plată.

Atragem atenția asupra faptului că norma juridică vizată a fost agreată în cadrul consultărilor publice asupra inițiativei legislative nr. 146 din 20 aprilie 2022, la care au participat inclusiv și reprezentanții medului de afaceri (CNPM, EBA, FIA, AmCham Moldova).

Adoptarea, însă, a modificării propuse de autorii proiectului de lege la art. 141 alin. (2) din Codul muncii, va stabili că în contractul individual de muncă părțile vor putea conveni asupra cuantumului salariului în valută străină, cu achitarea în monedă națională la un curs de schimb al leului moldovenesc agreat de părți. Or, după noi, modificarea propusă, poate crea premise pentru abuzuri din partea angajatorilor, care vor putea efectua presiuni asupra salariaților să accepte un curs de schimb al leului moldovenesc mai mic decât cel stabilit de Banca Națională a Moldovei, astfel fiind încălcate drepturile și interesele salariaților.

În contextul celor expuse, ne exprimăm împotriva modificării propuse la art. 141 alin. (2) din Codul muncii.

Se acceptă.

Amendamentul dat a fost exclus din proiectul de lege.

12. Cu referire la modificarea propusă la art. 198 alin. (2) din Codul muncii

Potrivit art. 198 alin. (1) din Codul muncii în actuala redacție, regulamentul intern al unității este un act juridic care se întocmește în fiecare unitate, cu consultarea reprezentanților salariaților și se aprobă prin ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului.

Norma juridică vizată este una clară, poate fi ușor înțeleasă de orice subiect interesat și nu necesită a fi perfecționată.

Mai mult decât atât, pe parcursul anilor nu au fost raportate careva neclarități sau dificultăți privind aplicarea în practică a acestei norme juridice.

Cu toate acestea, autorii propun expunerea alin. (1) din art. 198 al Codului muncii într-o redacție nouă, potrivit căreia, regulamentul intern al unității este un act juridic **opțional** care, la decizia angajatorului, poate fi întocmit în fiecare unitate, cu consultarea reprezentanților salariaților și, care se aprobă prin ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului. Angajatorilor care întocmesc în mod **benevol** regulamente interne a unității li se aplică în modul corespunzător prevederile din prezentul Cod.

Astfel, în eventualitatea adoptării modificării propuse, regulamentul intern al unității se va transforma dintr-un act juridic **obligatoriu** într-un act juridic **opțional**.

Unicul argument în susținerea modificării propuse la art. 198 alin. (1) din Codul muncii, este că *obligăția de a avea regulamentul intern al unității este percepută de antreprenori drept formalitate inutilă și birocratică*. Or, asemenea afirmație nicidecum nu poate fi calificată drept un argument judicios.

În contextul celor enumerate, accentuăm că regulamentul intern al unității este necesar, în primul rând, **angajatorului**. Or, anume prin acest act normativ la nivel de unitate este stabilită ordinea interioară în cadrul unității (*drepturile și obligațiile*

Nu se acceptă.

În practică acest regulament intern este un act formal care trebuie de ținut la unitate și arătat inspectorilor în cazul controalelor efectuate. Este o "crestomație" de norme, extrase din Codul Muncii, Contractul de muncă, convenții colective, legislație. Contractul de muncă și legislația sunt suficiente pentru a garanta drepturile și obligațiile angajatului.

		<p><i>angajatorului și ale salariilor; disciplina muncii în cadrul unității; abaterile disciplinare și sancțiunile aplicabile; regimul de muncă și de odihnă etc.), iar în lipsa lui se va distorsiona buna funcționare a unității.</i></p> <p>Pornind de la cele expuse, ne exprimăm împotriva modificării propuse la art. 198 alin. (1) din Codul muncii.</p> <p>În temeiul celor menționate în prezentul aviz, precum și în scopul asigurării unui echilibru al intereselor partenerilor sociali, propunem revenirea asupra propunerilor de modificare a Codului muncii, în cadrul grupului de lucru tripartit, pentru identificarea unor soluții reciproc acceptabile asupra acestora, prin prisma standardelor internaționale la care Republica Moldova este parte.</p>	
<p>19.</p>	<p>Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC <i>(format electronic)</i></p>	<p>Articolul 42/1, alineatul (6) va avea următorul cuprins: ”(6) Dacă în cadrul unității nu există nici sindicat, nici reprezentanți aleși, informația menționată la alin. (2) se aduce la cunoștința salariaților printr-un anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității (inclusiv la fiecare din filialele sau reprezentanțele acesteia), precum și, după caz, prin intermediul paginii web sau al mesajelor electronice sau se aduce la cunoștința salariaților prin oricare dintre mijloacele disponibile, care pot face dovada recepționării informației de către destinatar”.</p> <p>Referitor la amendamentul de la articolul 76 CM - Absența salariatului depinde de acesta, de aceea nu poate fi considerat circumstanța ce nu depinde de voința părților. Propunem sa fie acest punct introdus la art. 78 alin. (2), oferind angajatorul posibilitatea de suspenda în aceste cazuri Contractul de muncă. Formularea propusă sub art. 76 impune suspendarea din oficiu, care o considerăm prea categorică, generând o multitudine de întrebări și trebuie să recunoaștem că acest mecanism ar putea</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost ajustat.</p> <p>Se acceptă. Proiectul a fost ajustat.</p>

	<p>să nu fie necesară în fiecare caz. Totodată în redacția propusă Angajatorul nu poate iniția concedierea pentru absența nemotivată de la muncă.</p> <p>Referitor la amendamentul de la articolul 86, alineatul (1) litera h) nu înțelegem cum propunerea respectivă va oferi claritate mai mare cadrului legal. Mai mult, apare întrebarea ce se întâmplă în cazul salariaților cu timpul de muncă parțial și durată redusă a timpului de muncă în cazul în care aceștia absentează neîntemeiat mai mult de 4 ore? În acest caz, avem situația în care pentru salariații cu timpul de muncă mai mare de 8 ore pe zi există un temei legal de concediere iar pentru cei cu un timp de muncă mai mic, nu există.</p> <p>La modificarea art.106 din proiect - Nu este clar, dacă evidența orelor de muncă rămâne, doar că părțile pot decide metoda evidentei? Dacă da, așa era și până acum. Probabil pentru mai multa claritate, ar fi bine ca pentru angajații care au salariu de funcție, sa fie obligația de evidența a orelor de munca doar in caz de munca suplimentara și în zilele nelucrătoare.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Mediul de afaceri a menționat despre neclaritatea aplicării acestei teme de concediere pentru lipsa de la lucru timp de 4 ore consecutiv din care regim cu durată de muncă. Pentru claritate s-a propus de indica regimul de 8 ore deoarece 4 ore constituie jumătate din regimul de muncă. Se acceptă redacția propusă în avizul CNPM: art. 86 alin. (1) lit. h): <i>”h) absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă – pentru salariații cu regim de muncă de minim 8 ore pe zi, și cel puțin jumătate din regimul de muncă a zilei în care salariatul a absentat – pentru salariații cu regim de muncă mai mic de 8 ore pe zi.”</i>.</p> <p><i>Potrivit art.106 Angajatorul este obligat să țină, în modul stabilit evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare. În ”modul stabilit” presupune conform modelului Tabelului de evidență a timpului de muncă recomandat prin CONVENȚIE COLECTIVĂ (NIVEL NAȚIONAL) nr. 17 din 28.02.2020. Iar proiectul oferă opțiunea de a ține evidența fie conform modelului aprobat prin convențiile colective naționale, fie să țină evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat în</i></p>
--	--	---

<p>condițiile stabilite cu salariații prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia.”</p> <p>Se comentează. Termenul de Unitate este unul generic utilizat de Codul muncii.</p>	<p>La modificarea art. 198, alineatul (1) Este greșită probabil această exprimare, or noțiunea unitate – înțepindere, instituție sau organizație cu statut de persoană juridică, indiferent de tipul de proprietate, de forma juridică de organizare și de subordonarea departamentală sau apartenența ramurală.</p> <p>Art. IV. Codul contravențional (art.440) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „Limitele în cauză nu restricționează agentul constator să constate faptele contravenționale și să-și exercite atribuțiile în conformitate cu prezentul Cod în afara controlului de stat asupra activității de întreținător.” Venim cu solicitare de a nu introduce ultima propoziție. Conform Legii nr. 131/2012 cu privire la controlul de stat asupra activității de întreținător, se supun controlului în baza sesizării primite, agenții economici care se prezumă că au încălcat legislația. Totuși, unele autorități publice care sunt înscrise în anexa la legea respectivă, fiind obligate să îl inițieze, nu fac aceste controale inopinabile, ci constată contravențiile doar în baza Codului Contravențional fără emiteră unei prescripții și nu aplică Planul de Remediere prevăzut la art. 46/1 Cod Contravențional, care prevede că în multe cazuri dacă se face control inopinabil și se depistează încălcări, se emit prescripții, fără aplicarea amenzilor. Atunci când contestăm amenzile aplicate, motivând prin faptul că urma să fie inițiat control inopinabil și emisă prescripție fără aplicarea sancțiunii, instanțele de judecată nu aveau o practică uniformă. Dacă se va introduce propoziția propusă, asta ar exclude în totalmente esența Legii nr. 131/2012 deoarece autoritățile publice nu vor fi obligate să inițieze control inopinabil și să emită prescripții fără aplicarea sancțiunilor, ci va fi suficient să trimită o citație de prezentare a</p>
---	--

Se acceptă parțial.

Interpretarea precum că agenții constatori sunt obligați să inițieze control inopinabil pentru a putea constata o contravenție este una eronată și nu corespunde prevederilor Codului contravențional. Legătura între Cod și Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător, se referă doar la situațiile când în cadrul controlului deja inițiat se depistează indici de contravenție, atunci procesul verbal de control și alte procese vor fi conexe cu procesul contravențional și vor fi parte din acesta și nicidecum vice-versa. Din cauza acestei interpretări eronate se atestă tendința organelor de control de a completa art.19 din Legea nr.131/2012 cu tot mai multe temeuri de controale inopinabile sau chiar de a depune toate eforturile de a se exonera de la Legea nr.131/2012. Carențele procedurale ale Codului contravențional necesită a fi tratate în contextul procesului contravențional și nu pot fi completate cu procedura de control de stat, care are cu totul alt obiectiv (decît acela de a urmări și depista încălcări).

	<p>poziției agentului economic asupra petiției și dacă se va depista încălcarea legii, să îi fie aplicată sancțiune, fără o careva prescripție.</p> <p>La articolul VIII ce ține de modificarea Legii nr.10/2009 Salută în mod special această propunere, prin care se indică direct în lege, efectuarea examinării medicale inclusiv de instituțiile medicale private. Avem două comentarii subsecvente: a. Hotărârea Nr. 1025 din 07-09-2016 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea sănătății persoanelor expuse acțiunii factorilor profesionali de risc, la pct. 5 stabilește deja posibilitatea creării comisiilor medicale inclusiv în cadrul instituțiilor medico-sanitare private. Totuși anume instituirea acestor comisii medicale cu coordonarea Ministerului rămân a fi problematice. În practică astfel de comisii nu au fost constituite în instituții medicale private, totodată pentru anumite domenii precum IT, este nevoie de un sigur examen profilactic, anume cel oftalmologic și ar fi logic să fie acceptat acest examen de la orice medic oftalmolog. Totodată atenționăm imposibilitatea constituirii comisiilor în afara țării și respectiv imposibilitatea respectării obligației ce vizează examenul medical de către angajator și angajat; b. Al doilea comentariu vizează acoperirea costurilor din FAOAM, care nu ar trebui să fie exclusivă, ori să fie asigurări că plățile vor fi aplicabile inclusiv pentru instituții medicale private. În cazul muncii la distanță vedem o imposibilitate în acoperirea costurilor din FAOAM (pe lângă seria extinsă de întrebări ce vizează fișele medicale impuse de Ministerul Sănătății, imposibil a fi respectate peste hotare). În</p>
<p>Totuși suntem de acord cu faptul că art.46¹ din Cod poziționează eronat și mult prea îngust procedura de remediere, fiind legată exclusiv de procesul de control de stat. De aceea, se vor efectua modificări la art.46¹ alin.(2) pentru a extinde obligativitatea aplicării planului de remediere în toate cazurile, nu doar în cadrul controlului.</p> <p>Se comentează. Modificări la Hotărârile de Guvern menționate se vor propune însă la o etapă ulterioară.</p>	

	<p>concluzie accentuăm necesitatea amendamentelor în legislația conexă, inclusiv în rândul Hotărârilor de Guvern.</p> <p>Ce ține de Art. XI din proiect referitor la modificarea Legii nr.131/2012 propunem redacția următoare: "(3) La delegația de control se anexează obligatoriu listele de verificare în temeiul cărora se va desfășura controlul în cauză, care nu pot include aspecte nespecificate în mod expres". Suplimentar, ar fi bine de completat textul de mai sus cu sintagma evidențiată, deoarece în experiența noastră primim liste de verificare în care la ultimul punct stau orice alte subiecte la discreția inspectorilor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Această prevedere, cu privire la rigorile pentru listele de verificare deja se conține în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și, în mod detaliat la pct.15-18 din anexa nr.2 la Hotărârea Guvernului nr.379/2018 cu privire la controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor. Completarea propusă nu poate avea un efect asupra aplicării sau neaplicării unei liste, fie asupra nulității acesteia. Este necesar de înaintat propuneri concrete în raport cu fiecare listă de verificare în parte, conform procesului de elaborare și revizuire a listelor, prevăzut de HG nr.379/2018.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Modificările la Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal se exclud din proiect. Complementar, se ajustează modificările din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, care au același obiect de reglementare.</p>
<p>Referitor la Art. X ce ține de modificarea Legii nr. 133/2011 - Problema este ca art. 15 alin. (1) prevede excepții de la art. 4 alin. (1), iar art. 4 alin. (1) prevede principiile generale de prelucrare a datelor, de la care nu poate fi absolvit nimeni. Modificările propuse în cadrul proiectului de lege respective ar avea ca efect absolvirea completa a organelor de control de obligatia de a respecta legea la prelucrarea datelor cu caracter personal. Totodata, nu este clara semnificatia si scopul urmatoarei modificari. 2. Articolul 15 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Excepțiile și restricțiile prevăzute la alineatele (1) și (2) pot fi aplicate, la rîndul lor și de persoanele fizice sau juridice care interacționează cu autoritățile publice în situațiile prevăzute la alineatul (1) cu scopul de a asigura respectarea drepturilor și libertăților personale și/sau a membrilor familiei și a preveni posibile</p>		

		<p>abuzuri sau acțiuni ilegale din partea reprezentanților autorităților publice în cauză.” Prevederile art. 2 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 133/2011 se referă la prelucrarea datelor personale în cadrul sectorului polițienesc - acțiunile de prevenire și investigare a infracțiunilor, punerii în executare a sentințelor de condamnare și al altor acțiuni din cadrul procedurii penale sau contravenționale în condițiile legii.</p> <p>Scopul acestei norme este de a admite unele restrângeri de la: Principiile de protecție a datelor (datele să fie prelucrate corect și conform prevederilor legale, să fie colectate în scopuri determinate și legitime, să fie pertinente și neexcesive scopului urmărit, să fie stocate pe o perioadă nu mai mare decât scopurile urmărite, etc.) Drepturile subiecților de date (dreptul de a fi informat, de acces la date, de intervenție, de opoziție și de a nu fi supus unei decizii automatizate).</p> <p>Conform GDPR, asemenea excepții sunt permise, doar ca nu pentru toate activitățile de control și doar cu introducerea unor garanții împotriva abuzurilor. În plus, excepțiile de art. 5 sunt permise nu în mod absolut, ci doar în măsura în care dispozițiile acestuia corespund drepturilor și obligațiilor prevăzute la articolele 12-22.</p> <p>Articolul 23 Restricții. (textul complet a se vedea în aviz).</p> <p>Astfel, se propune modificarea art. 15 din Legea 133/2011 în mod corespunzător. La fel, solicităm respectuos clarificarea scopului completării art. 15 cu alineatul (5) din legea privind protecția datelor cu caracter personal.</p> <p>Referitor la noile propuneri inserate în aviz se va analiza și efectua amendamente în pachetul nr. 2</p>	
		<p>Cu referință la Art. X. din proiect ce ține de modificarea Legii nr. 133/2011 Asociația comunică despre nesușinerea modificării art. 2 alin. (2) litera d) din Legea privind protecția datelor cu caracter personal. Prevederile art. 2 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 133/2011 se referă la prelucrarea datelor personale în</p>	<p>Se acceptă. Modificările la Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal se exclud din proiect. Complementar, se ajustează modificările din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de</p>

	<p>cadrul sectorului polițienesc - acțiunile de prevenire și investigare a infracțiunilor, punerii în executare a sentințelor de condamnare și a altor acțiuni din cadrul procedurii penale sau contravenționale în condițiile legii.</p> <p>Scopul acestei norme este de a admite unele restrângeri de la: - Principiile de protecție a datelor (datele trebuie să fie prelucrate corect și conform prevederilor legale, să fie colectate în scopuri determinate și legitime, să fie pertinente și neexcesive scopului urmărit, să fie stocate pe o perioadă nu mai mare decât scopurile urmărite, etc.); - Drepturile subiecților de date (dreptul de a fi informat, de acces la date, de intervenție, de opoziție și de a nu fi supus unei decizii automatizate). Așadar, propunerea în cauză va extinde numărul subiecților de drept care vor putea aplica aceste excepții, ceea ce nu va contribui la facilitarea activității mediului de afaceri.</p> <p>Menționăm că potrivit Convenției pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal: „1. Nu se admite nici o excepție de la prevederile articolelor 5, 6 și 8 ale prezentei Convenții, decât în limitele definite de prezentul articol. 2. Este posibilă derogarea de la dispozițiile articolelor 5, 6 și 8 ale prezentei Convenții în cazul când o astfel de derogare, prevăzută de legislația Părții, constituie o măsură necesară într-o societate democratică: a) pentru apărarea securității statului, siguranței publice, în interesul sistemului monetar al statului sau</p> <p>represiunea infracțiunilor penale; b) pentru protecția persoanei vizate și a drepturilor și libertăților altora.” De asemenea, conform Regulamentului (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, asemenea sunt</p> <p>permise, doar că nu pentru toate activitățile de control și doar cu introducerea unor garanții împotriva abuzurilor. În plus,</p>	<p>întreprinzător, care au același obiect de reglementare.</p>
20.	<p>Asociația Patronală „Camera de Comerț Americană din Moldova” (AMCHAM) (<i>demers nr. 95 din 23.12.2022</i>)</p>	

	<p>excepțiile de la art. 5 sunt permise nu în mod absolut, ci doar în măsura în care dispozițiile acestuia corespund drepturilor și obligațiilor prevăzute la articolele 12-22. Prevederea corespunzătoare din Regulamentul (UE) 2016/679 este următoarea: „Articolul 23 Restricții. (textul complet este expus în aviz).”</p> <p>Astfel, se propune modificarea art. 15 din Legea nr. 133/2011 în mod corespunzător.</p> <p>La fel, solicităm respectuos clarificarea scopului completării art. 15 cu alineatul (5) din legea privind protecția datelor cu caracter personal.</p> <p>În cazul în care prin intermediul normei date se dorește a acorda pârghii mai largi persoanelor fizice/juridice în ceea ce privește sesizarea eventualele abuzuri și ilegalități admise de către organele de control și instituțiile și autoritățile publice, atunci urmează a fi menționat că, conform art. 3 din Legea nr. 133/2011 (definiția destinatarului), dezvoltarea/transmiterea către organele din domeniul apărării naționale, securității statului și ordinii publice, organele de urmărire penală și instanțele judecătorești cărora li se comunică date cu caracter personal în cadrul exercitării competențelor stabilite de lege – nu se consideră a fi o dezvoltare.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost ajustat.</p>
--	---	---

Referitor la art.42/1, alin. (6) și 97/1 alin. (4) Considerăm că noua redacție a normei ar putea să nu faciliteze activitatea de întreprinzător. Codul muncii în vigoare nu prevede obligația angajatorilor de a contribui activ la aducerea informațiilor la cunoștința salariaților, ci obligă doar la faptul plasării/trimiterii anunțului public: (i) pe un panou informativ; sau (ii) pe pagina web; sau (iii) prin intermediul mesajelor electronice. Textul în vigoare este sub acest aspect mai facil, deoarece nu presupune o atare implicare activă a angajatorilor în aducerea la cunoștință a informațiilor și probarea recepționării acesteia. Sugerăm, în mod alternativ, utilizarea terminologiei constante ce există în

alte articole din Codul muncii (art. 65, 74, 75, 81, etc.), care operează cu termenul de confirmare a recepționării, iar în contextul inițiativei legislative, textul „prin oricare dintre mijloacele disponibile, care pot face dovada recepționării informației de către destinatar” ar trebui substituit cu textul „prin orice modalitate care permite confirmarea recepționării/înștiințării”. Potrivit art. 1 din Codul muncii, confirmarea recepționării/înștiințării se consideră că a avut loc după îndeplinirea cel puțin a uneia dintre următoarele condiții, oricare dintre acestea fiind îndeplinită mai întâi: a) notificarea este predată destinatarului; b) notificarea este predată la adresa poștală indicată de destinatar în acest scop ori, în lipsa acesteia, la sediul destinatarului persoană juridică sau la domiciliul destinatarului persoană fizică; c) notificarea este transmisă prin poștă electronică sau prin alt mijloc de comunicare individuală, când poate fi accesată de către destinatar, inclusiv potrivit regulilor de expediere și recepționare a documentului electronic prevăzute de legislație;

d) notificarea este pusă în orice alt fel la dispoziția destinatarului într-un loc și într-un mod care fac posibil, în mod rezonabil, accesul destinatarului fără întârziere;

Referitor completarea Art.55 CM cu lit. m1) cu următorul cuprins: “m1) cu salariații angajați în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor” - Noua literă admite existența interpretărilor neuniforme în ceea ce privește salariații cu care vor putea fi încheiate contracte de muncă pe durată determinată (i.e. (i) cu toți salariații (indiferent de funcție) angajați în companii care desfășoară activitatea în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor; sau (ii) doar cu acei salariați care ocupă funcții în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor. Credem că respectivele aspecte urmează a fi concretizate pe textul legii.

Se comentează.

Modificarea dată presupune contractare cu salariații care sunt menționați la toate ocupațiile din domeniul tehnologiei informației prevăzute de Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova.

		<p>Referitor la completarea art.76 CM cu noua literă f1 cu următorul cuprins: "f1) în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă angajatorul nu deține informații despre motivul absenței;" - Considerăm că respectiva dispoziție urmează a fi inserată în conținutul art. 78 alin. (2) (Suspendarea contractului individual de muncă la inițiativa angajatorului).</p> <p>Revizuirea Regulamentului sanitar privind supravegherea sănătății persoanelor expuse acțiunii factorilor profesionali de risc, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1025 din 7 septembrie 2016), si anume: • factorul de risc prevăzut în Anexa nr.1, p. 53 – activitatea (mai mult de 50% din schimbul de lucru) utilizează aparate optice, urmăresc ecrane și displayurile tehnicii de calcul etc.), astfel încât să nu fie aplicat în cazul lucrătorilor II, dar și în cazul altor specialități, pentru care activitatea presupune lucrul doar la calculator.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost ajustat.</p>
<p>21.</p>	<p>Asociația Investitorilor Străini (FIA Moldova) (demers nr.106 din 20.12.2022)</p>	<p>În contextul modificării Legii nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, se impune modificarea art. 366 alin. (2) Cod Contravențional, prin excluderea aplicării sancțiunii sub formă de amendă pentru agenții economici în cazul neprezentării datelor de evidență militară. „Articolul 366. Neîndeplinirea îndatoririlor privind evidența militară (2) Neprezentarea de către persoanele cu funcții de răspundere ale autorităților publice, instituțiilor publice, agenților economici, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, organelor administrativ-militare, în modul stabilit de legislație, a datelor privind evidența militară și a modificărilor survenite la acestea cu privire la recruți, militari și rezerviști se sancționează cu amendă de la 42 la 90 de unități convenționale.”</p> <p>Guvernul, în termen de 6 luni urmează să aducă în concordanță Hotărârea Guvernului nr. 631/23.05.2003 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența militară, în vederea excluderii obligațiilor pentru agenții economici.</p>	<p>Se acceptă. Modificări la Hotărârea de Guvern menționată se vor propune însă la o etapă ulterioară.</p> <p>Se acceptă. Proiectul de lege este completat cu propunerea de modificare a art.366 alin.(2) din Codul Contravențional prin excluderea textului "agenților economici, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare".</p>

<p style="text-align: center;">Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern din Moldova (ANTRIM) <i>(demers nr. 01-05/01/2023 din 05.01.2023)</i></p>	<p style="text-align: center;">Turism Rural</p> <p>Problema Procedura anevoioasă de emiteră a actelor permise de către ANSA și regimul de supraveghere Poziția ANTRIM Optimizarea regimurilor de autorizare și supraveghere privind siguranța alimentelor în unitățile de cazare din mediul rural, instituirea unor reguli speciale și simplificări de autorizare sanitară a unităților de alimentație publică din cadrul unităților de cazare situate în mediul rural. Instituirea unor norme derogatorii de la art.7 și 18 din Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, de la art.21 alin.(5) din Legea nr. 10 din 03.02.2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice. Instituirea unor norme derogatorii de la Hotărârea Guvernului nr.1209/2007 cu privire la prestarea serviciilor de alimentație publică. Argumentare În particular: cerința de dotare cu un număr mare de chiuvete în bucătărie, de asigurare cu mijloace potrivite și suficiente de ventilație naturală sau mecanică, cerințe de perfectare obligatorie a contractelor cu un laborator acreditat pentru investigarea de laborator a probelor calității materiilor prime recepționate și a produselor preparate din ele, de prelevare de probe și efectuarea încercărilor de laborator în fiecare alimentație procurate de la gospodăriile din localitate, etc. Aceste norme sunt improprii și nu pot fi realment aplicate și respectate, ceea ce generează coruptibilitate și precaritate în afacerile micilor antreprenori. Practicile straine demonstrează ca pentru asemenea unități de cazare și primire rurale se instituie regimuri speciale, derogatorii și flexibile. În schimb, legislația orizontală, dar și de</p>	<p>Se comentează. Toate propunerile prezentate se vor examina și, după caz, se vor propune amendamente la cadrul normativ, însă la o etapă ulterioară.</p>
--	---	---

protecție a consumatorilor ramane a fi balanta de echitabilitate prin care anteprenorul poate fi atras la raspundere pentru prejudicii aduse.

Problema

Lipsa unor norme/ cerințe speciale de gestionare a alimentelor pentru furnizorii serviciilor de turism rural în domeniul siguranței alimentare

Poziția ANTRIM

Acordarea dreptului caselor rurale și pensiunilor agroturistice de a utiliza în alimentația turiștilor produsele alimentare produse propriu în gospodărie, inclusiv a bauturilor (compot, vin, etc).

Actele normative ale ANSA.

Argumentare

Conform noțiunii casei rurale expusă la art.3 al Legii nr. 352/2006, alimentația turiștilor se asigură din producția proprie sau cu produse crescute în gospodăriile din localitate ori din localitățile din preajmă, această cerință fiind valabilă și pentru pensiunile agroturistice.

Totuși aplicarea acestei norme este practic imposibilă pentru ca, pe de o parte organele fiscale in scop fiscal impun acte de achiziție între activitatea casnica si cea antrenoriala pentru aceeași familie – ceea ce e o birocratie nejustificata. In plus, pentru unele categorii de produse ANSA aplica amenzi si nu permite utilizarea - precum vinul, tuica, suc, etc.

O situație deficitară se atestă în cazul în care se dorește servirea turiștilor cu vin produs de către proprietarii caselor rurale, în condiții rustice. În acest context, abordarea restrictivă emisă de către ANSA potrivit căreia vinul de casă poate fi consumat numai în familia personală a deținătorilor de casă rurală sau pensiune agro-turistică, contravine scopului activității pensiunilor agro-turistice și caselor rurale, deoarece acest vin

este un produs care face parte din producția proprie, ceea ce implică utilizarea acestuia ca produs în alimentația turiștilor. Remarcăm că, art.3 al Legii nr. 352/2006 nu face distincție între tipurile de produse ce pot fi utilizate în alimentația turiștilor la casa rurală, fără a se considera procesul de fabricare a vinului, accentul fiind pe producerea de către titularul casei rurale, din produse proprii sau din cele crescute în gospodăriile din localitate ori din cele din preajmă.

La fel, această abordare contravine inclusiv normelor art.2 al Legii vicii și vinului nr.57/2006.

ANSA aplică eronat unilateral Articolul 2 din Legea vicii și vinului nr.57-XVI din 10 martie 2006 considerând că vinul de casă poate fi consumat numai în familia personală a deținătorilor de casă rurală sau pensiune agro-turistică. O asemenea abordare contravine Articolului 3 din Legea Nr. 352 din 24.11.2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în

Republica Moldova. Dacă pornim de la noțiunea generală de pensiune vom observa aceeași logică: "PENSIUNE, pensiuni, s. f. întreținere, conștind din locuință și masă, pe care o primește cineva într-o casă particulară, în schimbul unei sume de bani; casă în care se dă unei persoane străine găzduire completă sau numai masă". Astfel, vinul de casă nu poate fi nicidecum eliminat din meniul unei agro-pensiuni sau case rurale. În asemenea relații nu pot fi aplicate cerințe din domeniul industrial.

Problema

Imposibilitatea gestionării a 2 case rurale în bază de patentă.

Poziția ANTRIM

În localitățile rurale de obicei persoanele dețin o casă mare și alta mai mică - căsoică, ambele fiind valabile de a deține statut de casă rurală. Astfel, propunem completarea Articolului 3 cu

alin. (64), Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător și anume activitatea a minim 2 case rurale per 1 titular de patenta, din cadrul la aceeași unitate teritorial-administrativă, care va permite ca titularul patentei să solicite o singură patentă în situația în care deține în proprietate două case rurale

Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător

Argumentare

Casa rurala limitata la maximum 3 camere si 10 persoane conduce la o activitate de antreprenoriat inefficienta din start, desprinsa de realitatile regiunilor rurale. Or, pentru a desfasura profitabil si eficient activitatea de primire turistica, investitiile, efortul si resursele dedicate nu se vor recupera prin aceste capacitati limitate. In plus, daca gospodariile rurale detin cel putin 2 case astfel s-ar permite cazarea si deservirea a 20 persoane – un numar organic pentru grupurile de turisti locali si din pietele din proximitate.

Afacerile se vor profesionaliza, serviciile vor fi mai diverse, calitatea va creste din contul unui rulaj mai mare.

Problema

Un mecanism de subvenționare deficitar a statului prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți în Agricultură (AIPA) care nu încurajează dezvoltarea turismului rural

Poziția ANTRIM

Acordarea subvențiilor din partea statului prin intermediul AIPA prin extinderea categoriei de subiecți eligibili pentru subvenționare la toate structurile de primire turistică din mediul rural, nu doar la pensiunile agroturistice.

Simplificarea procedurii de obținere a subvențiilor. Se necesita excluderea certificatului de absolvire a cursurilor de perfecționare profesională din lista actelor necesare pentru

acordarea subvențiilor, specificat în HG nr.455/2017, Capitolul III, CRITERIILE GENERALE DE ELIGIBILITATE Articolul 13 (Pentru obținerea subvențiilor sînt necesare următoarele documente), Pct.(5) documentul care atestă pregătirea profesională a administratorului sau, după caz, a unui angajat cu timp de muncă pe fracțiune de normă pe minim 0,5 în domeniul ce vizează investiția – copile diplomelor de studii sau ale certificatelor de instruire, cu un număr total de minimum 24 de ore, eliberate de companiile de consultanță, inclusiv din străinătate, la accesarea submăsurilor de sprijin 1.1, 1.2 (cu excepția defrișării plantațiilor multianuale), 1.4, 1.5, 1.6, 2.5 și a măsurii 4 (la solicitarea subvențiilor pentru construcția/reconstrucția și renovarea pensiunilor agroturistice))

Legea nr.276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural.

Hotărârea Guvernului nr.455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

Argumentare

Actualmente, subvențiile din partea statului prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți în Agricultură (AIPA) sunt acordate pentru construcția/reconstrucția și renovarea pensiunilor agroturistice, fiind necesară extinderea categoriei de subiecți eligibili pentru subvenție la toate tipurile de unități de cazare din mediul rural.

(<http://www.aipa.gov.md/ru/node/1872>).

Este necesară elaborarea unor ghiduri/regulamente și standarde pentru selecția și acordarea subvențiilor în domeniul agroturismului și turismului rural, pentru a menține autenticitatea locală, a dezvoltarea produse turistice competitive și coerente cu poziționarea RM ca destinație turistică.

Turism Rural

Problema

Necesitatea extinderii posibilității ghizilor de turism, caselor rurale și prestatorilor de prezentare și instruire pe teme enogastronomice precum master-clasuri de a opera în baza patentei

Poziția ANTRIM

Abia începând cu anul 2020, ghizii de turism, casele rurale, dar și prestatorii de unele servicii de agrement (master-clasuri gastronomice, activități artistice și sportive din cadrul programelor turistice) au posibilitatea de a activa în baza patentei de întreprinzător, validă până în decembrie 2023.

Se recomandă extensia până în 2025 a posibilității acestor 3 genuri de activitate să-și desfășoare activitatea în baza patentei de întreprinzător.

Legea Nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător

Argumentare

În contextul pandemic fiind paralizat fluxul de călători urmare a restricțiilor impuse, considerăm necesară această extensie până în 2025 întrucât este o perioadă insuficientă pentru o evaluare a desfășurării activității sub această formă juridică de organizare, în special pentru că inițierea activității în perioada de criză medicală nu a fost posibilă, iar recuperarea activității turistice generale necesită câțiva ani.

Unități de Cazare**Problema**

Proceduri și criterii de clasificare a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare învechite

Poziția ANTRIM

Se propune modernizarea standardelor de calitate pentru clasificarea voluntară a structurilor de primire turistică, în concordanță cu standardele în materie elaborate de Organizația Mondială a Turismului, standardele HotelStars, cele aplicate în

	<p>state-membre UE și criteriile elaborate de alte organisme acreditate internațional, luând totodată în considerație contextul local.</p> <p>Hotărârea de Guvern nr. 643 din 27.05.2003</p> <p>Argumentare</p> <p>Criteriile de clasificare a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare expuse în Anexa nr.2 la Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.643 din 27 mai 2003 sunt prea rigide și neconforme cu normativele Uniunii Europene în domeniu și nu corespund cerințelor actuale ale călătorilor.</p>	
--	---	--

Sinteza

obiectiilor și propunerilor cu referire la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri), număr unic 979/ME/2022)
(în baza avizelor recepționate la avizarea repetată)

Nr.	Autoritatea emitentă a obiectiei/propunerii	Opinia autorului
1.	Centrul de Armonizare a Legislației (demers nr.31/02-69-625 din 23.01.2023)	Lipsa de propuneri și obiectii.
2.	Agenția de Guvernare Electronică (demersul nr.3007-12 din 24.01.2023)	Lipsa de propuneri și obiectii.
3.	Ministerul Culturii (demers nr. 04/3-09/172 din 25.01.2023)	Lipsa de propuneri și obiectii.
4.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (demers nr.14-03/232 din 26.01.2023)	<p>Nu se acceptă. În primul rând se modifică alineatul (2) din art. 78 din Codul Muncii care prevede suspendarea Contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului. Potrivit Codului Muncii dacă salariatul nu se prezintă mai mult de 4 ore, atunci salariatul poate fi concediat. Această soluție nu este una practică și nici normală, ținând cont de faptul că încetarea Contractului individual de muncă are ca efect achitarea către salariat a tuturor plăților la încetarea Contractului individual de muncă și raportări către autoritățile statului. În cazul în care salariatul revine într-o anumită perioadă de timp cu justificative, legislația nu prevede modul de</p> <p>În contextul examinării proiectului definitivat al hotărârii cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri), comunicăm următoarele.</p> <p>1) Obiecții argumentate și explicite pe marginea cărora trebuie să se ajungă la un acord: La proiectul de Lege: pct. 4, intenția de completare al articolului 78 cu litera a¹), atragem atenția că absența salariatului constituie temei și de concediere a acestuia conform articolului 86 alineatul (1) litera h) din Codul muncii. Având în vedere această posibilitatea de încetare a raporturilor de muncă cu salariatul care absentează, nu este clară eficiența practică a normei propuse, întrucât la împlinirea a 4 ore consecutive de absență angajatorul va putea aplica mai degrabă concedierea, decât suspendarea. Mai mult, acordarea salariatului</p>

<p>restituire a sumelor achitate de angajator și în general modul de gestionare a situației respective. În același timp, legislația nu indică cât timp trebuie să aștepte angajatorul până a emite ordinul de concediere, fapt care creează o incertitudine privind la acțiunile pe care trebuie să le întreprindă angajatorul în această situație. Este mult mai ușor să anulezi ordinul de suspendare a Contractului individual de muncă decât să faci procedura de restituire a plăților achitate salariatului, corectarea registrelor interne și corectarea rapoartelor.</p>	<p>dreptul de ași suspenda, prin propria voință, contractul individual de muncă, va afecta disciplina muncii, implicit asupra angajatorului.</p>
<p>Argumentul care indică că angajatorul poate să-l înlocuiască pe salariatul absent nu este potrivit, pentru că înlocuirea salariatului absent poate fi aplicată doar în prima zi de absență a acestuia, și nu pe o perioadă mai îndelungată, pentru că astfel va fi depășită limita timpului de muncă suplimentară prevăzută de lege. Mai mult, în cazul situațiilor de absență a salariatului care lucrează în schimburi și cu timpul de muncă de 10-12 ore, înlocuirea acestui salariat ar putea fi o necesitate stringentă pentru întreprinderile care furnizează servicii importante pentru populație, cum ar fi energie electrică, gaz, apă, comunicații electronice ș. a.</p>	<p>Totodată, în contextul speței dezbătute în cadrul ședinței din 25 ianuarie 2023, în care se invoca că angajatorul nu poate dispune, în cazul lipsei nemotivate a salariatului, înlocuirea acestuia cu un alt salariat, observăm că articolul 104 alineatul (3) litera b) din Codul muncii, prevede posibilitatea atragerii la muncă suplimentară a salariatului „pentru continuarea muncii în caz de neprezentare a lucrătorului de schimb, dacă munca nu admite întrerupere. În aceste cazuri, angajatorul este obligat să ia măsuri urgente de înlocuire a salariatului respectiv.” În același timp, alineatul (4) al aceluiași articol prevede posibilitatea atragerii la munca suplimentară și în alte cazuri decât cele prevăzute la alineatul (2) și (3). În opinia noastră, problema este generată, în mare parte, de necunoașterea sistematică a legislației muncii, dar nu de lacune normative.</p>
<p>Nu se acceptă. De fapt amendamentul propus oferă o mai multă flexibilitate pentru angajator în ceea ce ține de evidența timpului de muncă. Adică fie el va ține evidența așa cum este astăzi în vigoare și anume conform modelului aprobat prin convențiile colective naționale sau să țină evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat în condițiile</p>	<p>Pct. 17, intenția de modificare a articolului 106, în opinia Ministerului norma prin care obligă angajator la ținerea evidenței timpului de muncă al salariatului urmărește scopul de a garanta respectarea de către angajator al timpului de muncă reglementat de Codul muncii și remunerării echitabile a salariatilor. Astfel, considerăm necesar a se analiza suplimentar asupra eventualei impact negativ pe care l-ar putea avea propunerea autorului față de salariați. Totodată, aducem cu titlu de exemplu și prevederile</p>

articolului 119 alineatul (1) din Codul muncii al României potrivit căruia „Angajatorul are obligația de a tine la locul de muncă definit potrivit art. 16¹ **evidența orelor de muncă prestare zilnic de fiecare salariat**, cu evidențierea orelor de începere și de sfârșit ale programului de lucru, și de a supune controlului inspectorilor de muncă aceasta evidentă, ori de câte ori se solicită acest lucru.” În opinia Ministerului obligativitatea ținerii evidenței urmează a fi menținută, dar, în același timp, acordându-i libertatea de a alege modalitatea de ținere a acestei evidențe, în funcție de natura activităților desfășurate. Prin urmare, considerăm necesar excluderea doar a textului „*în modul stabilit*” din articolul 106 din Codul muncii.

Pct. 23, intenția de modificare al **articolului 198**, atragem atenția autorului că Codul muncii leagă de regulamentul intern un șir de obligații ale angajatorului, cum ar fi de exemplu cea de la articolul 10 alineatul (2) litera f⁵) cu privire obligația de introducere în regulamentul intern al unității a dispozițiilor privind interzicerea discriminării. În ipoteza în care, regulamentul intern al unității va deveni unul opțional, obligațiile legate prin lege de acesta nu vor fi executate. Totodată, observăm că și prevederile Codului muncii al României cu privire la regulamentul intern au un caracter imperativ. De asemenea, articolul L1311-2 din Codul muncii al Franței stabilește că „L'établissement d'un règlement intérieur est obligatoire dans les entreprises ou établissements employant au moins cinquante salariés” (Stabilirea [Aprobarea] regulamentelor interne este obligatorie în firmele sau unitățile care angajează cel puțin cincizeci de salariați — tr. a.).

stabilite cu salariatii prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia. Adică angajatorul trebuie să aibă acord scris cu angajatul în care să fie stipulată o modalitate de ducere a evidenței timpului de muncă. În special, urmare pandemiei au apărut noi modalități și activități specifice legate de munca la distanță, activitate de curierat, etc. Dacă s-a referit în aviz la legislația României și anume același articol citat menționează că pentru salariatii mobili și salariatii care desfășoară muncă la domiciliu, angajatorul ține evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat în condițiile stabilite cu salariatii prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia ce reprezintă o redacție asemănătoare cu cea din proiect.

Nu se acceptă.

Articolul dat a fost modificat prin schimbarea accentului obligației angajatorului din a introduce în regulamentul intern al unității dispoziții privind interzicerea discriminărilor după oricare criteriu și a hărțuirii sexuale prin obligarea de a asigura interzicerea discriminărilor după oricare criteriu și a hărțuirii sexuale. Astfel de obligații de acest gen deja sunt incluse în acest articol cum ar fi: să întreprindă măsuri de prevenire a hărțuirii sexuale la locul de muncă, precum și măsuri de prevenire a persecutării pentru depunere în organul competent a plângerilor privind discriminarea; să asigure condiții egale, pentru femei și bărbați, de îmbinare a obligațiilor de serviciu cu cele familiale ș.a. Simpla introducerea a dispozițiilor privind interzicerea discriminării în regulamentul intern nu va face lipsirea riscului

		<p>Art. IX, pct. 5, Ministerul susține abrogarea listei activităților ale unități comerciale supuse autorizării sanitar-veterinare sau înregistrării de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, dar considerăm inutil inserarea acestor activități în anexa nr. 6 la Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară, întrucât sunt deja cuprinse în anexă dată.</p>	<p>survenirii a unor astfel de circumstanțe, în comparație cu mențiunea clară a obligației angajatorului de a acționa în caz de survenire a unor astfel de circumstanțe nedorite.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Modificările propuse în proiect soluționează incertitudinea existentă la eliberarea unor acte permise. Astfel, agenții economici vor avea certitudinea obținerii actului permisiv necesar pentru activitățile, care preconizează a fi desfășurate. Vor fi excluse tergiversările, conflictele și costurile nejustificate.</p>
<p>5.</p>	<p>Comisia Națională de Asigurări în Medicină (<i>demers nr.01-02/252 din 26.01.2023</i>)</p>	<p>Compania Națională de Asigurări în Medicină, în limitele competenței sale funcționale, comunică următoarele.</p> <p>Alin.(1) art.49 din Legea nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, prevede că în vederea ocrotirii sănătății, prevenirii apariției și răspândirii bolilor transmisibile și a celor profesionale, angajații și persoanele care practică munca individuală sânt supuși obligatoriu examenelor medicale la angajare și examenelor periodice în cazurile prevăzute de legislație.</p> <p>Propunerea de completare a alin.(3) art.49 din Legea nr.10/2009 are o formulare vagă, nefiind clar pentru care scop menționat mai sus (de prevenire a apariției și răspândirii bolilor transmisibile sau de prevenire a apariției și răspândirii bolilor profesionale) urmează a fi acoperite financiar de către CNAM efectuarea examenelor medicale la angajare sau periodice, fapt ce este necesar a fi elucidat în contextul estimării impactului financiar asupra fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală. Totodată, este important să menționăm că, conform prevederilor art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost modificat conform redacției similare propuse de Ministerul Sănătății prin completarea art.49 cu alineatul (6) și (7) cu următorul cuprins:</p> <p>”(6) Efectuarea examenelor medicale la angajare și examenelor periodice în scopul prevenirii apariției și răspândirii bolilor transmisibile se realizează în cadrul prestatorilor publici sau privați de asistență medicală primară, încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, costurile fiind acoperite din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM).</p> <p>(7) Efectuarea examenelor medicale la angajare și examenelor periodice în scopul prevenirii bolilor profesionale se realizează în cadrul prestatorilor publici sau privați de asistență medicală, costurile fiind acoperite de către angajator”.</p>

		<p>bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.</p> <p>Relevăm că în cadrul asistenței medicale primare pot fi efectuate examene medicale la angajare sau periodice în scopul prevenirii apariției și răspândirii bolilor transmisibile. Asistența medicală primară, acordată persoanelor în conformitate cu Programul unic, este acoperită financiar din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.</p> <p>În acest context, pentru a asigura formularea normei de completare a alin.(3) art.49 din Legea nr.10/2009 în conformitate cu cadrul normativ privind sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, opinăm necesitatea expunerii acesteia în următoarea redacție: <i>„Efectuarea examenelor medicale la angajare sau examenelor medicale periodice în scopul prevenirii apariției și răspândirii bolilor transmisibile se realizează în cadrul prestatorilor publici sau privați de asistență medicală primară, încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.”</i>.</p>	
6.	<p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (<i>demers nr.04-01/227 din 26.01.2023</i>)</p>	<p>Lipsa obiecțiilor și propunerilor.</p>	
7.	<p>Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (<i>demers nr.06-01/316 din 26.01.2023</i>)</p>	<p>La art. IV pct. 9, articolul 78, alineatul (2) din Codul muncii al RM nr. 154 din 28.03.2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648) cu modificările ulterioare, se propune completarea cu litera a) cu următorul cuprins:</p> <p><i>”a) în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă angajatorul nu deține informații despre motivul absenței”.</i></p> <p>Menționăm că, propunerea indicată vine în contradicție cu prevederile art. 86, alin. (1) lit. h) din Codul muncii, care prevede dreptul angajatorului de a desface contractul individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată, pentru</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit proiectului se modifică alineatul (2) al art. 78 din Codul muncii care prevede suspendarea Contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului. Potrivit Codului muncii dacă salariatul nu se prezintă mai mult de 4 ore, atunci salariatul poate fi concediat. Această soluție nu este una practică și nici normală, fiind cont de faptul că încetarea Contractului individual de muncă are ca efect achitarea către salariat a tuturor plăților la încetarea Contractului individual de muncă și</p>

	<p>absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă.</p> <p>În situația prevăzută la art. 86 alin. (1) lit. h) din Codul muncii, de asemenea se prezumă că angajatul a absentat fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă, sau fără ca angajatorul să cunoască motivul absenței.</p> <p>În esență este una și aceeași încălcare, adică <u>absența nemotivată a angajatului de la locul de muncă</u>, doar că reieșind din modificarea propusă consecințele juridice pentru angajați pot fi diferite, fapt care poate genera abuzuri din partea angajatorului, care în cazuri similare, va aplica prevederile legale diferențiat, după bunul plac, care poate avea ca efect discriminarea unor angajați în raport cu alții, fapt care nu este admisibil.</p> <p>În temeiul celor expuse, considerăm necesară și oportună excluderea din proiectul de lege a propunerii de modificare și completare cu lit. a¹) a art. 78, alin. (2) din Codul muncii, cu menținerea în continuare în vigoare a art. 78, alin. (2) din Codul muncii în redacția actuală.</p>	<p>raportări către autoritățile statului. În cazul în care salariatul revine într-o anumită perioadă de timp cu justificative, legislația nu prevede modul de restituire a sumelor achitate de angajator și în general modul de gestionare a situației respective. În același timp, legislația nu indică cât timp trebuie să aștepte angajatorul până a emite ordinul de concediere, fapt care creează o incertitudine privitor la acțiunile pe care trebuie să le întreprindă angajatorul în această situație. Este mult mai ușor să anulezi ordinul de suspendare a Contractului individual de muncă decât să faci procedura de restituire a plăților achitate salariatului, corectarea registrelor interne și corectarea rapoartelor.</p>
	<p>La art. IV pct. 21, articolul 116, se propune modificarea alin. (5), cu următorul cuprins:</p> <p><i>„(5) Dacă concediile de odihnă anuale au fost programate în conformitate cu prevederile alin (1) și (2) din prezentul articol, acestea sunt obligatorii atât pentru angajator, cât și pentru salariat, iar angajatorul este în drept să emită ordin (dispoziție, decizie, hotărâre) de acordare a concediului de odihnă anual, în lipsa cererii salariatului”.</i></p> <p>De menționat că, modificarea în redacția propusă vine în contradicție cu prevederile art. 115, alin. (5) lit. h) din Codul muncii, care prevede că, concediul de odihnă anual poate fi acordat integral sau, în baza unei cereri scrise a salariatului, poate fi divizat în părți, una dintre care va avea o durată de cel puțin 14 zile calendaristice.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Redacția propusă în proiect a fost modificată punându-se accent pe transformarea din obligație în drept pentru angajator în ceea ce ține de: a) evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat, fie în baza modului stabilit prin convențiile colective fie prin acord scris individual cu salariații; b) programării concediilor anuale; c) întocmirii și deținerii de Regulamente interne ale unității.</p> <p>Astfel, alineatul (5) va avea următorul cuprins:</p> <p><i>„(5) Dacă concediile de odihnă anuale au fost programate în conformitate cu prevederile alin (1) și (2) din prezentul articol, acestea sunt obligatorii atât pentru angajator, cât și pentru salariat”.</i></p>

	<p>Suplimentar, potrivit art. 118 alin. (3) din Codul muncii, în cazuri excepționale, dacă acordarea integrală a concediului de odihnă anual salariatului în anul de muncă curent poate să se răsfrângă negativ asupra bunei funcționări a unității, o parte din concediu, cu consimțământul scris al salariatului și cu acordul scris al reprezentanților salariaților, poate fi amânată pentru anul de muncă următor. În asemenea cazuri, în anul de muncă curent, salariatului i se vor acorda cel puțin 14 zile calendaristice din conținutul concediului de odihnă anual, partea rămasă fiindu-i acordată până la sfârșitul anului următor.</p> <p>De asemenea, sunt frecvente situațiile când după programarea concediilor conform prevederilor art. 116 din Codul muncii, la angajat se schimbă situația și ultimul dorește să plece în concediu într-o altă perioadă (mai înainte sau mai târziu decât perioada programată).</p> <p>Acordarea dreptului angajatorului de a emite ordin (dispoziție, decizie, hotărâre), de acordare a concediului de odihnă anual, <u>în lipsa cererii salariatului</u>, de asemenea poate genera abuzuri din partea angajatorului, care nu va lua în considerație schimbarea situației la angajat, precum și discriminarea unor angajați în raport cu alții, prin emiterea ordinului/dispoziției de acordare a concediului de odihnă anual, în lipsa cererii doar a unor salariați aparte, la discreția sa.</p> <p>În temeiul celor expuse, considerăm necesară și oportună menținerea în continuare în vigoare a art. 116 alin. (5) din Codul muncii în redacția actuală.</p>	
	<p>La art. VII pct. 1, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare.</p> <p>Propunem completarea proiectului de Lege prin completarea art. 46¹ alin. (5) cu litera e), în următoarea redacție:</p> <p>”e) încălcarea a fost depistată în cadrul controalelor tehnice, programate și efectuate conform Legii nr. 131/2012 privind controlul</p>	<p>Se comentează.</p> <p>Propunerea privind completarea art.46¹ alin. (5) cu litera e) nu ține de obiectul proiectului de lege, aceasta va fi luată în calcul în contextul exercițiului amplu de revizuire a cadrului normativ și instituțional în domeniul controlului de stat, care se va solda cu mai multe modificări, inclusiv, și a Legii nr.131/2012</p>

de stat asupra activității de întreținător, în rezultatul cărora au fost emise prescripții”. Respectiva propunere de completare a Codului cu norma menționată, urmărește scopul de a exclude echivocul la aplicarea prevederilor art. 46¹. De notat faptul că, în conformitate cu art. 14 lit. o) al Legii cu privire la energetică nr. 174/2017, ANRE, în calitate de organ al supravegherii energetice de stat, efectuează controale tehnice ale rețelelor electrice și termice, ale instalațiilor electrice și termice în scopul prevenirii avariilor, incendiilor, electrocutărilor și/sau a exploziilor. În procesul efectuării controalelor tehnice menționate, inspectorii din cadrul ANRE respectă procedurile prevăzute de Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător, cu excepțiile prevăzute expres în art. 15 alin. (2) din Legea cu privire la energetică nr. 174/2017. În cazul depistării încălcărilor de ordin tehnic în urma controalelor efectuate, de către inspectorii din cadrul ANRE se emit prescripții în numele persoanelor supuse controlului, cu indicarea termenului în care încălcările urmează a fi înlăturate.

În cazul neexecutării în termen a prescripțiilor înaintate, survine răspunderea contravențională prevăzută de art. 163¹ al Codului contravențional.

Prin urmare, pentru excluderea cazurilor de interpretare ambigue a cadrului normativ în sensul necesității întocmirii planului de remediere în aceste cazuri, ANRE consideră necesar și oportun de a prevedea expres faptul că respectiva procedură nu este aplicabilă în cadrul controalelor tehnice, programate și efectuate conform Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător, care s-au soldat cu emiterea prescripțiilor.

Mai mult ca atât, respectiva propunere se justifică inclusiv prin faptul că, persoana supusă controlului dispune de posibilitatea de a executa/remedia în mod benevol încălcările stabilite în cadrul controlului, prin executarea prescripției emise de către organul supravegherii energetice de stat, fie organul supravegherii tehnice de stat (AST), fiindu-i acordat în acest sens un termen de cel puțin 30 de zile, motiv pentru care este alogic ca în cadrul procesului

privind controlul de stat asupra activității de întreținător și a Codului Contravențional.

		<p>contravențional inițiat ca urmare a neexecutării prescripției, să fie întocmit un plan de remediere, care să dubleze conținutul actului administrativ neexecutat. Or, în consecință necesitatea întocmirii Planului de remediere în cazurile de neexecutare a prescripțiilor emise de organul supravegherii energetice de stat sau organul supravegherii tehnice de stat (AST), în esență are ca efect tergiversarea atragerii la răspundere contravențională a persoanelor inovate.</p> <p>Mai mult ca atât, potrivit art. 27 alin. (1) din Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, obiectele energetice au grad sporit de pericol.</p> <p>De asemenea conform art. 4 din Legea nr. 116 din 18.05.2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase, „(1) <i>Prezenta lege are ca obiectiv aplicarea, la nivel de stat, a unui complex de măsuri de neadmitere, preîntâmpinare a avariilor industriale și catastrofelor cu caracter tehnogen și de lichidare a efectelor produse de acestea.</i></p> <p>(2) <i>Prevederile prezentei legi se extind asupra tuturor agenților economici, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare a lor, care desfășoară activități în domeniul securității industriale”.</i></p> <p>În aceste condiții, acordarea termenului pentru executarea prescripției, iar ulterior întocmirea Planului de remediere conform art. 46¹ din Codul contravențional, poate avea ca consecință provocarea de avarii, incendii, electrocutări, explozii și/sau pot pune în pericol viața ori sănătatea oamenilor, precum și producerea unor avarii industriale și catastrofelor cu caracter tehnogen.</p> <p>În aceste condiții, în scopul preîntâmpinării consecințelor negative care pot urma, este imperioasă completarea cu litera e) a art. 46¹ alin. (5) Cod contravențional, în redacția propusă.</p>	
8.	Ministerul Apărării	Comunică că își menține poziția reflectată în avizul cu nr.11/6 din 04.01.2023. Astfel, la Art.III din proiectul prezentat (Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei):	

(demers nr. 11/138 din
28.01.2023)

1. Se acceptă excluderea la articolul 11 alineatul (2) și (9) a textului „și agenții economici, indiferent de tipul de proprietate”.

2. La articolul 44, denumirea articolului și alineatul (1), propunem să fie modificat după cum urmează: „Articolul 44. Obligațiile autorităților publice, ale instituțiilor publice și ale agenților economici

(1) Autoritățile publice, instituțiile publice și agenții economici, indiferent de tipul de proprietate, în privința salariilor proprii, sunt obligați:

a) să țină evidența la zi și să comunice lunar centrelor militare, cu excepția agenților economici, datele privind încadrările și eliberările din serviciu. Instituțiile de învățământ, indiferent de tipul de proprietate, sunt obligate, de asemenea, să comunice centrelor militare, în termen de 10 zile de la data începerii studiilor, numele studenților și elevilor care nu au îndeplinit serviciul militar și audiază cursurile anului I de învățământ pe facultăți și specializări, în termen de 30 zile – numele studenților și elevilor (recruților) care și-au întrerupt studiile, au fost exmatriculați sau au rămas repetenți, să întocmească anual tabelele nominale ale studenților și elevilor din ultimul an de studii și să le prezinte, la cerere, centrelor militare;

b) să încadreze, cu excepția agenților economici, în serviciu recruți și rezerviști numai dacă aceștia au fost luați în evidență de centrul militar;

c) să întocmească, anual tabelele nominale ale tinerilor care urmează să fie recrutați și să le prezinte, la cerere, centrelor militare;

d) să verifice, dacă recruții și rezerviștii respectă regulile de evidență militară și să ia măsurile necesare în acest sens;

e) să acorde, la solicitarea recruților chemați pentru încorporare, un concediu plătit de 5 zile, în scopul rezolvării problemelor personale și familiale;

S-a luat act.

Nu se acceptă.

Art. 57 alin. (1) lit. c) din Codul muncii ce prevede obligativitatea prezentării documentelor de evidență militară pentru recruți și rezerviști la încheierea Contractului individual de muncă a fost abrogat. Odată cu acest amendament angajatorii nu au pârghii pentru organizarea unei astfel de evidențe militare pentru recruți și rezerviști, deoarece nu mai au dreptul să ceară documentele de evidență militară la angajare. Mai mult ca atât, cererea de a prezenta acest document poate fi calificată de către potențialul angajat ca o depășire a atribuțiilor de serviciu și o încălcare a prevederilor confidențialității datelor personale. Totodată, refuzul de angajare în acest caz poate fi calificat ca o discriminare a candidatului față de alți candidați, deoarece Codul muncii în principiile sale fundamentale, interzice orice discriminare în raporturile de muncă.

Prin urmare, statul urmează a găsi alte modalități de a fi informat ce ține de evidența militară, în special, în ultimii ani au fost lansate și activează mai multe Registre deținute de organele statului ce permit obținerea informației despre recruți și rezerviști fără a obliga angajatorii de ține astfel de evidențe.

	<p>f) să acorde recruților și rezerviștilor, chemați la centrele militare pentru clarificarea situației militare, un concediu plătit de cel mult 3 zile;</p> <p>g) să înnăneze, cetățenilor ordinele de chemare ale centrelor militare și să asigure prezentarea lor la data, ora și locul prevăzut în ordin.”.</p> <p>3. La articolul 45 alineatul (7), menținerea textului ”și agenții economici”, pentru a asigura anunțarea și prezentarea cetățenilor chemați prin ordinele centrelor militare, acordării concediului recruților, conform prevederilor art.44 alineatul (1) în redacția propusă mai sus.</p> <p>Suplimentar la proiectul de lege prezentat inițial (cu nr.18-23-12427 din 22 decembrie 2022), în proiectul prezentat în mod repetat, autorul a prevăzut excluderea din art.7 alin.(1) din Legea nr.1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate (Art.II din proiect) a asigurării evidenței militare a rezerviștilor de către agenții economici, precum și excluderea din art.366 alin.(2) din Codul contravențional (Art.VII din proiect) al Republicii Moldova a răspunderii contravenționale a agenților economici pentru ne prezentarea datelor privind evidența militară și a modificărilor survenite la acestea cu privire la recruți, militari și rezerviști.</p> <p>Propunem excluderea Art.II și Art.VII din proiectul prezentat, cu menținerea asigurării evidenței militare a rezerviștilor de către agenții economici, deoarece agenții economici necesită să realizeze măsuri de asigurare a evidenței militare, conform prevederilor Constituției Republicii Moldova, Legii nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, Legii nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legii nr.1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legii nr.1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea și alte acte normative.</p> <p>Totodată, comunicăm că elaborat un proiect de lege pentru modificarea Legii cu privire la apărarea națională, Legii cu privire la</p>	<p>Nu se acceptă. A se vedea argumentele expuse la pct.2</p> <p>Nu se acceptă. Obligațiile date sunt improprie mediului de afaceri.</p>
--	--	---

		<p>pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legii cu privire la rezerva Forțelor Armate și altor acte normative pentru îmbunătățirea sistemului de evidență și analiză a resurselor umane și materiale necesare pentru apărarea națională, care în viitorul apropiat va fi prezentat spre coordonare.</p>	
	<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (<i>demers nr.05/2-441 din 26.01.2023</i>)</p>	<p>La proiectul de lege: La Art. XI (modificarea art. 6 alin. (4) al Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe) se propune completarea alineatului propus spre modificare la final, cu textul „cu respectarea procedurii de adoptare a hotărârilor de către Adunarea generală a proprietarilor din condominiu prevăzută de Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu”.</p>	<p>Nu se acceptă. Completarea în cauză nu va permite desfășurarea procesului de schimbare a destinației în prezent, până nu o să fie un condominiu funcțional, în special, luând în calcul că urmează o perioadă destul de îndelungată până Legea nr.187/2022 va fi pusă în aplicare. În același timp, în situația în care deja este format un condominiu (în corespundere cu Legea nr.187/2022) prevederile de procedură și așa vor fi aplicate în concordanță cu legea în cauză, în lipsa altor proceduri prevăzute de o lege, și trimiterea este de prisos.</p>
<p>9.</p>		<p>La Art. XIII pct. 2 (completarea art. 4 al Legii nr. 150/2017 cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, cu alineatul (8)) reiterăm recomandarea de excludere a alineatului (8) propus spre completare, expusă prin scrisoarea nr. 05/2-95 din 09.01.2023, și anume: luând în considerare că prevederea propusă spre includere figurează în art. 14 alin. (1) lit. m)-p) din Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, întru evitarea repetării acestei norme, se recomandă excluderea alineatului (8) propus spre completare. În context, menționăm că Legea nr. 150/2017 prevede doar înregistrarea obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară, a dreptului de proprietate și a altor drepturi reale asupra acestora, grevurilor acestor drepturi, nașterii, modificării și încetării lor, statutul Registrului obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară,</p>	<p>Se acceptă. Alineatul (8) a fost exclus. Concomitent, au fost acceptate propunerile înaintate de către Agenția Relații Funciare și Cadastru.</p>

	<p>crearea, ținerea, reorganizarea și lichidarea acestuia, drepturile, obligațiile și responsabilitatea deținătorului Registrului, însă nu poate reglementa procedura de autorizare a construcțiilor, reglementată de prevederile Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, pentru construcții de orice gen, categorice, destinație și tip de proprietate, cu excepția obiectelor cu caracter militar sau secret, care se autorizează în mod special.</p>	
<p>Nu se acceptă. Anexa nr. 3 la Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior prevede o listă expresă de activități pentru care este necesară autorizarea/înregistrarea sanitar-veterinară. La eliberarea actelor permise, ANSA se conduce de Anexa nr. 6 la Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară. Între aceste 2 acte normative există diferențe semnificative cu referire la activitățile care urmează a fi autorizate și denumire (Comerț/unitate). Menționăm, că propunerile din proiect vizează doar operatorii care comercializează produse alimentare de origine animală și Legea nr. 50/2013 nu poate fi invocată în aviz. Totodată, nu atestăm suprapuneri cu Legea nr. 221/2007, dimpotrivă se elimină unele suprapuneri. Elaborarea și promovarea unui proiect de lege poate necesita un termen destul de mare. Modificările propuse în proiect au menirea de a soluționa prompt</p>	<p>Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, comunica că nu susține proiectul propus spre avizare, în redacția dată. Totodată, se consideră necesar admiterea celor expuse în avizul nr.10-145 din 13.01 .2023, or la ședința din 25 ianuarie curent, organizată în incinta Casei Guvernului, nu s-a ajuns la un consens pe marginea propunerilor la proiectul în cauză.</p> <p>1. Art. VI propus spre avizare, nu se acceptă. Articolul necesită a fi revizuit, întrucât există o suprapunere de activități care deja sunt supuse autorizării sanitar veterinare de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (Anexa nr.6 din Legea 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară pct. 3.3, 5.4, 5.7). De asemenea se suprapune cu art.23¹ alin.(3) lit.b) din Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normelor de sănătate și de bunăstare a animalelor, care prevede că operatorii care comercializează produse alimentare de origine nonanimală deja se supun înregistrării oficiale pentru siguranța alimentelor. Respectiv, se menționează că procedura de autorizare sanitară veterinară este una complicată, ce obligă operatorii să dețină un contract de angajare/prestare servicii încheiat cu un medic veterinar, ceea ce nu este relevant pentru operatorii ce practică activități de comerț. Autorizarea sanitară veterinară a operatorilor din domeniul comerțului nu ar contribui la facilitarea mediului de afaceri dimpotrivă, ar impune bariere. Subsecvent, se menționează</p>	<p>10. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor <i>(demers nr.10-391 din 30.01.2023)</i></p>

<p>incertitudinea existentă la eliberarea unor acte permise. Astfel, agenții economici vor avea certitudinea obținerii actului permisiv necesar pentru activitățile, care preonizează a fi desfășurate. Vor fi excluse tergiversările, conflictele și costurile nejustificate.</p>	<p>că, la nivel de Uniune Europeană, operatorii care practică activități de comerț, se supun înregistrării sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor, procedura simplificată de obținere a actului permisiv de la autoritatea competentă.</p> <p>Astfel, în scopul facilitării activităților operatorilor ce practică activități de comerț cu produse alimentare și alimentație publică, este necesar de a modifica un șir de acte normative ce reglementează activitatea operatorilor din domeniul alimentar, și anume: Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, Legea nr.50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normelor de sănătate și de bunăstare a animalelor și Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor. Astfel, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, se află la etapa de definitivare a propunerilor de modificare a actelor normative menționate <i>supra</i> și urmează ca în termeni proximi să fie remise Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pentru promovare, contribuind astfel la facilitarea activității operatorilor din domeniul alimentar.</p>	
<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerile de modificare au scopul de a unifica toate tipurile de activități ce necesită autorizarea/înregistrarea sanitar-veterinară și aceasta să fie prevăzute în un singur act normativ, în Anexa nr. 6 la Legea nr. 221/2007, care clasifică în mod clar în 2 capitole distincte ce activități sunt supuse autorizării și înregistrării. Mai mult, să fie o formulare unică pentru obiectul actului permisiv (în prezent există divergențe considerabile la formularea obiectului, fapt care creează incertitudini). Din aceste considerente se propune excluderea anexei nr. 3.</p>	<p>2. La art. IX, în pct.1-4, se propune substituirea cuvintelor „anexele nr.3 și 4” cu cuvintele „din domeniul alimentar și unitățile de alimentație publică” – la formele gramaticale corespunzătoare.</p>	
<p>Nu se acceptă.</p>	<p>3. Art. XI, pct.1 – nu se acceptă</p>	

În ce privește modificarea art.4 alin.(10) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în partea ce ține de excluderea textului „*încălcări foarte grave în sensul prezentei legi*” și substituirea cu textul „*indici de infracțiune sau când persoana controlată comite aceeași încălcare gravă sau foarte gravă de două și mai multe ori*” - **nu se susține.**

Se menționează faptul că, în cazul încălcărilor foarte grave, se creează pericol iminent și imediat pentru mediu, viața, sănătatea și proprietatea persoanei controlate și/sau angajații acesteia ori creează pericol iminent și imediat pentru societate. Aceste încălcări nu pot fi omise în scopul facilitării mediului de afaceri și în detrimentul siguranței societății și a drepturilor omului.

Propunerea înaintată vine efectiv să înlocuiască „foarte grave” cu „infracțiuni”, odată ce pentru infracțiuni există un mecanism clar de identificare și calificare, ceea ce la moment nu este pentru „foarte grave” și, ce este mai important, țintește anume în categoria încălcărilor foarte grave care pot avea un grad sporit de pericol social (fiind prevăzute de legea penală).

Atenționăm că, însăși calificarea din Legea nr.131/2012 a încălcărilor în minore, grave și foarte grave se referă în primul rând la modul de apariție și materializare a riscului (luând în calcul că inspectorul trebuie să reacționeze anume la risc), dar nu neapărat în raport cu mărimea prejudiciului sau pericolului pentru societate. Astfel, pot fi încălcări „foarte grave” ca și modalitate de materializare a riscului (imediat și în mod iminent), însă care nu este necesar să poarte un nivel sporit de pericol social. Ori intenția modificării anume că este selectarea încălcărilor foarte grave la care inspectorul trebuie să reacționeze cu tot spectrul de atribuții, de încălcările „foarte grave” pe care ar putea să le elimine prin consultare, prescripții și colaborare cu agentul economic.

Amintim că lipsa de claritate în această privință și a dus în primul rând la nerespectarea controlului consultativ în primii 3 ani.

Astfel, în cazul existenței unui prejudiciu sau grad de pericol social înalt răspunderea pentru încălcările (fie contravenționale sau penale) va surveni în orice caz, exact în modul prevăzut de legea penală sau contravențională.

Se comentează.

4. Subsecvent, în scopul protecției sănătății consumatorilor se propune completarea Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător cu alin.4¹ care va avea următorul cuprins:

„4¹ Prin derogare de la alin.4 în cazul încălcărilor grave și foarte grave inclusiv al existenței unui pericol pentru mediu, viața, sănătatea și proprietatea persoanei controlate și/sau angajații acesteia ori a unui pericol iminent și imediat pentru societate termenul de executare a prescripției nu poate depăși 30 zile”

Este de menționat, că actualmente, în conformitate cu alin.4 termenul de executare a prescripției este de minimum 30 zile cu excepția cazului prevăzut la art.28 alin.(9). În această situație, organul de control se află în imposibilitatea de a indica un termen de executare a prescripției mai mic de 30 zile chiar dacă încălcările depistate sunt grave și foarte grave și prezintă un pericol pentru viața și sănătatea oamenilor. De exemplu, în cazul depistării produselor alimentare neconforme reglementărilor din domeniul alimentar care dăunează sănătății, în conformitate cu art.8 alin.(6) - (9) și art.30 alin.(1) din Legea nr.306/2018 privind siguranța alimentelor se aplică prescripția de retragere de pe piață a acestora. În această situația termenul de 30 zile este prea mare, existând riscul ca produsele alimentare neconforme plasate pe piață să aducă prejudicii iremediabile vieții și sănătății consumatorilor.

Totodată, cu referire la ambiguități ce se referă la procedura de contestare a actelor administrative emise în cadrul controalelor planificate și inopinate se expun următoarele.

În conformitate cu pct.7 din Hotărârea Guvernului nr.600/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Agenția, are misiunea de a asigura implementarea politicilor statului în domeniile orientate spre garantarea siguranței alimentelor și a calității produselor alimentare, inclusiv a alcoolului etilic, a producției alcoolice, produselor vitivinicole și a berii, întreținerea unui sistem de măsură publice menite să asigure sănătatea animală și protecția plantelor,

Propunerile înaintate la pct.4 din aviz sunt binevenite și vor fi luate în calcul în contextul exercițiului amplu de revizuire a cadrului normativ și instituțional în domeniul controlului de stat, care se va solda cu mai multe modificări, inclusiv a Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător.

	<p>inofensivitatea produselor alimentare și a materiei prime, siguranța ocupațională, precum și protecția consumatorilor în domeniul alimentar.</p> <p>Potrivit art.28 alin.(1) lit.i) din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor, Agenția asigură protecția consumatorilor în domeniul produselor alimentare, la toate etapele lanțului alimentar.</p> <p>Prin urmare, Agenția este autoritatea de control care asigură respectarea drepturilor și intereselor consumatorilor, prin intermediul executării controalelor planificate (art.14-18) și inopinate (art.19) reflectate în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, la toate etapele lanțului alimentar.</p> <p>Astfel, în conformitate cu art.305 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, este</p>	
--	--	--

5 (1) Persoana supusă controlului care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, prin delegația de control, decizia de prelungire a duratei controlului sau prin procesul-verbal de control, prin acțiunile sau inacțiunile inspectorului este în drept să le conteste, în tot sau în parte, prin depunerea la organul de control a unei cereri prealabile de contestare, în formă scrisă. Procesul-verbal de control se contestă la organul de control dacă acesta nu conține constatarea contravenției sau semne ale contravenției în condițiile art.28 alin.(91);

(1¹) Cererea prealabilă de contestare a delegației de control, a deciziei de prelungire a duratei controlului sau a procesului-verbal de control în care nu sânt dispuse prescripții sau măsuri restrictive se depune în termen de până la 30 de zile de la data în care persoana supusă controlului i-a fost sau trebuia să-i fie adusă la cunoștință delegația de control, decizia de prelungire a duratei controlului sau, respectiv, procesul-verbal de control.

(1²) Cererea prealabilă de contestare a procesului-verbal de control în care a fost dispusă **măsura restrictivă** de suspendare a activității agentului economic se **depune în termenul stabilit pentru executarea măsurii restrictive în cauză.**

(2) Examinarea și emiterea deciziei pe marginea cererii prealabile de contestare se realizează în termen de **până la 10 zile** lucrătoare de la data depunerii cererii. În cazul în care se contestă prescripția sau măsura restrictivă, examinarea și emiterea deciziei pe marginea cererii prealabile de contestare se realizează în termenul stabilit în procesul-verbal de control pentru executarea prescripției sau a măsurii restrictive, dar nu în mai mult de **10 zile lucrătoare** de la data depunerii cererii. Examinarea și emiterea deciziei pe marginea cererii prealabile de contestare a activității agentului economic se realizează în termen de până la **5 zile lucrătoare** de la data depunerii cererii.

(3) Contestarea prescripției și a măsurilor restrictive sau a părții sancționatorii din procesul-verbal de control suspendă efectul acestora doar în termenul și în limitele dispuse de organul de control după depunerea cererii prealabile de contestare și doar la solicitarea persoanei supuse controlului.

(4) Acțiunile și inacțiunile inspectorilor pot fi contestate la conducătorul organului de control, în formă scrisă.

(5) Examinarea petițiilor și cererilor prealabile de contestare, conform procedurii prealabile în contencios administrativ, depuse de persoana controlată la organul de control se efectuează doar în cadrul consiliilor de soluționare a disputelor, a căror funcționalitate este asigurată de către conducătorul organului de control. Consiliile de soluționare a disputelor funcționează în cadrul organului de control, iar din componența acestora fac parte, în mod obligatoriu, cel puțin trei reprezentanți ai asociațiilor din mediul de afaceri (cu relevanță pentru domeniul de control sau aspectele contestate), conducătorii principalelor subdiviziuni din cadrul organului de control și reprezentantul autorității publice centrale aferente domeniului. Reprezentant al asociațiilor din mediul de afaceri, în sensul prezentei legi, este asociația aleasă în mod transparent și public, conform procedurii stabilite de Guvern.

Consiliile de soluționare a disputelor își organizează și își desfășoară activitatea conform regulamentului-cadru aprobat de Guvern.

(5¹) Decizia cu privire la rezultatele examinării cererii prealabile de contestare poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ, cu excepția deciziei cu privire la rezultatele examinării cererii prealabile de contestare, emisă în cazul prevăzut la art.28 alin.(9).

reflectată procedura de contestare a controlului și/sau a rezultatelor acestuia, care în unele cazuri denotă o incertitudine și induc în eroare persoanele supuse controlului de a percepe modul de contestare a actelor administrative emise de către inspectorii Agenției în cadrul controalelor de stat.

Astfel, potrivit alin.(5) din același articol, examinarea petițiilor și cererilor prealabile de contestare, conform procedurii prealabile în contenciosul administrativ, depuse de persoana controlată la organul de control se efectuează doar în cadrul consiliilor de soluționare a disputelor, a căror funcționalitate este asigurată de către conducătorul organului de control. Consiliile de soluționare a disputelor funcționează în cadrul organului de control, iar din componența acestora fac parte, în mod obligatoriu, cel puțin trei reprezentanți ai asociațiilor din mediul de afaceri (cu relevanță pentru domeniul de control sau aspectele contestate), conducătorii principalelor subdivizii din cadrul organului de control și reprezentantul autorității publice centrale aferente domeniului. Reprezentant al asociațiilor din mediul de afaceri, în sensul prezentei legi, este asociația aleasă în mod transparent și public, conform procedurii stabilite de Guvern.

La 25 aprilie 2018, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.380 din aceeași dată, cu privire la aprobarea Regulamentului – cadru privind organizarea și funcționarea Consiliului pentru soluționarea disputelor în cadrul organelor de control, în temeiul

[Art.30 al.(51) modificat prin LP155 din 15.07.22, MO246-250/05.08.22 art.474; în vigoare 05.09.22]

(6) În scopul examinării practicii defectuoase în domeniul controlului de stat este creat Consiliul Național de Soluționare a Disputelor în Domeniul Controlului de Stat (în continuare – Consiliu Național). Consiliul Național nu soluționează petiții individuale, acestea fiind examinate doar în calitate de exemple pentru atestarea carențelor în lege sau aplicării defectuoase a legii. Regulamentul Consiliului Național este aprobat de Guvern.

(7) Funcționalitatea Consiliului Național este asigurată de autoritatea de supraveghere a controalelor. Membrii Consiliului Național sânt conducătorii organelor de control, reprezentanți ai asociațiilor de întreprinzători (sau din mediul de afaceri), aleși pe principii de paritate, și conducătorul autorității de supraveghere a controalelor, care prezidează ședințele consiliului. Ședințele Consiliului Național se desfășoară având în vedere petițiile/adresările survenite sau temele propuse de membri și se încheie cu adoptarea deciziilor obligatorii pentru membrii vizajați.

art.30 alin.(5) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

Conform pct.23 din hotărârea de Guvern precitată, obiect al contestațiilor, în sensul Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător îl constituie: a)delegația de control; b)decizia de prelungire a duratei controlului; c) procesul-verbal de control; d)acțiunile sau inacțiunile inspectorului/inspectorilor aferente controlului.

În conformitate cu pct.24 din aceeași hotărâre, nu constituie obiect al contestațiilor în sensul prezentului Regulament-cadru procesele-verbale de control prin care au fost constatate contravenții.

Prin urmare, se comunică că, la alin.(5) din art.30 din Legea nr.131/2012, legiuitorul a indicat exhaustiv că cererile prealabile de contestare, conform procedurii prealabile în contenciosul administrativ, depuse de persoana controlată la organul de control se efectuează doar în cadrul consiliilor de soluționare a disputelor, a căror funcționalitate este asigurată de către conducătorul organului de control.

Aparent, se distinge că toate actele administrative individuale defavorabile emise în cadrul controlului de stat se contestă de către persoana supusă controlului cu cerere prealabilă în cadrul Consiliului pentru soluționarea disputelor, iar potrivit pct.23 din Hotărârea de Guvern nr.380/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Consiliului pentru soluționarea disputelor în cadrul organelor de control, obiect al contestațiilor, în sensul Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător îl constituie doar: a) delegația de control; b) decizia de prelungire a duratei controlului; c) procesul-verbal de control; d) acțiunile sau inacțiunile inspectorului/inspectorilor aferente controlului.

Astfel, prescripțiile și măsurile restrictive, întocmite de către inspectorii Agenției sunt exceptate de a fi examinate în cadrul Consiliului pentru soluționarea disputelor din considerentul că

pct.23 din Hotărârea Guvernului nr.380/2018 indică exhaustiv care sunt actele administrative contestabile în cadrul Consiliului.

Cât ține de componența Consiliilor de soluționare a disputelor, se reiterează că acesta, în conformitate cu alin.(5) din art.30 Consiliile de soluționare a disputelor funcționează în cadrul organului de control, iar din componența acestora fac parte, în mod obligatoriu, cel puțin trei reprezentanți ai asociațiilor din mediul de afaceri (cu relevanță pentru domeniul de control sau aspectele contestate), conducătorii principalelor subdiviziuni din cadrul organului de control și reprezentantul autorității publice centrale aferente domeniului. Reprezentant al asociațiilor din mediul de afaceri, în sensul prezentei legi, este asociația aleasă în mod transparent și public, conform procedurii stabilite de Guvern.

Prin urmare, se atrage atenția că reprezentanții asociațiilor din mediu de afaceri nu sunt funcționari publici din cadrul Agenției și nu sunt inițiați² în domeniul controalelor (planificate și inopinate) asigurate de către inspectorii Agenției, dar pe de altă parte, sunt factori de decizie ce se referă la actele administrative individuale defavorabile în privința persoanelor juridice controlate.

Mai mult, se comunică despre faptul că în majoritatea ședințelor organizate în cadrul Consiliului disputelor a Agenției, membrii supra menționați nu s-au prezentat, în pofida faptului că aceștia au fost notificați despre ședințele organizate.

În altă ordine de idei, se comunică că întru asigurarea funcționalității Consiliului disputelor, sunt necesare și surse financiare care se alocă din bugetul Agenției, totodată fiind necesar și timpul necesar pentru organizarea ședințelor etc.

În concluzie, se consideră imperios de a se menționa că, funcționalitatea Consiliului disputelor solicită surse financiare, timp și o organizare prealabilă, ceea ce în condițiile actuale este inoportun de a se regăsi în legislația națională.

În susținerea celor expuse, se atrage atenția că la 01 aprilie 2019, a intrat în vigoare Codul administrativ ce reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor

administrative la înfăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, și care conține suficiente instituții juridice ce se referă la apărarea drepturilor și intereselor persoanelor supuse controlului de stat (art.19, art.162 Cod administrativ).

Codul administrativ, prin intermediul alin.(2) din art.1, statuează că legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în prezentul cod, în alte legi și în alte acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

Prin urmare, se precizează că, codul supra menționat și prevederile Legii nr.131/2012, fac punte de legătură și dezvoltă suficiente mecanisme ce se referă la apărarea drepturilor și interesele persoanelor juridice supuse controlului, iar existența Consiliului disputelor, derivat din Hotărârea Guvernului nr.380/2018, este inoportună.

Activitatea agenților economici (indiferent de forma de organizare) ce încalcă drepturile și interesele cetățenilor

În pofida faptul că avizul Ministerului Economiei are ca scop facilitatea domeniului de afaceri, Agenția în calitate sa de autoritate care asigură efectuarea controalelor planificate și inopinate, comunică despre o lacună ce se referă la întreprinderea măsurilor ce se impun pentru protecția populației împotriva zgomotului ambiental și a vibrației la desfășurarea activității de comerț.

Astfel, se precizează că, Agenția înregistrează o multitudine de sesizări (cereri, plângeri ale persoanelor fizice care nu sunt consumatori³) remise de la autoritățile statului care dețin statut de agent constator în care se invocă protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț, iar potrivit Legii nr.231/2010 cu privire la comerțul interior, acestea exced competențele funcționale ale Agenției.

Prin urmare, prin demersul nr.10-5760 din 17.10.2022, s-a intervenit către Ministerul Economiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății și Agenția Națională

pentru Sănătate Publică cu privire la convocarea grupului de lucru ce se referă la protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț, având în vedere faptul că, anterior, s-au operat modificări la Hotărârea Guvernului nr.1014/2018 cu privire la aprobarea Metodologiei controlului de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor efectuat de către Agenția Națională pentru Sănătate Publică. Astfel, Agenția Națională pentru Sănătate Publică este în imposibilitate de a demara un control de stat în limitele Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în special ce se referă la protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț, iar plângerile și sesizările înregistrate, se expediază în adresa Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, în pofida faptului că ultima asigură controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în baza Legii nr.131/2012, pe întreg lanțul alimentar și în condițiile în care sesizările sunt depuse de către consumatori cu atașarea bonului de casă sau altei probe ce demonstrează procurarea de produse alimentare.

Subsecvent, prin scrisoarea Misterului Economiei, s-a menționat că Ministerul Sănătății va asigura modificările Legii nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice din considerentul că, protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț, ține de competența Ministerului Sănătății care este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul de sănătate.

Urmare celor expuse, se consideră oportun modificarea articolul 21⁶ din Legea nr.231/2010 cu privire la comerțul interior, ce indică despre protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț⁴, astfel încât, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor să i se creeze mecanisme juridice cu privire la emiterea unei prescripții opozabile (act administrativ individual defavorabil) persoanei juridice ce va conține obligația de ași verifica nivelul de zgomot, la Agenția Națională

pentru Sănătate Publică (sau subdiviziunile acesteia) sau la subdiviziunile abilitate ale administrației publice locale. Or, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Agenția Națională pentru Sănătate Publică nu au competență legală de a efectua controale de stat (în special inopinate) ce se referă la protecția populației împotriva zgomotului și a vibrației la desfășurarea activității de comerț.

Prevederile Legii nr.221/2007 ce se referă la importul, tranzitul și exportul mărfurilor supuse controlului sanitar veterinar de stat

În conformitate cu art.30 din Legea nr.221/2007, supravegherea sanitară veterinară a mărfurilor supuse controlului sanitar veterinar de stat aflate în regim de import, tranzit sau export se efectuează la posturile de inspecție la frontieră.

Prin urmare, prin intermediul medicilor veterinari ce activează în cadrul Posturilor de inspecție la frontieră ale Agenției, Republica Moldova este protejată de mărfuri ce nu corespund cerințelor prevederilor legale (Legii nr.306/2018 privind siguranța alimentelor, Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, etc.).

Este de menționat că potrivit art.34 alin.(4) și (5) din Legea nr.221/2007, exportul de mărfuri supuse supravegherii sanitare veterinar și controlului sanitar veterinar se realizează în condiții similare importului, la care se adaugă respectarea condițiilor sanitare veterinar de sănătate a animalelor, certificarea sanitară veterinară solicitată de țara importatoare și existența notificării de acceptare a importului din partea acesteia și din partea autorităților veterinare competente ale țărilor de tranzit.

Returnarea forțată a unor mărfuri exportate supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar se poate realiza în cazul în care animalele, produsele și subprodusele implicate sânt însoțite de certificate sanitare veterinar sau alte documente cu care au fost exportate.

Autoritățile sanitare veterinare nu poartă răspundere pentru cauzarea unor daune agentului economic ca urmare a expirării termenului de valabilitate sau al celui de durabilitate, determinată de respingerea și returnarea transportului sau reținerea acestuia pentru realizarea procedurilor vamale în cazul nerespectării de către agentul economic a cerințelor sanitare veterinare legale.

Astfel, din aliniatul 4 și 5 ale Legii nr.221/2007, s-a reflectat instituția juridică de retur și de reținere a mărfurilor ce nu corespund prevederilor legale (ex. Legea nr.306/2018) asigurată prin intermediul medicului veterinar din cadrul Postului de inspecție la frontieră, iar în sensul Codul administrativ, returul și reținerea mărfurilor ce se importă în Republică Moldova de către agenții economici, urmează a fi calificate **acte administrative individuale**, or potrivit art.10⁵ din codul precitat, *actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.*

Prin urmare, odată cu reglementarea instituțiilor de reținere și de retur a mărfurilor ce se importă în Republica Moldova, legiuitorul este obligat să oglindească și procedura de contestare a acestora, or, în condițiile în care statul impune o anumită conduită (reținere sau retur a mărfurilor) unui cerc de subiecți (agenții economici importatori), se impune necesitatea respectării/garantării principiului controlul judecătoresc al activității administrative, care statuează expres), controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente⁶.

Pe această cale, se precizează că activitatea posturilor de inspecție la frontieră nu cade sub incidența art.30 din Legea nr.131/2012, astfel, procedura de contestare a actelor administrative

	<p>individuale reflectată, nu este opozabilă actelor de retur sau de reținere emise de către medicii veterinari din cadrul posturilor de inspecție la frontieră la etapa importurilor mărfurilor în Republica Moldova de către agenții economici. Mai mult, examinându-se Legea nr.221/2007, aceasta nu conține careva prevederi ce se referă la contestarea actelor de reținere și de retur, acestea fiind examinate prin prisma prevederilor Codului administrativ.</p> <p>Astfel, întru facilitarea domeniului de afaceri, se comunică despre oportunitatea modificării Legii nr.221/2007 privind activitatea sanitară veterinară în partea Capitolului VIII, cu indicarea exhaustivă a unor prevederi ce se referă la modul de contestare a actelor de reținere sau de retur, conform modelului reflectat în art.30 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, sau după caz, procedura de contestare a actelor de reținere sau de retur se va aproba prin ordin al directorului general al Agenției, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p>	
	<p>RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE Nr.ELO23/8507 din 27.01.2023</p> <p>Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centralului nr.6 din 20 octombrie 2017.</p> <p>I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului</p> <p><i>I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului</i></p> <p>Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Economiei, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.</p>	<p>Centrul Național al Anticorupție Republicii Moldova (demers nr.06/2/1415 din 27.01.2023)</p> <p>11.</p>

	<p>Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p><i>1.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului</i></p> <p>Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei; b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia; c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate; d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii; e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate.” <p>Proiectul, însoțit de nota informativă și anunțurile privind inițierea elaborării a proiectului și consultarea publică a acestuia, se regăsesc pe pagina web oficială a autorului, redirecționând spre portalul particip.gov.md, după cum urmează: -https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hg-privind-modificarea-unor-acte-normative-facilitarea-activitatii-microintreprinderilor/9281 -https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiect-hotarare-de-guvern-pentru-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-care-are-ca-scop-facilitarea-activitatii-mediului-de-afaceri/9937</p> <p>Autorul a prezentat sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitivat al acestuia și întrunirea</p>
--	--

condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Astfel, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit. a)-d) al Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, finalitatea scontată prin amendamentul propus este excluderea barierelor administrative, cerințelor, sancțiunilor nejustificate sau depășite, astfel fiind diminuate costurile pentru agenții economici în activitatea de întreprinzător.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect
Prevederile proiectului, promovează preponderent interesele întreprinzătorilor, intervenind cu modificări ample la cadrul normativ primar de reglementare a activității antreprenoriale, revizuiind anumite exigențe, sesizate de către mediul de afaceri, ca fiind constrângeri nejustificate în desfășurarea activității antreprenoriale. Astfel, implementarea prevederilor proiectului, poate contribui la realizarea interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017), în condițiile revizuirii acestuia potrivit recomandărilor prescrise de prezentul raport.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;

d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;

f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- denumirea autorului proiectului actului normativ (Ministerul Economiei);
- condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ i)

Costuri pentru agenții economici urmare, în mare parte, reglementărilor care prevăd bariere administrative, cerințe, sancțiuni nejustificate sau depășite; ii) Abordări discreționare și încălcarea din partea funcționarilor și autorităților publice a cadrului normativ în domeniul controlului de stat a activității de întreprinzător; iii) Rigiditatea/complexitatea legislației muncii;

iv) repatrierea mijloacelor bănești care se impun prin Legea nr. 1466-XIII din 29.01.1998; etc.);

- *descrierea gradului de compatibilitate*, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene (nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene);
- *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi (f) revizuirea Codului muncii* (mijloacele de aducere a informațiilor relevante la cunoștința salariaților, opțiunea de a semna contracte individuale de muncă pe durată determinată cu salariați angajați în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor; suspendarea contractului individual de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă angajatorul nu deține informații despre motivul absenței; excluderea sancțiunii pentru agenții economici pentru nerespectarea unor astfel de obligații de evidență militară pentru recruți și rezerviști; - transformarea în drept a obligațiilor angajatorului privind: a) evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat, fie în baza modului stabilit prin convențiile colective fie prin acord scris individual cu salariați; b) programarea concediilor anuale; c) întocmirea și deținerea de Regulamente

interne ale unității; excluderea precontractului individual de muncă și preavizării în scris a angajatului despre data începerii concediului anual și cererii angajatului; revizuirea obligației angajatorului să plătească indemnizația de concediu cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu; revizuirea normelor ce vizează verificarea medicală la angajare/periodică a salariaților persoanele care urmează a fi angajate în funcții care implică activitatea cu produse alimentare; ii) Facilitarea modificării destinației imobilelor în blocuri locative în destinație comercială/prestări servicii; Simplificarea procedurilor de autorizare a instalării rețelelor de comunicații electronice; iii) fortificarea obligației controlului consultativ; iv) reglementarea tipurilor de activități ce necesită autorizarea/înregistrarea sanitar-veterinară într-un singur act normativ; v) digitalizarea relațiilor dintre executorii judecătorești și băncile comerciale; vi) anulara restricțiilor privind circulația capitalului, în particular în ceea ce privește obligațiile privind repatrierea mijloacelor bănești (în corespundere cu practicile comunitare).

- *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare* (adoptarea actului normativ nu necesită modificarea altor acte normative).

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”. Potrivit notei informative a proiectului implementarea prevederilor propuse nu va avea ca efect majorarea cheltuielilor bugetare.

Conform exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile pct.5 anexa 1 al Legii nr.100 din 22 decembrie 2017, compartimentul **Fundamentarea economico-financiară, descrie impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și, după caz, a veniturilor generate de noile reglementări.**

Analiza conținutului proiectului denotă faptul că operarea amendamentelor vizate de **Art.I** al proiectului, va determina neîncasarea mijloacelor bănești la buget, în contextul aplicării sancțiunilor pecuniare pentru nerespectarea exigențelor privind repatrierea mijloacelor bănești și a celor materiale provenite din tranzacțiile economice externe potrivit **Legii nr.1466-XIII din 29 ianuarie 1998 (supusă abrogării)**. Se remarcă faptul că spectrul de argumente expus de către autor în conținutul notei de argumentare/analizei de impact la subiect, vizează amendamentul propus doar din perspectiva mediului privat supus sancționării în eventualitatea nerepatrierii mijloacelor 3 financiare provenite din tranzacțiile economice externe potrivit Legii nr.1466/1998.

Totodată, obiectivul declarat al Legii nr.1466/1998 (supusă abrogării) constituie asigurarea securității economice a țării, dezvoltarea economiei naționale prin [...], asigurarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, [...]. Prin urmare, examinând prin prisma prevederilor art.26, 30, 34 Legii nr.100 din 22 decembrie 2017, coroborat cu art.17 al Legii nr. 181 din 25 iulie 2014 se recomandă evaluarea multiaspectuală a impactului economico-financiar al amendamentului propus.

Coroborat cu concluziile analizei compartimentului I.5.1. al prezentului raport de expertiză anticorupție, se remarcă întrunirea parțială a exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 pentru asigurarea forței probante necesare a notei informative a proiectului și justificarea inițiativei înaintate.

I.5.3. Efectuarea analizei impactului de reglementare. Conform prevederilor art.3 alin.(2) al Legii nr.100 din 22 decembrie 2017: La elaborarea unui act normativ care reglementează activitatea de întreprinzător se respectă principiile stabilite de Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. Autorul a elaborat analiza de impact al proiectului asupra activității de întreprinzător conform Metodologiei de analiză

	<p>a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative (aprobată potrivit HG nr. 23 din 18.01.2019).</p> <p>II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului</p> <p><i>II.1. Limbajul proiectului</i></p> <p>Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „,textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]</p> <p>a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]</p> <p>c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]</p> <p>e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]</p> <p>f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;</p> <p>g) se evită tautologiile juridice;</p> <p>h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.</p> <p>Textul proiectului este expus, în mare parte, într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, într-unind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.</p> <p>Totodată, analiza amendamentelor ce vizează prevederile Codului Muncii (Art.IV al proiectului), denotă utilizarea unor expresii ambigue, care pot determina neclarități la etapa implementării normelor și interpretarea extensivă a acestora de către subiecții destinatari. Analiza detaliată a aspectelor date, se regăsește în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.</p> <p><i>II.2. Coerența legislativă a proiectului</i></p> <p>În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.</p> <p><i>II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect</i></p>

		<p>Prevederile proiectului, reglementează activitatea entităților publice/agențiilor publice responsabili de autorizarea/controlul de stat asupra activității de întreprinzător (Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, etc.).</p> <p><i>II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului</i></p> <p>Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.</p> <p><i>III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupți ale proiectului</i></p>	
<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>Art. IV pct.9</p> <p>Art. IV – Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 9. Articolul 78 alineatul (2), se completează cu litera a¹ cu următorul cuprins: ”a¹) în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă angajatorul nu deține informații despre motivul absenței;”</p> <p>Obiectii:</p> <p>Potrivit prevederilor art.9 alin.(2) lit.g¹) Codul Muncii RM: (2) Salariatul este obligat: g¹) să informeze de îndată angajatorul sau conducătorul nemijlocit despre imposibilitatea de a se prezenta la serviciu și să prezinte, în termen de 5 zile lucrătoare după reluarea activității de muncă, documentele care justifică absența;</p> <p>Amendamentul propus de autor, operează cu expresia „dacă angajatorul nu deține informații despre motivul absenței;”, care atribuie caracter ambiguu noimei și circumstanțelor în care aceasta urmează a fi aplicată (i) în cazul în care salariatul nu a informat angajatorul privind absența de la locul de muncă, (ii) în cazul când</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea din avizul CNA nu schimbă semnificativ esența redacției din proiect. Ca finalitate angajatorul nu deține informații despre motivul absenței în primul rând din considerentul că angajatul nu a comunicat lipsa sa de la serviciu.</p>	

	<p>acesta nu a prezentat documentele justificative, sau alte circumstanțe).</p> <p>Deficiența prenotată, denotă neînținerea exigențelor de calitate a normei vizate de art.54 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 și creează precondiții pentru interpretarea extensivă și aplicarea abuzivă a normei de către angajator în raport cu salariatul.</p> <p>Recomandări: Substituirea sintagmei „nu deține informații despre motivul absenței” cu expresia „nu a fost informat”</p> <p>Factori de risc: ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive ● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive</p> <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu ● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu 	
	<p>Art. IV pct.28</p> <p>Art. IV. – Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 28.</p> <p>La articolul 211/4 : alineatele (2) și (4) textul ”regulamentul intern al unității” se substituie cu textul ”regulamentul de evaluare a performanței individuale a salariatului”; alineatul (3) textul ”regulamentul intern al unității” se substituie cu textul ”<i>regulamentului de evaluare a performanței individuale a salariatului</i>”.</p> <p>Obiecții: Amendamentul citat supra, substituie categoria de act normativ, ce reglementează procedura de Evaluare a performanței individuale a salariatului. Astfel, potrivit proiectului, normele</p>	<p>Se acceptă parțial. Într-adevăr prevederile proiectului nu reglementează obligația angajatorului de a aproba, în mod corespunzător, norme procedurale relevante aplicabile mecanismului de evaluare și criteriilor de evaluare a salariatului. Însă angajatorul este în drept să o facă în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) lit. e) și anume - să emită acte normative la nivel de unitate.</p>

	<p>procedurale relevante, aplicabile în acest sens, urmează să se regăsească în regulamentul de evaluare a performanței individuale a salariatului.</p> <p>În context, se remarcă faptul că prevederile proiectului nu reglementează obligația angajatorului de a aproba, în mod corespunzător, norme procedurale relevante aplicabile mecanismului de evaluare și criteriilor de evaluare a salariatului. Carența în cauză, poate determina incertitudine la etapa implementării normei, sub aspectul delimitării normelor procedurale relevante/criteriilor aplicabile și riscul admiterii abuzurilor în context de către subiecții responsabili de evaluarea nemijlocită a salariatului.</p> <p>Recomandări: Delimitarea obligației angajatorului de elaborare/aprobare a Regulamentelor de evaluare a performanțelor.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Norme de blanchetă defectuoase <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Generale 	
<p>Nu se acceptă. În practică acest regulament intern este un act formal care trebuie de ținut la unitate și arătat inspectorilor în cazul controalelor efectuate. Este o „crestomație” de norme, extrase din Codul Muncii, Contractul de muncă, convenții colective, legislație. Contractul de muncă și legislația sunt suficiente pentru a garanta drepturile și obligațiile angajatului.</p>	<p>Art. IV pct.1, 4, 5, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 23, 25-26, 29 Art. IV. – Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>1. La articolul 9 alineatul (2), litera c) textul ”regulamentului intern al unității” se substituie cu textul ”regulamentului intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator”. [...]</p> <p>4. La articolul 45 alineatul (2) textul ”regulamentul intern al unității” se substituie cu textul ” regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator”.</p> <p>5. La articolul 48: alineatul (2) a doua propoziție se exclude; alineatul (2) textul ”regulamentul intern al unității” se substituie cu textul ” regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator”. [...]</p>	

8. La articolul 60 alineatul (4), textul "regulamentul intern al unității" se substituie cu textul "regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator". [...]
10. La articolul 801 alineatul (5) textul "regulamentul intern al unității" se substituie cu textul "regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator". [...]
12. La articolul 95 alineatul (1), textul "regulamentul intern al unității" se substituie cu textul "regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator". [...]
14. La articolul 98 alineatele (2) și (4), textul "regulamentul intern al unității" se substituie cu textul "regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator"
15. La articolul 99 alineatul (2), textul "regulamentul intern al unității" se substituie cu textul "regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator".
16. La articolul 102 alineatul (3), textul "regulamentul intern al unității" se substituie cu textul "regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator". [...]
18. La articolul 107 alineatul (2), textul "regulamentul intern al unității" se substituie cu textul "regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator".
19. La articolul 109 alineatul (2), textul "regulamentul intern al unității" se substituie cu textul "regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator". [...]
23. La articolul 198, alineatul (1) va avea următorul cuprins: "(1) Regulamentul intern al unității este un act juridic opțional care, la decizia angajatorului, poate fi întocmit în fiecare unitate, cu consultarea reprezentanților salariaților, și care se aprobă prin ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului. Angajatorilor care întocmesc în mod benevol regulamente interne a unității li se aplică în modul corespunzător prevederile din prezentul Cod." [...]
25. La articolul 201 textul "regulamentul intern al unității" se substituie cu textul "regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator".

26. La articolul 203 alineatul (2), textul ”regulamentul intern al unității” se substituie cu textul ”regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator”. [...]

29. La articolul 292 alineatul (2), textul ”regulamentul intern al unității” se substituie cu textul ”regulamentul intern al unității dacă este elaborat și aprobat de angajator”.

Obiectii:

Prim-plan se remarcă faptul că utilizarea expresiei „dacă este elaborat și aprobat de angajator”, atribuie caracter ambiguu normelor și nemijlocit circumstanțelor în care angajatorii elaborează și nemijlocit aprobă actul normativ în speță (regulamentul intern al unității). Carența în speță, poate periclită stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice și denotă neînținerirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.54 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. Astfel, implementarea amendamentelor propuse în practică, poate determina interpretarea extensivă a cadrului normativ și elaborarea/aprobarea arbitrară a regulamentelor interne.

Transformarea obligației de elaborare/aprobare de către angajator a regulamentului intern a entității - în dreptul acestuia, urmează a fi examinată prin prisma eventualelor abuzuri admise de către angajator/salariat în gestionarea activității entității/exercitarea atribuțiilor de serviciu și ținând cont de caracterul general al prevederilor Codului muncii (supus modificării) și aplicabilitatea acestora inclusiv în raport cu unele categorii de subiecți speciali/entitățile de interes public, în condițiile în care cadrul normativ special nu reglementează anumite aspecte vizate de prevederile codului muncii (în contextul prevederilor art.5 al Legii nr.100 din 22 decembrie 2017).

Potrivit prevederilor art.199 Codul Muncii RM:

(1) Regulamentul intern al unității trebuie să conțină următoarele prevederi:

- a) securitatea și sănătatea în muncă în cadrul unității;

b) respectarea principiului nediscriminării, eliminarea hărțuirii sexuale și a oricărei forme de lezare a demnității în muncă;
c) drepturile, obligațiile și răspunderea angajatorului și ale salariaților;

d) disciplina muncii în unitate;

e) abaterile disciplinare și sancțiunile aplicabile potrivit legislației în vigoare;

f) procedura disciplinară;

g) regimul de muncă și de odihnă.

Prin urmare, în eventualitatea operării amendamentului propus, devine incertă reglementarea aspectelor vizate de prevederile regulamentului intern al unității, însă nereglementate de contractul individual de muncă/fișa postului/convenții colective (de exemplu disciplina muncii și procedura disciplinară, prevederi speciale ce vizează regimul de muncă și odihnă, securitatea și sănătatea în muncă în cadrul unității, etc.) și care pot constitui temei pentru suspendarea/încetarea raporturilor de muncă.

Totodată, se remarcă faptul că analiza semnelor faptei prejudiciabile săvârșite eventual de către persoanele cu funcții de răspundere, impune delimitarea competenței persoanei respective (materiale, personale sau teritoriale), prin prisma actelor normative în temeiul și potrivit cărora subiectul prenotat își desfășoară activitatea (în context fiind apreciate inclusiv prevederile regulamentului intern al unității).

Astfel, operarea amendamentelor, în redacția propusă poate obstrucționa investigarea și atragerea la răspundere a persoanelor vizate pentru eventualele abuzuri săvârșite.

Recomandări:

Reconsiderarea amendamentului propus prin prisma riscurilor delimitate supra.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- *Încurajarea sau facilitarea actelor de:*

- depășire a atribuțiilor de serviciu

	<p>- abuz de serviciu</p> <p>● <i>Legalizarea actelor de:</i></p> <p>- depășire a atribuțiilor de serviciu</p> <p>- abuz de serviciu</p>
	<p>IV. Concluzia expertizei</p> <p>Potrivit notei informative, finalitatea scontată prin amendamentul propus este excluderea barierelor administrative, cerințelor, sancțiunilor nejustificate sau depășite, astfel fiind diminuate costurile pentru agenții economici în activitatea de întreprinzător.</p> <p>În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu înținerea parțială a exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 pentru asigurarea forței probante necesare a notei informative a proiectului și justificarea inițiativei înaintate. În context, se recomandă autorului evaluarea multiaspectuală a impactului economico-financiar al amendamentului propus la Art.I al proiectului.</p> <p>Analiza amendamentelor ce vizează prevederile Codului Muncii (Art.IV al proiectului), denotă utilizarea unor expresii ambigue, care pot determina neclarități la etapa implementării normelor și interpretarea extensivă a acestora de către subiecții destinatari.</p> <p>Carențele prenotate vizează:</p> <p>i) Reglementarea suplimentară unui temei distinct de suspendare a contractului individual de muncă la inițiativa uneia dintre părți (în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă angajatorul nu deține informații despre motivul absenței);</p> <p>ii) Revizuirea obligației de elaborare/aprobare de către angajator a regulamentului intern a entității;</p> <p>iii) Omiterea reglementării obligației angajatorului de a aproba, în mod corespunzător, norme procedurale relevante aplicabile mecanismului de evaluare și criteriilor de evaluare a salariatului.</p>

		<p>Prin urmare, se recomandă autorului revizuirea prevederilor proiectului prin prisma recomandărilor statuate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.</p>	
<p>12.</p>	<p>Agencia Relatii Funciare și Cadastru (<i>demers nr.36/01-06/69 din 31.01.2023</i>)</p>	<p>Obiectii de conținut.</p> <p>1. La art. XIII cu referire la Legea cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară nr. 150/2017, se propune, în denumirea și pe tot parcursul textului legii sus-numite, substituirea sintagmei „obiective tehnico-edilitare” cu textul „obiecte tehnico-edilitare”. Remarcăm că, în Hotărârea Guvernului nr. 133/2014 cu privire la crearea sistemului informațional automatizat „Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară”.</p> <p>Această modificare reiese din Legea nr. 778/2001 cu privire la geodezie, cartografie și geoinformatică și Conceptul sistemului informațional automatizat „Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară”, nu întrebunțează textul ”obiective de infrastructură tehnico-edilitară”.</p> <p>2. Pentru a asigura coerența și predictibilitatea modificărilor propuse, sugerăm pct. 1 în următoarea redacție ”Obiectele de infrastructură tehnico-edilitară fac parte din categoria de bunuri imobile în măsura în care se încadrează în această noțiune conform prevederilor Codului Civil. Nu constituie bunuri imobile sau părți componente ale acestora, obiectele de infrastructură care nu sunt atașate în mod permanent la un teren sau clădire și care pot fi separate fără a deteriora în mod substanțial sau schimba destinația clădirii sau terenului”.</p> <p>3. Sugerăm excluderea alin. 7 din art. 4, întrucât modificarea, în acest caz, va fi expusă în pct. 1 cu referire la art. 2 din Legea nr. 150/2017. Totodată, atenționăm că, în cadrul Agenției Relații Funciare și Cadastru au parvenit numeroase propuneri și recomandări din partea mediului de afaceri, în mare parte de către</p>	<p>Se comentează.</p> <p>De principiu se susține abordarea propusă. Însă modificările în modul în care sunt propuse nu țin de obiectul proiectului de lege propus, dar și nu pot fi realizate așa cum se propune, odată ce legea utilizează și termenul de „obiecte” de rând cu termenul „obiective”. Spre exemplu: la art.4 alin.(2) stabilește că „Obiecte ale înregistrării sint obiectivele de infrastructură tehnico-edilitară...”, deci pentru substituirea termenului „obiecte” cu „obiective”, este cel puțin important de a modifica conceptual art.4 care se referă la „subiecții și obiectele înregistrării”.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>

		deținători de obiecte tehnico-edilitare privind modificarea cadrului normativ în domeniul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.	
13.	Cancelaria de Stat <i>(demers nr. 14-93-1193 din 20.02.2023)</i>	Lipsa de propuneri și obiectii.	
14.	Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova <i>(demers nr. 04-17/66 din 30.01.2022)</i>	<p>La definitivarea proiectului de Lege, remis pentru examinare și avizare repetată, propunerile CNSM, expuse în avizul menționat supra, au fost respinse nefondat, fără a informa sindicatele despre motivul pentru care nu au fost luate în considerare. Or, acest fapt constituie o ignorare a drepturilor sindicatelor de a participa la elaborarea proiectelor de legi în domeniu și o încălcare a dispoziției art. 14 alin. (2) din Legea sindicatelor care dispune că „în cazul respingerii sau acceptării parțiale a propunerilor sindicatului, autoritatea respectivă îl informează în scris despre aceasta, argumentându-se poziția”. Este îngrijorător faptul că autorul proiectului de lege a respins nu doar propunerile, sugestiile și argumentele sindicatelor asupra unor amendări ale Codului muncii (CM), ci și ale mai multor autorități, inclusiv ale Ministerului Justiției, Ministerului Munci și Protecției Sociale etc.</p> <p>În acest sens, propunerile Ministerul Justiției vizează următoarele: caracterul opțional al Regulamentului intern al unității, considerând că amendarea propusă e în defavoarea salariaților în raport cu drepturile deja garantate ale acestora (art. 198 alin. (1); întocmirea în „mod benevol” a regulamentelor interne de către angajatori reprezentată o normă juridică abuzivă, astfel propunând excluderea acesteia; necesitatea consultării modificărilor propuse la CM într-un dialog social deschis și transparent, cu organizațiile sindicale și patronatele și altele.</p> <p>De asemenea, nu poate fi trecută cu vederea respingerea propunerilor Ministerului Muncii și Protecției Sociale, care nu susține sau nu admite: stabilirea unui nou temei pentru încheierea contractelor individuale de muncă pe perioadă determinată (art. 55 alin. (1);</p>	

modificarea condițiilor de concediere pentru absență fără motive întemeiate (art. 86 alin. (1) lit. h)); modificarea art. 106 în vederea opțiunii evidenței orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat etc.

Provoacă nedumerire faptul, care rezultă din Nota informativă la proiectul de Lege avizat și anume, că prevederile CM propuse pentru a fi modificate, inclusiv obligația angajatorului cu privire la evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat, programarea concediilor de odihnă anuale, elaborarea și aprobarea Regulamentului intern al unității și altele, constituie reglementări care prevăd ca bariere administrative pentru agenții economici.

În acest sens, CNSM consideră necesar înaintarea proiectului de lege avizat, către Comisia națională pentru consultări și negocieri colective, în scopul asigurării respectării dispoziției art. 5 alin. (3) din Legea nr. 245/2006, care stabilește că „*Proiectele de acte normative din domeniul muncii și cel social-economic sunt coordonate în mod obligatoriu cu Comisia națională. Avizul ei asupra unui proiect de act normativ însoțește proiectul până la adoptare*”.

Pornind de la cele menționate, CNSM își reiterează poziția exprimată în avizul recent (nr. 04-17/985 din 22.12.2022) și anume, revenirea asupra propunerilor de modificare a CM, în cadrul grupului de lucru tripartit, pentru identificarea soluțiilor reciproc acceptabile asupra acestora, prin prisma standardelor internaționale în domeniu, la care Republica Moldova este parte.

În cazul respingerii sau acceptării parțiale a propunerilor expuse asupra proiectului de lege avizat, rugăm să ne informați în scris, argumentându-vă poziția, în conformitate cu art.14 alin. (3) din Legea sindicatelor nr. 1129/2000.

1. Cu referire la modificarea propusă la alin. (6) al art. 42¹ din Codul muncii

Potrivit modificărilor propuse la alin. (6) al art. 42¹ din Codul muncii, dacă în cadrul unității nu există nici sindicat, nici

Se acceptă.

	<p>reprezentanți aleși, informația despre: situația economică a unității; situația și evoluția probabilă a ocupării forței de muncă din cadrul unității; deciziile legate de concedierile colective și altele, se va aduce la cunoștința salariaților prin „oricare dintre mijloacele disponibile, care pot face dovada recepționării”.</p> <p>Formularea respectivă este de neînțeles, în contextul în care, prin Legea privind modificarea unor acte normative nr. 243/2022, anume pentru a facilita furnizarea informației din partea angajatorului către salariați și reprezentanții acestora, legiuitorul a stabilit posibilitatea oferirii acesteia (informației) utilizând una din trei modalități, și anume, printr-un:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, care poate fi accesat de fiecare salariat; și/sau - anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/sau - anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității, inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia. <p>Prin urmare, pentru a nu admite diferite forme de exprimare și interpretare a reglementărilor legale, precum și pentru a asigura unitatea de terminologie, alin. (6) din art. 42¹ din Codul muncii, se propune a fi expus în următoarea redacție:</p> <p>„(6) Dacă în cadrul unității nu există nici sindicat, nici reprezentanți aleși, informația menționată la alin. (2) se aduce la cunoștința salariaților printr-un:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, care poate fi accesat de fiecare salariat; și/sau b) anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/sau c) anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității, inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia.” 	<p>Redacția din proiect a fost modificată și uniformizată cu redacția utilizată și în alte articole din Codul muncii modificat prin Legea nr.243/2022.</p> <p>La art.42¹ alin. (6) va avea următorul cuprins:</p> <p>”(6) Dacă în cadrul unității nu există nici sindicat, nici reprezentanți aleși, informația menționată la alin. (2) se aduce la cunoștința salariaților printr-un:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, ce poate fi accesat de către fiecare salariat; și/sau b) anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/sau c) anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității, inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia.”
	<p><u>2. Referitor la modificarea propusă la art. 48 alin. (1) din Codul muncii</u></p>	

Pornind de la faptul că recent, prin Legea nr. 243 din 28 iulie 2022, alin. (1) al art. 48 din Codul muncii, a fost completat cu un enunț cu următorul cuprins: „Obligația de informare a persoanei selectate în vederea angajării sau a salariatului, în cazul transferului, se consideră îndeplinită de către angajator la momentul semnării contractului sau a acordului suplimentar la contractul individual de muncă.”, considerăm că modificarea propusă pentru alineatul respectiv este nejustificată și lipsită de sens, deoarece situațiile invocate de autorii în susținerea propunerii, deja sunt soluționate.

3. Cu referire la completarea propusă la art. 55 alin. (1) din Codul muncii

Dispozițiile alin. (1) al art. 55 din Codul muncii prevăd suficiente cazuri/temeiuri legale de încheiere a contractului individual de muncă pe durată determinată (*circa 20 de cazuri*) și permite angajatorului oricând să-și suplinească necesitățile de personal, inclusiv pentru perioada îndeplinirii unei anumite lucrări în diferite domenii (*a se vedea alin. (1) lit. k*).

Prin urmare, completarea propusă la art. 55 alin. (1) din Codul muncii o considerăm neargumentată.

Mai mult decât atât, după noi, completarea respectivă vine în contradicție cu:

- art. 54 alin. (1) din Codul muncii, potrivit căruia, contractul individual de muncă se încheie, de regulă, pe durată nedeterminată;
- art. 54 alin. (4) din Codul muncii, potrivit căruia, se interzice încheierea contractelor individuale de muncă pe durată determinată

Nu se acceptă.

Propoziția a doua din articolul 48, alin. (1): ”Informația în cauză va face obiectul unui proiect de contract individual de muncă sau al unei scrisori oficiale, semnate de angajator cu semnătură electronică sau cu semnătură olografă” nu se corelează cu enunțul completat prin Legea nr.243/2022. Mediul de afaceri menționează că problema nu s-a soluționat prin introducerea ultimei propoziții în acest articol prin Legea nr.243/2022. Inspectoratul de Stat al Muncii oricum în cadrul controalelor solicită prezentarea precontractului în scris. Ultima propoziție se încadrează armonios cu prima propoziție din acest alineat. Adică se stabilește obligația de a informa din partea angajatorului și respectiv această obligație de informare se consideră îndeplinită la momentul semnării.

Nu se acceptă.

Mediul de afaceri din sectorul tehnologiei informației se confruntă cu anumite probleme de interpretare de către organele statului de posibilitatea angajării unor salariați pentru o perioadă determinată conform lit. k) a art.55. Prin urmare, se propune menționarea expresă a unui temei nou ce va viza contractarea pentru efectuarea de lucrări a angajaților din domeniul tehnologiei informației.

	<p>în scopul eschivării de la acordarea drepturilor și garanțiilor prevăzute pentru salariații angajați pe durată nedeterminată;</p> <p>- art. 8 din Codul muncii (<i>interzice discriminarea în sfera muncii</i>), deoarece ar defavoriza salariații angajați în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor în comparație cu salariații din alte unități care în cazul funcțiilor permanente sunt angajați în baza contractului individual de muncă pe durată nedeterminată.</p> <p>Totodată, este de menționat că utilizarea în exces a acestei forme de angajare, creează situații de stres pentru salariați, dat fiind faptul că presupune angajarea salariatului într-o funcție permanentă în baza contractului individual de muncă pe durată determinată. Or, anume în acest sens, recent, prin Legea nr. 243 din 28 iulie 2022, legiuitorul a introdus modificări la art. 55 din Codul muncii, în vederea eliminării abuzurilor din partea angajatorilor referitoare la încheierea contractelor individuale de muncă pe durată determinată (<i>a se vedea alin. (3) și (4) de la art. 55</i>).</p> <p>Luând în considerare cele expuse și având în vedere că actualmente nu există o insuficiență de reglementare în ceea ce privește încheierea contractelor individuale de muncă pe durată determinată, completarea propusă la art. 55 alin. (1) din Codul muncii nu este susținută.</p>	<p><u>4. Cu referire la completarea propusă la art. 76 din Codul muncii</u></p> <p>Potrivit completării propuse la art. 76 din Codul muncii, prin lit. f) „în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă angajatorul nu deține informația despre motivul absenței”, contractul individual de muncă ar urma să fie suspendat, prin ordinul angajatorului, în circumstanțe ce nu depind de voința părților.</p> <p>Argumentul adus de autorii propunerii este de a acorda dreptul angajatorului la încheierea unui alt contract individual de muncă pe perioada absenței salariatului care absentează din motive necunoscute.</p> <p>Acest argument nu poate fi acceptat și nici nu corespunde realității, deoarece, potrivit dispoziției art. 55, alin. (1), lit. a) din Codul</p>
		<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Modificarea propusă la art. 76 din Codul muncii, nu este reușită, cu considerentul că această suspendare trebuie să fie un drept al angajatorului și nu o obligație. Astfel, se propune ca norma dată să fie inclusă la art. 78 alin. (2) din Cod. Astfel, la articolul 78 alineatul (2) se completează cu litera a) cu următorul cuprins:</p>

muncii, angajatorul are dreptul la încheierea unui contract individual de muncă pe durată determinată, inclusiv pentru perioada în care salariatul absentează de la locul de muncă. Or, dispoziția respectivă a fost introdusă, la propunerea reprezentanților medului de afaceri, tocmai pentru a oferi dreptul angajatorului de a angaja o altă persoană, până la elucidarea motivului absenței salariatului. Mai mult decât atât, propunerea pentru completarea art. 76 din Codul muncii nu poate fi susținută și din considerentul că aceasta nu se armonizează cu prevederile art. 75, alin. (4) din același cod, potrivit căreia „Suspendarea contractului individual de muncă și reluarea activității de muncă, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 76 lit. a), b) și d) și art. 78 alin. (1) lit. d¹) și e), se face prin **ordinul** (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului, **care se aduce la cunoștința salariatului**, sub semnătură sau prin altă modalitate care permite confirmarea recepționării/înștiințării, **cel târziu la data suspendării contractului individual de muncă** sau a reluării activității de muncă.”.

Suplimentar, menționăm că adoptarea modificării propuse, poate avea ca efect iminent încălcarea drepturilor și intereselor salariaților, întrucât nu este clar cum se va proceda în situația când salariatul ulterior va prezenta angajatorului un document care va justifica motivul lipsei lui de la serviciu – i se va recalcula salariul pentru perioada suspendării „nefodate” a contractului individual de muncă?

Pornind de la cele expuse, completarea propusă la art. 76 din Codul muncii nu este susținută.

5. Cu referire la modificarea propusă la art. 86 alin. (1) lit. h) din Codul muncii

Potrivit art. 86 alin. (1) lit. h) din Codul muncii, unul dintre motivele concedierii (desfacerea contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului) constituie absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a tine cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă.

”a¹) în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă angajatorul nu deține informații despre motivul absenței.”

Nu se acceptă.

Este necesar de menționat că motivul respectiv de concediere este aplicabil inclusiv în cazul formulelor flexibile de muncă, timpului de muncă parțial, duratei reduse a timpului de muncă, cu excepția situației când durata zilnică a timpului de muncă al salariatului este mai mică de 4 ore.

În opinia noastră, norma juridică vizată este una clară, poate fi ușor înțeleasă de orice subiect interesat și nu necesită a fi perfecționată.

De asemenea, menționăm că pe parcursul anilor norma juridică vizată a fost perfecționată de mai multe ori, cu implicarea pleneră a mediului de afaceri.

Cât privește modificarea propusă de autori, menționăm că aceasta nu este însoțită de argumente viabile și convingătoare și, prin urmare, nu este susținută.

6. Referitor la modificarea propusă la art. 97¹ alin. (4) din Codul muncii

Privitor la modificarea propusă la art. 97¹ din Codul muncii, menționăm că pentru această propunere sunt valabile argumentele și propunerile expuse asupra modificării propuse pentru alin. (6) al art. 42¹ din Codul muncii (*a se vedea pct. I din prezentul aviz*).

Mediul de afaceri a menționat despre neclaritatea aplicării acestei teme de concediere pentru lipsa de lucru timp de 4 ore consecutiv din care regim cu durată de muncă. Pentru claritate s-a propus de a indica regimul de 8 ore deoarece 4 ore constituie jumătate din regimul de muncă. Se acceptă redacția propusă în aviz:

Astfel, la art. 86 alin. (1) lit. h) va avea următorul cuprins:

”h) absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă – pentru salariații cu regim de muncă de minim 8 ore pe zi, și cel puțin jumătate din regimul de muncă a zilei în care salariatul a absentat – pentru salariații cu regim de muncă mai mic de 8 ore pe zi;”

Se acceptă.

La art.97¹ alin. (4) textul: ”printr-un anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității (inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia), precum și pe pagina sa web, după caz.” se substituie cu textul ”printr-un:

a) *anunț transmis prin poșta electronică sau prin alt mijloc de comunicare, ce poate fi accesat de către fiecare salariat; și/sau*

b) *anunț public plasat pe pagina web a unității, după caz; și/sau*

7. Cu referire la modificarea propusă la art. 106 din Codul muncii

Potrivit art. 106 din Codul muncii în actuala redacție, angajatorul este obligat să țină, în modul stabilit, evidenta timpului de muncă

prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a **muncii suplimentare**, a **muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare**.

Norma juridică menționată, până la moment, nu a fost criticată pentru inutilitate practică. Dimpotrivă, este una clară, poate fi ușor înțeleasă de orice subiect interesat și nu necesită a fi perfecționată.

Autorii propun expunerea art. 106 din Codul muncii într-o redacție nouă, potrivit căreia, angajatorul este în drept să țină evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare conform modelului aprobat prin convențiile colective naționale sau să țină evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat în condițiile stabilite cu salariații prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia.

Astfel, în eventualitatea adoptării modificării propuse, ținerea evidenței timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat se va transforma dintr-o **obligație** a angajatorului într-un **drept** al acestuia.

Unicul argument în susținerea modificării propuse la art. 106 din Codul muncii, este că ținerea evidenței timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat este percepută de antreprenori drept formalitate inutilă și birocratică. Or, asemenea argument, nicidecum nu poate fi calificat drept unul judicios.

Mai mult decât atât, considerăm necesar să accentuăm că ținerea evidenței timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat este necesară, în primul rând, **angajatorului** pentru: a asigura respectarea reglementărilor legale referitoare la durata timpului de muncă; a efectua retribuirea corectă a muncii salariaților; a evita apariția unor litigii individuale de muncă.

Pornind de la cele expuse, completarea propusă la art. 106 din Codul muncii nu poate fi susținută.

8. Referitor la abrogarea art. 114¹ din Codul muncii

c) anunț public plasat pe un panou informativ cu acces general la sediul unității, inclusiv la fiecare dintre filialele sau reprezentanțele acesteia.”

Nu se acceptă.

Potrivit art.106 Angajatorul este obligat să țină în modul stabilit evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare. În ”modul stabilit” presupune conform modelului Tabelului de evidență a timpului de muncă recomandat prin CONVENȚIE COLECTIVĂ (NIVEL NAȚIONAL) nr. 17 din 28.02.2020. Iar proiectul oferă opțiunea de a ține evidența fie conform modelului aprobat prin convențiile colective naționale, fie să țină evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat în condițiile stabilite cu salariații prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia.”

Completarea Codului muncii cu art. 114¹ a avut drept scop reglementarea modului de calculare a duratei concediului de odihnă anual proporțional timpului lucrat într-un an de muncă și lichidarea golului care a existat în legislația muncii și, prin urmare, asigurarea aplicării corecte și uniforme a prevederilor art. 114 din Cod *(reglementează calcularea vechimii în muncă care dă dreptul la concediu de odihnă anual)* și respectarea drepturilor și intereselor legale ale ambelor părți a raporturilor de muncă.

Afirmația, precum că completarea a fost operată în regim de urgență și fără o consultare convenită cu părțile interesate, nu corespunde realității. Sau, Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie a organizat mai multe runde de consultări publice asupra inițiativei legislative nr. 146 din 20 aprilie 2022, unde mediul de afaceri (CNPMP, EBA, FIA, AmCham Moldova) a fost implicat plenar.

Totodată, necesită a fi reținut faptul că recent Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie a organizat o ședință de lucru, prezidată de domnul Dan Perciun, Președinte al Comisiei, în cadrul căreia a fost pusă în discuție modalitatea de aplicare în practică a art. 114¹ din Codul muncii și s-a decis că modul de calculare a duratei concediului de odihnă anual proporțional timpului lucrat într-un an de muncă urmează a fi concretizat și reglementat printr-o hotărâre a Guvernului, iar în Codul muncii să fie făcută doar referința la aceasta.

Din aceste considerente, ne exprimăm în susținerea soluției identificate la discuția din cadrul Comisiei parlamentare protecție socială, sănătate și familie și, respectiv, împotriva abrogării art. 114¹ din Codul muncii.

9. Cu referire la modificările propuse la art. 116 alin. (1) și alin. (5) din Codul muncii

Potrivit prevederilor art. 116 din Codul muncii:

- programarea concediilor de odihnă anuale pentru anul următor se face de angajator, de comun acord cu reprezentanții salariaților, cu

Se acceptă.

Acest amendament a fost exclus din proiect, dat faptul că Parlamentul deja a adoptat Legea nr. 353/2022 pentru modificarea unor acte normative, prin care a fost modificat Codul muncii, fiind abrogat articolul dat.

cel puțin 2 săptămâni înainte de sfârșitul fiecărui an calendaristic (a se vedea alin. (1));

- programarea concediilor de odihnă anuale este obligatorie atât pentru angajator, cât și pentru salariat. Salariatul trebuie să fie prevenit, în formă scrisă, despre data începerii concediului (a se vedea alin. (5)).

Normele juridice menționate, până la moment, nu au demonstrat inutilitate practică. Dimpotrivă, pentru cei care le-au respectat sunt eficiente, întrucât le ajută să evite situațiile de nefolosire a concediilor de odihnă anuale pe parcursul a mai multor ani. Or, anume din cauza nerespectării acestor norme juridice, în cazul unor angajatori, se acumulează perioade de concedii nefolosite cu durate foarte mari.

Mai mult decât atât, ținem să menționăm că normele juridice vizate au la bază prevederile art. 10 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 132 „Privind concediile anuale plătite” (ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1330-XIII din 26 septembrie 1997) și ale pct. 9 din Recomandarea Organizației Internaționale a Muncii nr. 98 „Privind concediile anuale plătite”.

În aceeași ordine de idei, menționăm că drept unicul argument în susținerea modificărilor propuse la art. 116 alin. (1) și (5) din Codul muncii se menționează că procedurile prevăzute de aceste norme juridice sunt percepute de antreprenori drept formalități inutile și birocratice, ceea ce, nicidecum nu poate fi calificat drept un argument judicios.

Pornind de la cele expuse, ne exprimăm împotriva modificărilor propuse la art. 116 alin. (1) și (5) din Codul muncii.

10. Cu referire la modificările propuse la art. 117 alin. (3) din Codul muncii

Conform art. 117 alin. (3) din Codul muncii, indemnizația de concediu se plătește de către angajator cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu.

Nu se acceptă.

Acest document este unul formal întocmit la unitate în special cu număr mic de salariați. Oricum orice angajator este cointeresat și singur pentru a avea programate concediile pentru a nu perturba activitatea acestuia. Iar alineatul (5) nu se va abroga ci va avea următorul cuprins:

”(5) Dacă concediile de odihnă anuale au fost programate în conformitate cu prevederile alin. (1) și (2), acestea sunt obligatorii atât pentru angajator, cât și pentru salariat.”

Norma juridică vizată are la bază prevederile art. 7 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 132 „Privind concediile anuale plătite” (ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1330-XIII din 26 septembrie 1997).

Autorii proiectului propun ca alin. (3) din art. 117 al Codului muncii să fie expus într-o redacția nouă, potrivit căreia, indemnizația de concediu se plătește de angajator la o dată agreată de părți, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care salariatul se află în concediu.

Unicul argument al autorilor proiectului de lege, este că norma juridică respectivă face imposibilă efectuarea calculului indemnizației, dacă persoana pleacă în concediu de la data de 1 a lunii următoare. Or, această afirmație nicidecum nu poate fi calificată drept un argument judicios.

Mai mult, pe lângă faptul că propunerea autorilor diminuează semnificativ drepturile și garanțiile salariaților și este lipsită de argumente consistente și convingătoare, aceasta vine în contradicție cu prevederile art. 371 din Acordul de Asocieri RM-UE (ratificat prin Legea nr. 112 din 2 iulie 2014), care nu admite încurajarea comerțului sau a investițiilor prin reducerea nivelului de protecție prevăzut în legislația națională în materie de mediu sau de muncă. Pornind de la cele expuse, ne exprimăm împotriva modificării propuse la art. 117 alin. (3) din Codul muncii.

11. Referitor la modificarea propusă la art. 141 alin. (2) din Codul muncii

Potrivit art. 141 alin. (2) din Codul muncii (în redacția Legii nr. 243/2022), în contractul individual de muncă părțile pot conveni asupra cuantumului salariului în valută străină, cu achitarea în monedă națională la un curs de schimb al leului moldovenesc agreat de părți care nu poate fi mai mic de cursul oficial de schimb al leului moldovenesc stabilit de Banca Națională a Moldovei, valabil la data de plată.

Se acceptă.

La art. 117 alineatul (3) va avea următorul cuprins:
”(3) *Indemnizația de concediu se plătește de către angajator cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu, sau la o altă dată agreată de părți, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care a fost acordat concediu.*”

Se acceptă.

	<p>Atragem atenția asupra faptului că norma juridică vizată a fost agreată în cadrul consultărilor publice asupra inițiativei legislative nr. 146 din 20 aprilie 2022, la care au participat inclusiv și reprezentanții mediului de afaceri (CNPMP, EBA, FIA, AmCham Moldova).</p> <p>Adoptarea, însă, a modificării propuse de autorii proiectului de lege la art. 141 alin. (2) din Codul muncii, va stabili că în contractul individual de muncă părțile vor putea conveni asupra cuantumului salariului în valută străină, cu achitarea în monedă națională la un curs de schimb al leului moldovenesc agreat de părți. Or, după noi, modificarea propusă, poate crea premise pentru abuzuri din partea angajatorilor, care vor putea efectua presiuni asupra salariaților să accepte un curs de schimb al leului moldovenesc mai mic decât cel stabilit de Banca Națională a Moldovei, astfel fiind încălcate drepturile și interesele salariaților.</p> <p>În contextul celor expuse, ne exprimăm împotriva modificării propuse la art. 141 alin. (2) din Codul muncii.</p> <p><u>12. Cu referire la modificarea propusă la art. 198 alin. (2) din Codul muncii</u></p> <p>Potrivit art. 198 alin. (1) din Codul muncii în actuala redacție, regulamentul intern al unității este un act juridic care se întocmește în fiecare unitate, cu consultarea reprezentanților salariaților și se aprobă prin ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului.</p> <p>Norma juridică vizată este una clară, poate fi ușor înțeleasă de orice subiect interesat și nu necesită a fi perfecționată.</p> <p>Mai mult decât atât, pe parcursul anilor nu au fost raportate careva neclarități sau dificultăți privind aplicarea în practică a acestei norme juridice.</p> <p>Cu toate acestea, autorii propun expunerea alin. (1) din art. 198 al Codului muncii într-o redacție nouă, potrivit căreia, regulamentul intern al unității este un act juridic opțional care, la decizia angajatorului, poate fi întocmit în fiecare unitate, cu consultarea reprezentanților salariaților și, care se aprobă prin ordinul</p>	<p>Amendamentul dat a fost exclus din proiectul de lege.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>În practică acest regulament intern este un act formal care trebuie de ținut la unitate și arătat inspectorilor în cazul controalelor efectuate. Este o „crestomație” de norme, extrase din Codul Muncii, Contractul de muncă, convenții colective, legislație. Contractul de muncă și legislația sunt suficiente pentru a garanta drepturile și obligațiile angajatului.</p>
--	--	--

	<p>(dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului. Angajatorilor care întocmesc în mod benevol regulamente interne a unității li se aplică în modul corespunzător prevederile din prezentul Cod.</p> <p>Astfel, în eventualitatea adoptării modificării propuse, regulamentul intern al unității se va transforma dintr-un act juridic obligatoriu într-un act juridic opțional.</p> <p>Unicul argument în susținerea modificării propuse la art. 198 alin. (1) din Codul muncii, este că <i>obligăția de a avea regulamentul intern al unității este percepută de antreprenori drept formalitate inutilă și birocratică</i>. Or, asemenea afirmație nicidecum nu poate fi calificată drept un argument judicios.</p> <p>În contextul celor enumerate, accentuăm că regulamentul intern al unității este necesar, în primul rând, angajatorului. Or, anume prin acest act normativ la nivel de unitate este stabilită ordinea interioară în cadrul unității (<i>drepturile și obligațiile angajatorului și ale salariaților; disciplina muncii în cadrul unității; abaterile disciplinare și sancțiunile aplicabile; regimul de muncă și de odihnă etc.</i>), iar în lipsa lui se va distorsiona buna funcționare a unității.</p> <p>Pornind de la cele expuse, ne exprimăm împotriva modificării propuse la art. 198 alin. (1) din Codul muncii.</p> <p>În temeiul celor menționate în prezentul aviz, precum și în scopul asigurării unui echilibru al intereselor partenerilor sociali, propunem revenirea asupra propunerilor de modificare a Codului muncii, în cadrul grupului de lucru tripartit, pentru identificarea unor soluții reciproc acceptabile asupra acestora, prin prisma standardelor internaționale la care Republica Moldova este parte.</p>
15.	<p>Urmare a examinării repetate a proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri) (număr unic 979/ME/2022), comunicăm următoarele.</p> <p>Ministerul Justiției a examinat sinteza obiecțiilor și propunerilor prezentată de autorul proiectului ca urmare a avizării primare și reiterează obiecțiile și propunerile de la pct. 3 (art. 116 alin. (1) și</p>

**Ministerul Justiției al
Republicii Moldova**
*Nr. 04/839 din
30.01.2023*

art. 198 alin. (1) ce vizează modificări la Codul muncii nr. 154/2003), pct. 4 (ce vizează modificări la Codul de executare și Codul contravențional) și pct. 6 (ce vizează modificări la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător) al avizului nr. 04/179 din 10.01.2023, având în vedere că aceste propuneri și obiecții nu au fost luate în considerare și urmează a fi reexaminată prin prisma aceluiași argumente expuse în avizul anterior, și anume:

la Codul muncii nr. 154/2003:

La pct. 9, (în proiectul definitivat pct.21), redacția propusă la art. 116 alin. (1) este lipsită de previzibilitate și claritate în ceea ce privește perioada în care se va programa concediul anual.

La pct. 12, (în proiectul definitivat pct.23), în ceea ce privește caracterul opțional al Regulamentului intern al unității considerăm că propunerea e în defavoarea salariatului în raport cu drepturile deja garantate ale acestuia, cum ar fi: securitatea și sănătatea în muncă în cadrul unității; respectarea principiului nediscriminării, eliminarea hărțurii sexuale și a oricărei forme de lezare a demnității în muncă; drepturile, obligațiile și răspunderea angajatorului și ale salariaților etc. Or, în cazul în care reprezentanții salariaților vor solicita semnarea unui astfel de act juridic, angajatorul nu va fi obligat să întocmească un regulament intern. Totodată, considerăm că întocmirea în „mod benevol” a regulamentelor interne de către angajatori reprezintă o normă juridică abuzivă, astfel propunem excluderea acesteia.

În concluzie, având în vedere cele expuse mai sus, recomandăm consultarea modificărilor propuse la *Codul muncii*, într-un dialog social deschis și transparent, cu organizațiile sindicale și patronatele.

Nu se acceptă.

Acest document este unul formal întocmit la unitate în special cu număr mic de salariați. Oricum orice angajator este cointerestat și singur pentru a avea programate concediile pentru a nu perturba activitatea acestuia.

Nu se acceptă.

În practică acest regulament intern este un act formal care trebuie de ținut la unitate și arătat inspectorilor în cazul controalelor efectuate. Este o „crestomație” de norme, extrase din Codul Muncii, Contractul de muncă, convenții colective, legislație. Contractul de muncă și legislația sunt suficiente pentru a garanta drepturile și obligațiile angajatului.

Se comentează.

Propunerile de modificare ale Codului muncii au fost consultate cu Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova și cu Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, propunerile fiind incluse în proiectul de lege definitivat.

(A se vedea demersurile din prima avizare)

	<p>Ce vizează modificări la Codul de executare și Codul contravențional</p> <p>Cu referire la Art. V și Art. VII, atenționăm că prevederile în cauză urmează a fi excluse din proiectul de lege, având în vedere că pentru asigurarea stabilității cadrului normativ și evitarea promovării unor concepte contradictorii de către diferite autorități, se impune centralizarea sarcinii de modificare a legislației codificate (în speță a <i>Codului contravențional și Codului de executare</i>). Această necesitate derivă din prevederile pct. 6, 7 ale <i>Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 698/2017</i>, precum și din Dispoziția Prim-ministrului Republicii Moldova nr. 1506-686 din 13 septembrie 2016, fiind împuternicit expres Ministerul Justiției de a centraliza sarcina de modificare a legislației codificate, în scopul reducerii numărului de inițiative de modificare a legislației codificate și oferirea unui termen rezonabil pentru intrarea în vigoare a noilor instituții/proceduri sau a celor revizuite în scopul adaptării și asimilării cu noile tendințe atât a profesioniștilor, cât și a justițiabililor. Astfel, se propune ca modificările la <i>Codul contravențional și Codul de executare</i> să fie centralizate și promovate consolidat de către Ministerul Justiției.</p> <p>În mod particular, menționăm că completarea alin. (4²) al art. 440 din <i>Codul contravențional</i>, cu textul: „Limitele în cauză nu restricționează agentul constator să constate faptele contravenționale și să-ți exercite atribuțiile în conformitate cu prezentul Cod în afara controlului de stat asupra activității de întreprinzător”, în esență, nu operează cu norme juridice noi, dar le consacra pe cele existente în <i>Codul contravențional</i>, și anume la art. 1, potrivit căreia: „(1) Prezentul cod este lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, care determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale.”. Totodată, conform art. 385 din</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Modificările incluse în proiect sunt propuse în mod punctat așa încât nu există riscul de a altera cumva conceptele din Codurile de executare al Republicii Moldova și Contravențional al Republicii Moldova sau de a crea contradicții cu normele existente în Codurile respective.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Această completare este necesară datorită practicii care s-a creat în timp. O parte din judecători și practicieni interpretează precum că constatarea unei contravenții de un organ de control poate fi efectuată doar prin inițierea controlului în modul prevăzut de Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Problema în cauză a fost semnalată în special de organele de control, cărora le sunt de multe ori anulate rezultatele controlului și constatarea contravenției, din aceste motive.</p>
--	---	--

Codul contravențional: „(1) Agentul constatator este reprezentantul autorității publice care soluționează, în limitele competenței sale, cauza contravențională în modul prevăzut de prezentul cod.” Astfel, considerăm oportun excluderea prevederilor respective din proiect.

Ce vizează modificări la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător.

La **Art. XI**, (în proiectul definitivat Art. X), privind completarea alin. (10) de la art. 4 a *Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreținător* cu textul „În privința contravențiilor constatate în cadrul controlului de stat se aplică mecanismul de remediere conform capitolului V¹ din Codul Contravențional nr. 2018/2008”, remarcăm că aceasta prevede consacră ideea deja existentă norma de la art. 46¹ alin. (2) din *Codul contravențional*, din acest motiv, propunem excluderea prevederilor respective din proiect.

Adițional, prezentăm argumente suplimentare în privința sintezei obiectivelor și propunerilor la proiectul de lege.

Cu referire la modificările Codului muncii, ce vizează caracterul opțional al regulamentului intern al unității, considerăm că prezenta propunere ar putea afecta nemijlocit ambii participanți al raportului de muncă, deoarece în regulamentul intern al unității este stabilită ordinea interioară în cadrul unității (drepturile și obligațiile angajatorului și ale salariaților; disciplina muncii în cadrul unității; abaterile disciplinare și sancțiunile aplicabile; regimul de muncă și de odihnă etc.), iar eventuala lipsă a acestuia va putea distorsiona buna funcționare a unității. Adițional, potrivit sintezei propunerilor și obiectivelor, comunicăm că și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova s-a exprimat împotriva acestor modificări.

Mai mult, din cauza acestei interpretări eronate se atestă tendința organelor de control de a completa art.19 din Legea nr.131/2012 cu tot mai multe temeuri de controale inopinate sau chiar de a depune toate eforturile de a se exonera de la Legea nr.131/2012.

Se acceptă.

Propunerea de completare a alineatului (10) din art. 4 privind la aplicarea mecanismului de remediere conform capitolului V¹ din Codul Contravențional se exclude.

Nu se acceptă.

Regulamentul intern este un act normativ intern pe care angajatorul conform articolului 10, alin. (1), lit. e) a Codului muncii este în drept să-l aprobe. Acesta s-a dovedit pe parcursul timpului să devină unul mai mult formal care cuprinde extrase de norme din diferite legi și acte normative, contractul individual și colectiv de muncă. Ministerul Muncii și Protecției Sociale nu a obiectat privind această propunere din proiect.

<p>În privința completărilor și modificărilor art. 116 din Codul muncii, reiterăm faptul că prevederile alin. (1), nu întrunesc cerințele privind claritatea și previzibilitatea actului juridic, având în vedere că sintagma „din timp” va crea incertitudine în privința conduitei subiecților vizați.</p>	<p>Se acceptă. Sintagma „din timp” se exclude.</p>
<p>La art. VII, în privința modificărilor propuse la Codul contravențional, reiterăm propunerea privind excluderea acestora reieșind din funcțiile și domeniile de competență a Ministerului Justiției prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 698/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției. Astfel, având în vedere pct. 6 și 7 din hotărâre, Ministerul Justiției promovează proiectele de acte normative în domeniul politicii punitive a statului, în speță, modificările și completările Codului contravențional.</p>	<p>Nu se acceptă. Modificările incluse în proiect sunt propuse în mod punctat așa încât nu există riscul de a altera cumva conceptele din Cod sau de a crea contradicții cu normele existente în Cod.</p>
<p>Astfel, proiectul propune completarea art. 440 alin. (4²) cu prevederi potrivit cărora constatarea faptei contravenționale și începerea procesului contravențional în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător sau în urma acestora de către agentul constator care are atribuții de control se va efectua și în limitele art. 4 alin. (10) din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Potrivit art. 4 alin. (10) din această lege „Controalele planificate efectuate pe parcursul primilor 3 ani de activitate de la data înregistrării de stat a persoanei care practică activitate de întreprinzător au caracter consultativ și nu se vor solda cu sancțiuni sau măsuri restrictive, cu excepția cazurilor cînd în cadrul controlului se depistează încălcări foarte grave”. Prin urmare, considerăm că prevederea de la art. 4 alin. (10) din Legea nr. 131/2012 este în dezacord cu completarea propusă tot la art. 440 alin. (4²) din Codul contravențional potrivit căreia „Limitele în cauză nu restricționează agentul constator să constate faptele contravenționale și să-și exercite atribuțiile în conformitate cu</p>	<p>Se acceptă.</p>

prezentul Cod în afara controlului de stat asupra activității de întreprinzător.”, din următoarele considerente:

- În primul rând, atenționăm că Codul contravențional reprezintă un act normativ impersonal care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale și nu poate fi aplicat în „limitele” unei legi speciale, respectiv nu poate de jure să restricționeze activitatea și atribuțiile agentului constator de a constata faptele contravenționale în limitele de competență stabilite de Cod.

- Totodată, scopul și raționamentul alin. (4²) de la art. 440 din Codul contravențional, este ca constatarea faptei contravenționale și începerea procesului contravențional în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător sau în urma acestuia să se efectueze în limitele art. 5¹ din Legea nr. 131/2012 (listele de verificare aplicabile pentru domeniu, tipul și controlul în cauză), pentru a exclude presiunea față de mediul de afaceri la efectuarea controalelor de stat.

- Propunerea de completare de la alin. (4²) din art. 440 din Codul contravențional o considerăm a fi ineficientă dat fiind faptul că, potrivit codului competențele agentului constator sunt generale pentru toate categoriile de contravenții și nu pot fi restricționate de anumite limite stabilite de legi speciale sau de alte prevederi din același cod. În eventualitatea limitării competențelor agentului constator, obligația pozitivă a statului de a sancționa faptele de încălcare a legii nu ar putea fi realizată în mod deplin, ceea ce ar duce la o ineficiență a politicii punitive și o tolerare sistemică a încălcărilor. Mai mult, aceste limitări nu ar putea fi justificate în mod rezonabil chiar dacă scopul urmărit de legiuitor este de a facilita mediul de afaceri atunci când este pusă în discuție, spre exemplu, securitatea alimentară sau drepturile consumatorului.

La final, menționăm că eventualele riscuri privind interpretarea și practica defectuoasă a acestui alineat comunicate de autor, în sinteza

	<p>obiectilor și propunerilor, urmează a fi analizată ex ante de Ministerul Justiției, în limitele competenței sale, pentru a veni cu o soluție consolidată și funcțională printr-un proiect de lege privind modificarea Codului contravențional.</p>	
	<p>La art. X, pct. 1, reiterăm despre necesitatea excluderii completării alin. (10) de la art. 4 din Legea nr. 131/2012, deoarece este excedent, ținând cont de faptul că potrivit art. 8 alin. (4) prin lege „la întocmirea procesului-verbal de control prin care se constată o contravenție, este întocmit și un plan de remediere conform prevederilor capitolului V¹ din Codul contravențional nr. 218/2008”.</p>	<p>Se acceptă. La alineatul 10 au fost introduse modificări conform propunerii.</p>
	<p>La pct. 9 amendamentul ce vizează art. 78 alin. (2) din <i>Codul muncii</i> nu poate fi acceptat, deoarece este lipsit de previzibilitate. Astfel, nu este stabilit timpul absenței salariatului de la locul de muncă care va putea constitui temei de suspendare a contractul individual de muncă, precum și perioada suspendării. Mai mult, absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă – pentru salariații cu regim demuncă de minim 8 ore pe zi, și cel puțin jumătate din regimul de muncă a zilei în care salariatul a absentat – pentru salariații cu regim de muncă mai mic de 8 ore pe zi constituie temei pentru concedierea salariatului (art. 86 alin. (1) lit. h) din <i>Codul muncii</i> conform proiectului).</p>	<p>Nu se acceptă. Potrivit Codului muncii dacă salariatul nu se prezinta mai mult de 4 ore, atunci salariatul poate fi concediat. Această soluție nu este una practică și nici normală, ținând cont de faptul că încetarea Contractului individual de muncă are ca efect achitarea către salariat a tuturor plășilor la încetarea Contractului individual de muncă și raportări către autoritățile statului. În cazul în care salariatul revine într-o anumită perioadă de timp cu justificative, legislația nu prevede modul de restituire a sumelor achitate de angajator și în general modul de gestionare a situației respective. În același timp, legislația nu indică cât timp trebuie să aștepte angajatorul până a emite ordinul de concediere, fapt care creează o incertitudine privitor la acțiunile pe care trebuie să le întreprindă angajatorul în această situație. Este mult mai ușor să anulezi ordinul de suspendare a Contractului individual de muncă decât să faci procedura de restituire a plășilor achitate</p>

<p>salariatului, corectarea registrelor interne și corectarea rapoartelor.</p>	<p>La pct. 21 noua redacție a art. 116 alin. (5) din <i>Codul muncii</i> propus de autor, urmează a fi revizuit pornind de la ideea că concediul de odihnă anual este un drept al angajatului și nu o obligație impusă de angajator, or, textul „în lipsa cererii salariatului” este una abuzivă în privința angajatului și contrară prevederilor <i>Codului muncii</i>.</p> <p>La pct. 21 noua redacție a art. 116 alin. (5) din <i>Codul muncii</i> propus de autor, urmează a fi revizuit pornind de la ideea că concediul de odihnă anual este un drept al angajatului și nu o obligație impusă de angajator, or, textul „în lipsa cererii salariatului” este una abuzivă în privința angajatului și contrară prevederilor <i>Codului muncii</i>. În acest context, menționăm că potrivit art. 112 din <i>Codul muncii</i>, „(3) Orice salariat care lucrează în baza unui contract individual de muncă beneficiază de dreptul la concediu de odihnă anual.”. Totodată, în conformitate cu art. 115 alin. (4) din <i>Codul muncii</i>, „Concediul de odihnă anual pentru următorii ani de muncă se acordă salariatului, în baza unei cereri scrise, conform programării stabilite. La cererea scrisă a salariatului, concediul de odihnă anual poate fi acordat și în afara programării stabilite.”. Astfel, observăm că proiectul pornește de la percepția că salariații refuză să-și ia concedii anuale (deși acest fapt se poate datora motivelor personale ce nu depind de salariat) și nu ia în calcul refuzul angajatorului de a acorda concediu salariatului. Astfel, deși art. 118 alin. (4) din <i>Codul muncii</i> prevede că este interzisă neacordarea concediului de odihnă anual timp de 2 ani consecutivi, această normă nu impune angajatorul să accepte cererile de concediu în sensul utilizării integrale a concediului anual (în mărimea stabilită de legislație). Prin urmare, ne vom afla în situația în care angajatorul va avea părgăhie de a trimite forțat în concediu salariatul, dar salariatul nu va avea posibilitate să-și apere dreptul său la concediu. Adicional, semnalăm că, deși aparent norma art. 116 alin. (2¹) din <i>Codul muncii</i> prevede dreptul salariatului de a</p>
<p>Se acceptă. Redacția din proiect a fost modificată.</p>	

	<p>solicita modificarea perioadei și duratei concediilor de odihnă anuale programate, acesta nu poate fi realizat fără acordul angajatorului. Prin urmare, pornind de la prevederile ce țin de acordarea concediilor anuale, constatăm că, părțile nu se vor afla pe poziții de egalitate. Concomitent, în contextul în care Ordinul de acordare a concediului se va emite în lipsa cererii salariatului, nu este clară necesitatea depunerii cererii în acest sens de către salariat.</p>	
	<p>La pct. 22 din redacția propusă pentru art. 117 alin. (3) din Codul muncii nu este clară forma agreării de părți a modalității de plată a indemnizației de concediu în cazul în care inițiativa de a plăti indemnizația odată cu achitarea salariului pentru luna în care a fost acordat concediu aparține angajatorului. Astfel, în cazul cererii salariatului acordul angajatorului se va reflecta în Ordinul de acordare a concediului (aceste două acte constituind dovada agreării), iar în cazul inițiativei din partea angajatorului nu este clară dovada agreării care se va anexa la Ordin.</p>	<p>Nu este clară obiecția - se comentează. Redacția din proiect vine să ofere mai multă flexibilitate părților și în special angajatorului care poate să plătească cum este menționat astăzi cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu – ceea ce este o incomoditate pentru angajator - sau la o altă dată agreată de părți, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care a fost acordat concediu. Problemele nu trebuie să apară din partea ambelor părți.</p>
	<p>La art. V, ce vizează completarea art. 22 alin. (1), lit. r), s) și ș), din Codul de executare al Republicii Moldova, cu textul „în document electronic”, menționăm că propunerea în cauză va exclude posibilitatea executorului judecătoresc de a solicita și primi informațiile necesare și pe suport de hârtie, respectiv, considerăm oportună menținerea ambelor modalități de solicitare a documentelor necesare executorului judecătoresc în procedura de executare pentru a avea soluții prielnice în situațiile critice precum deconectări de electricitate, defecțiuni tehnice etc. Astfel, considerăm oportună excluderea completării art. 22 alin. (1) lit. r), s) și ș) din Codul de executare.</p>	<p>Nu se acceptă. În cazul în care va fi menținută solicitarea și obținerea informației necesare și pe suport de hârtie vor persista în continuare riscurile de costuri administrative și financiare nejustificate pentru instituțiile bancare. Totodată, nu poate fi calificat ca argument deconectarea electricității pentru a menține suportul de hârtie, deoarece în astfel de situații nici băncile nu vor putea activa.</p> <p>Nu se acceptă.</p>

Adițional, la litera c), ținând cont de prevederile Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere,

		<p>considerăm necesară excluderea textului „în regim on-line” și completarea doar cu cuvintele „în document electronic”, deoarece Legea nr. 124/2022 prevede cerințe speciale față de documentul electronic (aplicarea semnăturii electronice sau sigiliu electronic) nu și pentru cel „în regim on-line”.</p>	<p>Unele instituții dețin posibilități pentru a fi vizualizată informația anume în regim on-line și prevederile respective anume sunt stabilite pentru astfel de instituții.</p>
<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale (<i>demers nr. 07/365 din 03.02.2023</i>)</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat repetat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (număr unic 979/ME/2022) și comunică următoarele.</p> <p>Conform prevederilor art.106 din Codul muncii, angajatorul este obligat să țină, în modul stabilit, evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare. Astfel, orele efectiv lucrate suplimentar, înlocuind un salariat temporar absent, urmează a fi indicate în tabelul de pontaj, pentru a fi remunerate în mărime ordinară. Noțiunea „în modul stabilit” nu este definită expres în Codul Muncii. Reieșind din prevederile proiectului înaintat spre examinare, noțiunea „în modul stabilit” presupune modelul Tabelului de evidență a timpului de muncă recomandat prin Convenția colectivă la nivel național nr. 17, agreată de partenerii sociali în 2020.</p> <p>În proiectul de lege se propune ca evidența timpului de muncă să devină un drept în loc de obligație și acest drept să poată fi realizat și prin alte modalități decât tabelul de evidență din Convenția colectivă descrisă mai sus. Astfel, la propunerea autorului, art. 106 urmează să aibă următoarea redacție nouă: „angajatorul este în drept să țină evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat, inclusiv a muncii suplimentare, a muncii prestate în zilele de repaus și în zilele de sărbătoare nelucrătoare conform modelului aprobat prin convențiile colective naționale sau să țină evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat în condițiile stabilite cu salariații prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia.” În urma analizei MMPS Acordului de</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În principiu prin acest proiect se dorește dispariția unor documente scrise obligatorii existente la unitate pentru a fi verificate de Inspectoratul de Stat al Muncii. Proiectul va menține obligația pentru a ține opțional evidența de muncă fie - conform modelului prevăzut de convențiile colective, fie - în alt mod stabilit în acordul în scris cu angajatul în dependență de profesia sau activitatea acestora (ex. munca la distanță, curierat, etc.)</p>	

Asociere UE-RM, atenționăm că există riscul că excluderea obligativității de a ține evidența timpului de muncă să intre în contradicție cu angajamentele luate de Republica Moldova (RM) în Acordul de Asociere UE-RM. Anexa III din Acordul de Asociere RM-UE (AA) listează 8 directive care urmează a fi transpuse în domeniul muncii, inclusiv Directiva 2003/88/CE privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru (Working Time Directive) care include prevederi privind orele de muncă, orele suplimentare, zilele libere, etc.. Potrivit Acordului de Asociere UE-RM, Directiva urmează a fi pusă în aplicare în termen de 4 ani de la intrarea în vigoare a acordului. Termenul de 4 ani a expirat în 2020, dar până astăzi directiva nu a fost transpusă în totalitate. Acordul de Asociere stipulează la Articolul 273 că RM urmează să țină cont de jurisprudența corespunzătoare a Curții de Justiție a Uniunii Europene în procesul de aproximare a legislației la standardele UE.

O hotărâre din 2019 a Curții care interpretează Directiva 2003/88/CE instituie obligația ca angajatorii din UE să țină evidența timpului de muncă. Curtea a decis că pentru a asigura eficiența drepturilor prevăzute în Directiva 2003/88/CE, statele membre trebuie să impună angajatorilor să instituie un sistem obiectiv, fiabil și accesibil care să permită stabilirea duratei timpului de muncă prestat în fiecare zi de către fiecare angajat. Hotărârea Curții Europene de Justiție lasă însă la discreția statelor modul de ținere a acestei evidențe, inclusiv având în vedere tipul de activitate a angajatorului sau dimensiunea acestuia. Condiția este ca modalitatea de ținere a evidenței să fie una fiabilă, obiectivă și accesibilă. **De principiu, în opinia ministerului, este acceptabilă modalitatea de ținere a evidenței propusă de autor, și anume ca evidența timpului de muncă să poată fi ținută „conform modelului aprobat prin Convențiile colective naționale sau (...) în condițiile stabilite cu salariații prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia”, atâta timp cât ținerea evidenței timpului de muncă în sine ar rămâne o obligație pentru angajator și nu ar deveni un drept.** Reieșind din faptul că suntem în întârziere cu transpunerea

		<p>Directivei 2003/88/CE, ministerul va prioritiza transpunerea acesteia. Rămânem deschiși să oferim mai multe detalii și în cadrul unei ședințe despre subiectul abordat.</p>	
<p>17.</p>	<p>Ministerul Finanțelor (<i>demers nr. 15/2-06/26 din 07.02.2023</i>)</p>	<p>Ministerul Finanțelor, la solicitarea nr.06/1-170 din 20.01.2023, a examinat repetat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (număr unic 979/ME/2022) și comunică despre menținerea poziției expuse anterior prin scrisoarea nr.15/2-03/7/29 din 10.01.2023 (se anexează).</p> <p>Cu referire la Art.II din proiectul de Lege examinat, considerăm oportun reexaminarea intenției de abrogare a Legii nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe din următoarele considerente: Scopul principal al Legii nr.1466/1998 este protecția suveranității și asigurarea securității economice a țării, dezvoltarea economiei naționale prin intermediul stimulării activității economice externe, asigurarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe.</p> <p>Legea nr.1466/1998 propusă spre abrogare este unicul act legislativ unde se regăsesc noțiunile de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tranzacții economice externe - tranzacții de export, reexport, import, reimport, barter, cooperare, leasing și orice alte operațiuni și tranzacții externe; - repatrierea mijloacelor bănești - încasarea de la nerezidenți, în termenul stabilit, a mijloacelor bănești aferente exportului de mărfuri, prestării de servicii/lucrări nerezidenților, precum și altor operațiuni și tranzacții externe în conturi deschise la băncile licențiate în Republica Moldova, volumul mijloacelor fiind indicat în declarația vamală, iar costul serviciilor prestate sau al lucrărilor executate în documentele confirmative (contract, acte privind lucrările executate sau serviciile prestate, factură/invoice); - data repatrierii mijloacelor bănești - data la care sumele de încasat au fost trecute în contul exportatorului sau importatorului 	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prin menținerea obligației de repatriere și a sancțiunilor aplicate în acest sens, agenții economici rezidenți de bună-credință sunt pasibili de răspundere și pot fi sancționați pentru acțiunile/inacțiunile companiilor nerezidente care nu-și îndeplinesc obligațiile contractuale (adică, neachitarea în termen pentru mărfurile/serviciile procurate). Astfel, pe lângă faptul suportării unor prejudicii financiare cauzate de neexecutarea de către terți a obligațiilor contractuale, agenții economici rezidenți sunt pasibili suplimentar la sancțiunile din partea statului prevăzute de Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe..</p> <p>Considerăm, că agenții economici însuși sunt interesați în repatrierea și încasarea mijloacelor bănești din comerțul extern. De asemenea, astfel de reglementări nu se regăsesc în practica statelor europene.</p> <p>Nu pot fi acceptate astfel de prevederi din aviz, conform cărora <i>subsidiar, menționăm, că autorul proiectului nu specifică careva exemple concrete din practica statelor europene în care nu există reglementări în domeniul repatrierii mijloacelor</i></p>

	<p>(responsabilului financiar) la băncile licențiate din Republica Moldova;</p> <ul style="list-style-type: none"> - repatrierea mărfurilor și serviciilor - efectuarea importului prevăzut în contractele economice externe; - data expedierii mărfii - data perfectării documentelor vamale care confirmă exportul de mărfuri; - data primirii mărfii - data eliberării de către serviciile vamale a mărfii în circulație liberă pe teritoriul vamal al Republicii Moldova. <p>Aceste noțiuni sunt utilizate de către funcționarii vamali în procesul de efectuare a controalelor ulterioare.</p> <p>Un alt aspect important pentru organul vamal este faptul obligativității efectuării importului de mărfuri în urma plăților efectuate pentru import. Totodată, această Lege prevede înregistrarea în conturile bancare a încasărilor de la efectuarea exportului, în caz contrar, în urma efectuării exporturilor, mijloacele bănești vor fi transferate direct pe conturile din afara Republicii Moldova (banii nu se vor întoarce în Republica Moldova).</p> <p>Subsidiar, menționăm, că autorul proiectului nu specifică careva exemple concrete din practica statelor europene în care nu există reglementări în domeniul repatrierii mijloacelor bănești din tranzacțiile economice externe. Suplimentar, menționăm că susținem poziția expusă anterior la acest subiect de către Serviciului Fiscal de Stat prin scrisoarea nr.26-12/1-07-130624 din 22.12.2022 adresată Ministerului Economiei, și anume:</p> <p>Serviciul Fiscal de Stat a examinat proiectul pentru modificarea și completarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri), plasat spre consultare publică pe site-ul https://particip.gov.md/ro, prin care, conform art. II se propune abrogarea Legii cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe nr. 1466 din 29.01.1998, în legătură cu care își expune opinia aferentă infra. De principiu, obiectivele principale ale Legii nr. 1466 din 29.01.1998 sunt protecția suveranității și asigurarea securității economice a țării, dezvoltarea economiei naționale prin intermediul</p>	<p><i>bănești din tranzacțiile economice externe. Autorul avizului trebuie să aducă dovezi și exemple de state unde există așa reglementări. Menționăm, că libera circulație a capitalurilor este una dintre cele patru libertăți fundamentale ale pieței unice a UE. Aceasta nu este doar cea mai recentă libertate, ci și cea mai largă, având în vedere dimensiunea sa unică ce include țările terțe. Or, Legea nr.1466/1998 nu poate fi considerată că contribuie la această libertate.</i></p> <p>Nu se acceptă. A se vedea argumentarea supra la avizul Ministerului Finanțelor.</p>
--	---	---

stimulării activității economice externe, asigurarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe. În acest sens, prin repatrierea mijloacelor bănești se realizează încasarea de la nerezidenți, în termenul stabilit, a mijloacelor bănești aferente exportului de mărfuri, prestării de servicii/lucrări nerezidenților, precum și altor operațiuni și tranzacții externe în conturi deschise la băncile licențiate în Republica Moldova, volumul mijloacelor fiind indicat în declarația vamală, iar costul serviciilor prestate sau al lucrărilor executate în documentele confirmative (contract, acte privind lucrările executate sau serviciile prestate, factură/invoice); iar prin repatrierea mărfurilor și serviciilor se realizează efectuarea importului prevăzut în contractele economice externe. Acțiunile de repatriere a mijloacelor bănești, mărfurilor și serviciilor provenite din tranzacțiile economice externe contribuie la o creștere economică stabilă și la dezvoltarea durabilă a economiei naționale în ansamblu, iar în consecință are loc gestionarea rațională a economiei, asigurarea condițiilor de protecție a intereselor economice naționale și protecția împotriva amenințărilor externe. Argumentul abrogării Legii nr. 1466 din 29.01.1998 precum că agenții economici nu ar trebui să fie sancționați de două ori pentru imposibilitatea recuperării datorilor legate de activitatea comercială externă este neîntemeiat, întrucât prevederile art. 5 alin. (7) reglementează expres cazurile când nu sunt supuse sancțiunilor pecuniare sumele nerepatriate de la export-import provenite din tranzacțiile economice externe, inter alia pe toată perioada examinării litigiilor în instanțele judecătorești/de arbitraj și executării hotărârilor emise, dacă față de partenerul extern a fost începută procedura judiciară sau de arbitraj. Conform prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 1466 din 29.01.1998, controlul asupra repatrierii mijloacelor bănești, a mărfurilor și serviciilor provenite din tranzacțiile economice externe se efectuează de către Serviciul Fiscal de Stat în timpul controalelor efectuate la agenții economici, în modul stabilit de legislație. Astfel, în cadrul controalelor efectuate la agenții economici de către organul de

	<p>control fiscal, premergător constatării încălcărilor privind repatrierea mijloacelor bănești și a celor materiale și aplicarea sancțiunilor pecuniare, sunt analizate toate circumstanțele de drept și de fapt privind respectarea prevederilor legale de rigoare de către agenții economici, iar în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 5 alin. (7) din Legea nr. 1466 din 29.01.1998 sancțiunile nu se aplică. În finalitate, considerăm necesară reexaminarea chestiunii abrogării Legii nr. 1466 din 29.01.1998 prin determinarea opțiunilor eficiente de soluționare a problemei ori de atingere a obiectivului urmărit, cu efectuarea unei analize a impactului de reglementare și cu luarea în considerare a achitabilității în raporturile dintre stat și întreprinzător a efectelor sau consecințelor modificărilor respective asupra securității economice a țării.</p> <p>În ceea ce privește Art.XI, pct.2 din proiectul de lege examinat, care prevede obligația anexării listelor de verificare la delegația de control, considerăm oportun revizuirea normei menționate prin prisma următoarelor aspecte. Potrivit art.51 alin.(2) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, listele de verificare se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina electronică a organului de control. Astfel, implementarea normei propuse la art.XI, pct.2 din proiectul de lege respectiv, va conduce la dublarea caracterului public al listelor de verificare.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Nu este clar ce presupune autorul avizului prin „dublarea caracterului public al listelor”. Cu toate că Legea nr.131/2012 impune efectuarea controlului doar în temeiul și limitele listelor de verificare, se dovedește că nu totdeauna se procedează astfel și nu totdeauna persoanele verificate cunosc despre utilizarea obligatorie a listelor de verificare. Această măsură complementară este necesară pentru ca informarea adecvată și la timpul potrivit a persoanei controlate dar și pentru contracararea abuzurilor potențiale în cadrul controlului.</p>
<p>18.</p> <p>Ministerul Sănătății (demers nr.05/465 din 09.02.2023)</p>	<p>Ministerul Sănătății, cu referire la demersul nr. 06/1-170 din 20.01.2023 privind avizarea repetată a <i>proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri)</i> (număr unic 979/ME/2022), comunică următoarele.</p> <p>Reiterăm poziția prezentată prin demersul nr. 05/126 din 16.01.2023 în ceea ce privește necesitatea revizuirii propunerilor pentru modificarea normelor de organizare și efectuare a examenelor</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost modificat conform propunerii din aviz după cum urmează:</p> <p>se completează cu alineatele (6) și (7) cu următorul cuprins:</p> <p>”(6) <i>Efectuarea examenelor medicale la angajare și examenelor periodice în scopul prevenirii apariției și răspândirii bolilor</i></p>

medicale obligatorii la angajare și periodice pentru angajații economiei naționale.

În special, cu referire la Art. VIII, ce prevede modificarea art. 49 din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, vom nota că alin. (1) art. 49 din legea prenotată prevede că, în vederea ocrotirii sănătății, prevenirii apariției și răspândirii bolilor transmisibile și a celor profesionale, angajații și persoanele care practică munca individuală sânt supuși obligatoriu examenelor medicale la angajare și examenelor periodice în cazurile prevăzute de legislație. Astfel, examenle medicale obligatorii pentru angajații din unele ramuri ale economiei naționale se realizează în două scopuri distincte: (i) prevenirea bolilor transmisibile, fiind asigurată protecția sănătății a beneficiarilor serviciilor/ consumătorii produselor asociate cu riscuri de transmitere a unor boli, ca urmare a specificului producției sau al muncii executate și (ii) prevenirea bolilor profesionale, fiind asigurată protecția sănătății angajaților de acțiunea factorilor nocivi din mediul ocupațional, precum și minimalizarea riscului pentru cheltuieli financiare din partea angajatorului în cazul reducerii capacității de muncă sau decesul lucrătorului în urma unei boli profesionale.

Pornind de la aceste două scopuri distincte, abordările și responsabilitățile în organizarea examenelor medicale, inclusiv responsabilitatea de acoperire a costurilor sunt diferențiate.

(i) *Prevenirea bolilor transmisibile* - asigurarea sănătății publice, în conformitate cu art. 8 din Legea 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice este responsabilitatea statului și autorităților publice, iar finanțarea activităților de sănătate publică se efectuează din bugetul de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și alte resurse permise de legislație. În acest sens, există raționament și teme legal pentru acoperirea financiară din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală a costurilor examenelor medicale la angajare și periodice *în scopul prevenirii apariției și răspândirii bolilor transmisibile*. Menționăm în acest context că, categoria respectivă cuprinde și angajații sectorului alimentației

transmisibile se realizează în cadrul prestatorilor publici sau privați de asistență medicală primară, încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, costurile fiind acoperite din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM).

(7) *Efectuarea examenelor medicale la angajare și examenelor periodice în scopul prevenirii bolilor profesionale se realizează în cadrul prestatorilor publici sau privați de asistență medicală, costurile fiind acoperite de către angajator”.*

publice, inclusiv HORECA, implicați în manipularea produselor alimentare.

(ii) *Prevenirea bolilor profesionale* - examenele medicale realizate cu scopul prevenirii bolilor profesionale interferează cu legislația în domeniul securității și sănătății în muncă. În conformitate cu prevederile Codului muncii și a Legii nr.186/2008, angajatorul are un șir de obligații privind securitatea și sănătatea în muncă. Art. 10 alin. (2) din Codul muncii dispune că angajatorul este obligat: să asigure salariaților condițiile de muncă corespunzătoare cerințelor de securitate și sănătate în muncă. Asigurarea acestor condiții cuprinde inclusiv măsurile pentru prevenirea riscurilor profesionale, precum și efectuarea examenului medical al salariaților. Totodată, Legea nr. 186/2008, în corelație cu Codul muncii, instituie mai multe categorii de măsuri necesare pentru protecția securității și sănătății salariaților. Potrivit art. 13 din Legea nr. 186/2008, angajatorul este obligat să angajeze numai persoane care, în urma examenului medical și, după caz, a testării psihologice a aptitudinilor, corespund sarcinii de muncă pe care urmează să o execute și să asigure efectuarea examenului medical periodic al lucrătorilor. Adicional. În conformitate cu art. 21, alin.(4) din legea prenotată, cheltuielile ce țin de organizarea și efectuarea examenului medical sunt suportate de angajator. De menționat că, prevederile aduse ca referință din legislația națională sunt alinate cadrului legislativ al UE privind securitatea și sănătatea în muncă (Directiva 89/391/CEE Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă), precum și prevederilor Convențiilor Organizației Internaționale a Muncii, ratificate de republica Moldova. În contextul celor expuse, considerăm judicioasă completarea, prin includerea de alinate separate, al art. 49 din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice cu prevederi care să stipuleze, în mod diferențiat, acoperirea financiară pentru efectuarea examenelor medicale la angajare și periodice în scopul prevenirii apariției și răspândirii bolilor transmisibile (din fondurile asigurării

	<p>obligatorii de asistență medicală) și efectuarea examenelor medicale în scopul prevenirii bolilor profesionale (din conținutul angajatorului).</p> <p>Astfel, la Art. VIII propunem a substitui prevederile de completare alin. (3) cu următorul text: "se completează cu alineatele (6) și (7) cu următorul cuprins:</p> <p>"(6) <i>Efectuarea examenelor medicale la angajare și examenelor periodice în scopul prevenirii apariției și răspândirii bolilor transmisibile se realizează în cadrul prestatorilor publici sau privați de asistență medicală primară, încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, costurile fiind acoperite din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM).</i></p> <p>(7) <i>Efectuarea examenelor medicale la angajare și examenelor periodice în scopul prevenirii bolilor profesionale se realizează în cadrul prestatorilor publici sau privați de asistență medicală, costurile fiind acoperite de către angajator</i>".</p>	
	<p>Cu referire la actul prin care sunt confirmate rezultatele examenelor medicale la angajare și examenelor periodice, susținem opinia autorului privind oportunitatea simplificării procedurii de obținere și completare al acestuia. Totodată, atragem atenția la importanța utilizării unor fișe standard în acest scop, care va asigura aplicarea uniformă a prevederilor privind condițiile de admitere la locul de muncă și va facilita respectarea cerințelor respective de către angajați și angajatori, precum și acțiunile de verificare din partea organelor de control. În acest sens, propunem simplificarea procedurii de întocmire a actelor de confirmare a rezultatelor examenelor medicale obligatorii pentru angajați și atribuirea competențelor Guvernului pentru stabilirea modalității și modelului pentru certificatele medicale.</p> <p>Menționăm că modificările respective se propun a fi aplicabile pentru toate categoriile de angajați, care cad sub incidența prevederilor de obligativitate a examenelor medicale la angajare și</p>	
	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost modificat conform propunerii din aviz după cum urmează:</p> <p>alineatul (5) :</p> <p><i>"(5) Rezultatele examenelor medicale la angajare și examenelor periodice sânt confirmate printr-un act eliberat de instituțiile medicale publice sau private, în modul și după modelul stabilit de Guvern".</i></p>	

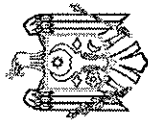
	<p>examenelor periodice, nu doar pentru angajații unităților comerciale, după cum este prevăzut în proiectul elaborat de autori. Astfel, propunem completarea Art. VIII cu următorul text: "alineatul (5) se expune în următoarea redacție:</p> <p><i>"(5) Rezultatele examenelor medicale la angajare și examenelor periodice sânt confirmate printr-un act eliberat de instituțiile medicale publice sau private, în modul și după modelul stabilit de Guvern".</i></p> <p><i>Subsecvent, în contextul expunerii aliniatului (5) în noua redacție, considerăm inoportun completarea articolului 49 cu un aliniat nou, alin. (6), care prevede derogări de la aliniatul (5) doar pentru angajații unităților comerciale. Astfel, la Art. VIII propunem excluderea prevederilor de completare cu alineatul (6).</i></p>	
<p>Nu se acceptă.</p> <p>Modificarea Legii nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior referitor la excluderea anexei nr. 3 are scop excluderea formulărilor diferite din această anexă și anexa nr. 6 din Legea 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară.</p> <p>Excluderea anexei nr.4 din Lega 231/2010 și efectuarea trimiterii la anexa nr. 2 din Legea nr. 10/2009 nu este posibilă, deoarece aceasta conține mai multe activități ale unităților pentru care se eliberează autorizații sanitare de funcționare, decât sunt prevăzute în anexa nr.4, inclusiv activități necomerciale.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul a fost modificat conform propunerii din aviz după cum urmează:</p> <p>alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p><i>"(4) Cerințe și condiții pentru examene medicale la angajare și examene periodice pentru angajații</i></p>	<p>La Art. IX, ce prevede operarea unor modificări la Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, reieșind din prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și în scopul excluderii dublării prevederilor normative cu aceleași conținut în diferite acte legislative, propunem de exclus Anexa nr. 4. Menționăm că lista de activități ale unităților comerciale pentru care se eliberează autorizații sanitare de funcționare este stabilită prin Anexa nr. 2 din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice. În aceasta ordine de idei, propunem la Art. IX pct.1, 2 și 3 ce vizează operarea modificărilor la art. 14 alin. (7); art. 16 alin. (5) și art. 17 alin. (5), cuvintele „anexa nr. 4” de substituit cu cuvintele „anexa nr. 2 din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice”.</p> <p>Totodată la Art. IX pct. 4 din proiect, ce prevede operarea unor modificări la Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, se constată prevederi contradictorii în legislația națională. Potrivit art. 49, alin. (2) din Legea nr. 10/2009, lista profesilor și a factorilor de producție nocivi, precum și a lucrărilor pentru executarea cărora se efectuează examene medicale la angajare și examene periodice, se</p>	

		<p>aprobă de către Ministerul Sănătății (Nota Bene: proiectul prevede transferul atribuțiilor respective către Guvern). Iar art. 21⁴ alin. (4) din Legea nr.231/2010 stabilește activitățile în cadrul unităților comerciale, pentru care vor fi angajate doar persoane ce dispun de certificat medical privind starea sănătății și care vor fi supuse examenului medical periodic.</p> <p>În acest context, subliniem că relevanța obligativității pentru examene medicale la angajare și examene periodice reiese din specificul genului de activitate desfășurat de angajat și riscurile asociate pentru transmiterea bolilor infecțioase și/sau pentru bolile profesionale și nu poate fi determinat de caracterul comercial sau necomercial al activității desfășurate. Astfel, pentru a asigura coerența cadrului legal, propunem expunerea art. 21⁴ alin. (4) din Legea nr. 231/2010 în următoarea redacție: "<i>(4) Cerințe și condiții pentru examene medicale la angajare și examene periodice pentru angajații unităților comerciale se aplică în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice</i>".</p>	<p><i>unităților comerciale se aplică în conformitate cu prevederile Legii nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice</i>".</p>
		<p>Adițional, în contextul prevederilor din proiect prin care atribuțiile de reglementare a modalității de organizare examenelor medicale obligatorii la angajare și examenelor periodice sunt transferate către Guvern, în scopul asigurării coerenței cadrului legislativ existent, atragem atenția la necesitatea operării modificărilor respective la art. 21 alin. (1) din Legea nr.186/2008 securității și sănătății în muncă.</p> <p>Pe aceasta cale, menționăm că la finele anului 2022 Ministerul Sănătății a inițiat procedura de revizuire a cadrului normativ existent, care reglementează organizarea și efectuarea examenelor medicale obligatorii la angajare și examenelor medicale periodice, acțiune inclusă în proiectul planului de activitate a Guvernului pentru a.2023. În acest sens, a fost elaborat proiectul de Regulament care prevede revizuirea categoriilor de angajați supuși examenelor medicale obligatorii, a volumului de investigații și periodicității de</p>	<p>S-a luat act.</p>

		efectuare acestora, precum și simplificarea procedurii de organizare a examenelor medicale la angajare și examenelor periodice. Proiectul urmează să fie consultat cu autorități, inclusiv Ministerul Economiei, precum și reprezentanții mediului de afaceri, în perioada imediat următoare.	
--	--	---	--

Secretar de stat

Viorel GARAZ

Digitally signed by Viorel Garaz
Date: 2023.02.28 10:04:33 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova